

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMAN FAALİYETLERİNE
YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ
BARTIN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Hayri AKYÜZ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMAN FAALİYETLERİNE
YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ
BARTIN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Hayri AKYÜZ

2008

DANIŞMAN

Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN

KABUL VE ONAY

Hayri AKYÜZ tarafından hazırlanan “Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği” başlıklı bu çalışma 06.07.2015 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda **oy birliği/oy çokluğu** ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan : (Danışman)

Üye :

Üye :

Bu tezin kabulü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../... tarih ve ... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Unvan, Adı SOYADI (Enstitü Müdürü)

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN danışmanlığında hazırlamış olduğum “Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği” adlı Yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

... / ... / ...

Hayri AKYÜZ

İMZA

ÖN SÖZ

Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada danışmanım Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN'e, her konuda ve her aşamada destek olarak yardımını esirgemediği için çok teşekkür ederim.

Tez sürecinde büyük katkısı olan Yüksekokul Müdürümüz Yrd. Doç. Dr. Murat KUL'a, Sakarya Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Çetin YAMAN'a, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Çetin SEMERCİ'ye, Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu idari personeline çok teşekkür ederim.

İstatistik alanındaki büyük yardımlarından dolayı mesai arkadaşım Arş. Gör. Gürkan ELÇİ'ye ve çalışmamızın ortaya çıkmasında yardımcı olan Bartın Üniversitesi öğrencilerine teşekkür ederim.

Son olarak tüm eğitim ve öğrenim hayatım boyunca maddi, manevi desteklerini esirgemeyen değerli aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hayri AKYÜZ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi:

Bartın Üniversitesi Örneği

Hayri AKYÜZ

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN

Bartın-2015, Sayfa: XIII + 112

Bu çalışmanın amacı, Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının, kişisel bilgiler ve konuyla ilgili tutum ölçekleri kullanılarak belirlenmesi ve tartışılmasıdır. Bu amaçla çalışmanın evrenini, Bartın Üniversitesinde öğrenim gören 10,822 öğrenci, örneklemini ise Bartın Üniversitesinde öğrenim gören ve tesadüfi yolla seçilen 600 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Anketin örneklem grubuna uygulanması için araştırmacı bizzat öğrencilerle görüşmek suretiyle anketi uygulatmış, böylelikle birinci elden bilgilendirme de yapmıştır.

Çalışmamızın bulgularına göre anket formuna dahil olan üniversite öğrencilerinin cinsiyet dağılımı birbirine yakındır. Cinsiyet değişkenine göre kadın öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının erkek öğrencilere kıyasla daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin birimler arası boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumları incelendiğinde, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin Edebiyat Fakültesi öğrencilerine kıyasla boş zaman tutumlarının daha olumlu olduğu belirtilmiştir. Üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre herhangi bir alt boyutta anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Öğrenciler günlük yeterli boş zaman süresine sahip olduğunu beyan etmiştir ve günlük boş zaman sürelerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını etkilediği görülmüştür. Öğrenciler boş zaman değerlendirmenin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediğini ifade etmiştir. Öğrencilerin boş zamanlarını genel olarak dinlenerek geçirdikleri ve bu durumun boş zaman tutumlarını etkilediği ortaya çıkmıştır. Öğrenciler üniversitenin boş zaman imkanlarının yeterli olmadığı görüşüne sahiptir. Son olarak,

öğrencilerin akademik ortalamalarının artması durumunda boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının da olumlu yönde değiştii gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Boş zaman, tutum, boş zaman değerlendirme, rekreatif faaliyet, üniversite öğrencileri

ABSTRACT

Master's Thesis

Investigation of University Students' Attitudes Towards Leisure Time Activities:

Bartın University Sample

Hayri AKYÜZ

Bartın University

Institute of Educational Sciences Department of Physical Education and Sports

Teaching

Department of Science Physical Education and Sports Teaching

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Mutlu TÜRKMEN

Bartın-2015, Pp: XIII + 112

The purpose of this study was to define and evaluate the leisure time usage attitudes of students attending to Bartın University through statistical analysis of demographic information and attitude scales. The universe of the study was composed of 10,822 university students attending to Bartın University, and 600 of them were chosen randomly as the sample group who participated to the survey voluntarily. In order to apply the survey to the sample group, the author met the students personally and informed them at first hand.

The gender distribution in the research is almost equal according to sample group. According to the gender variable female students' attitudes towards leisure activities compared to male students was determined to be more positive. When the students' attitudes towards leisure activities between academic units examined, leisure attitudes of university students at Physical Education and Sports School compared to students at Faculty of Literature was determined to be more positive. According to the age variable of university students a significant difference was not observed in any subgroups. The students declared that they have sufficient leisure time per day and it was seen that their daily leisure time affected the attitudes towards leisure activities. Students expressed that leisure positive impact on academic success. It was revealed that students generally spent their leisure time relaxing and this situation affected their leisure time. Majority of the students think that the leisure facilities and services provided by the university are not sufficient. Finally, it was found out that the increase of graduate point averages of students resulted with the positive changes towards leisure activities.

Keywords

Leisure time, attitude, leisure, recreational activity, university students

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	I
BEYANNAME.....	II
ÖNSÖZ.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	XII

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ..... 1

1.1. Problem.....	5
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.2.1. Nicel boyuta ilişkin amaçlar.....	5
1.2.2. Araştırmanın denenceleri.....	5
1.2.3. Başarı testine ilişkin denenceler.....	6
1.3. Araştırmanın Önemi.....	7
1.4. Sayıtlar.....	7
1.5. Sınırlılıklar.....	7
1.6. Tanımlar.....	8
1.7. Kısaltmalar.....	8

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE..... 9

2.1. Zaman Kavramı.....	9
2.1.1. Zamanın önemi.....	11
2.1.2. Zaman yönetimi.....	12
2.1.3. Zamanın kullanımı.....	14
2.1.4. Zamanın kullanım bölümleri.....	16
2.2. Boş Zaman Kavramı.....	17
2.2.1. Boş zamanın tarihçesi.....	19
2.2.2. Boş zamanın temel fonksiyonları.....	21

2.2.3.	Boş zaman değerlendirme kavramı.....	23
2.2.4.	Boş zamanların değerlendirilmesi (Rekreasyon faaliyetleri).....	24
2.3.	Rekreasyon Kavramı.....	27
2.3.1.	Rekreasyonun tarihi süreci.....	29
2.3.2.	Rekreasyonun özellikleri.....	32
2.3.3.	Rekreasyonun sınıflandırılması.....	33
2.3.4.	Rekreasyon ihtiyacı.....	35
2.3.5.	Rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri.....	36
2.3.6.	Rekreasyon ihtiyacını etkileyen gelişmeler.....	38
2.3.7.	Rekreasyonun etkinlik alanları.....	39
2.3.8.	Rekreasyonun yararları.....	40
2.4.	Tutum Kavramı.....	41
2.4.1.	Tutumun özellikleri.....	42
2.4.2.	Tutumun kaynağı.....	43
2.4.3.	Tutumun öğeleri.....	43
2.4.4.	Tutumların ölçülmesi.....	44
2.4.5.	Tutumlar ile akademik başarı.....	45
2.4.6.	Tutum ve boş zaman.....	46
2.5.	Üniversite Öğrencileri ve Boş Zaman.....	46
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : YÖNTEM.....		50
3.1.	Araştırmanın Konusu.....	50
3.2.	Araştırma Hipotezleri.....	50
3.3.	Araştırma Modeli.....	51
3.4.	Anket Formunun Hazırlanması ve Veri Toplama Yöntemi.....	51
3.5.	Anketin Güvenirlik ve Geçerliliği.....	52
3.6.	Evren Çerçevesinin Oluşturulması ve Örneklem.....	52
3.7.	Verilerin Toplanması ve Analizi.....	53
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR.....		54
4.1.	Öğrencilerin cinsiyet değişkenine yönelik t testi sonuçları.....	54

4.2.	Öğrencilerin yaş değişkenine yönelik Kruskal-Wallis testi sonuçları.....	55
4.3.	Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	56
4.4.	Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları.....	57
4.5.	Öğrencilerin gelir durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	59
4.6.	Öğrencilerin gelir durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları.....	60
4.7.	Öğrencilerin anne eğitim durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	61
4.8.	Öğrencilerin anne eğitim durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları.....	62
4.9.	Öğrencilerin baba eğitim durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	64
4.10.	Öğrencilerin baba eğitim durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları.....	65
4.11.	Öğrencilerin aile yaşam yerine yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	66
4.12.	Öğrencilerin aile yaşam yerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları.....	67
4.13.	Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik frekans yüzde analizi sonuçları.....	68
4.14.	Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	69
4.15.	Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları.....	70
4.16.	Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde nerede kaldıklarına yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	72
4.17.	Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde nerede kaldıklarına yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları.....	73
4.18.	Öğrencilerin akademik not ortalamalarına yönelik korelasyon	

	analizi sonuçları.....	74
4.19.	Öğrencilerin boş zaman değerlendirmenin akademik başarıya ne yönde etkisinin olduğuna yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları....	75
4.20.	Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerine yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	76
4.21.	Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları.....	77
4.22.	Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	79
4.23.	Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları.	80
4.24.	Öğrencilerin boş zamanlarını olumlu kullanmaya yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	81
4.25.	Öğrencilerin üniversitenin onlara sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarına yönelik frekans yüzde analizi sonuçları.	82
4.26.	Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	83
4.27.	Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları.....	84
4.28.	Öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine yönelik frekans yüzde analizi sonuçları.....	85
4.29.	Öğrencilerin boş zaman etkinliklerini tercih etme nedenlerine yönelik frekans yüzde analizi sonuçları.....	86
4.30.	Boş zaman etkinliklerinin öğrencilerin üzerinde bıraktığı etkilere yönelik frekans yüzde analizi sonuçları.....	86
	BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA.....	88
	ALTINCI BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER.....	96
	KAYNAKÇA.....	100
	EKLER.....	108
	ÖZGEÇMİŞ.....	112

TABLolar LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
1. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine yönelik t testi tablosu.....	54
2. Öğrencilerin yaş değişkenine yönelik Kruskal-Wallis testi tablosu.....	55
3. Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	56
4. Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu	57
5. Öğrencilerin gelir durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	59
6. Öğrencilerin gelir durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu	60
7. Öğrencilerin anne eğitim durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	61
8. Öğrencilerin anne eğitim durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu.....	62
9. Öğrencilerin baba eğitim durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	64
10. Öğrencilerin baba eğitim durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu.....	65
11. Öğrencilerin aile yaşam yerine yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	66
12. Öğrencilerin aile yaşam yerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu.....	67
13. Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik frekans yüzde analizi tablosu.....	68
14. Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	69
15. Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu.....	70
16. Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde nerede kaldıklarına yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	72
17. Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde nerede kaldıklarına yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu.....	73
18. Öğrencilerin akademik not ortalamalarına yönelik korelasyon analizi tablosu.....	74
19. Öğrencilerin boş zaman değerlendirilmesinin akademik başarıya ne yönde etkisinin olduğuna yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	75

20. Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerine yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	76
21. Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu.....	77
22. Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	79
23. Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu.....	80
24. Öğrencilerin boş zamanlarını olumlu kullanmaya yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	81
25. Öğrencilerin üniversitenin onlara sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarına yönelik frekans yüzde analizi tablosu.....	82
26. Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu.....	83
27. Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu.....	84
28. Öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine yönelik frekans yüzde analizi tablosu.....	85
29. Öğrencilerin boş zaman etkinliklerini tercih etme nedenlerine yönelik frekans yüzde analizi tablosu.....	86
30. Boş zaman etkinliklerinin öğrencilerin üzerinde bıraktığı etkilere yönelik frekans yüzde analizi tablosu.....	86

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Boş zaman günümüzde okullarda “Eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek, öğrencilerin sosyal gelişimi, toplumsal statü kazanması ve kültürler arası aktarım ile farklı kültürlerin birbirleriyle kaynaşması için ihtiyaç arz etmektedir” (Karataş, 2006).

Günlük hayat içerisinde zamanlarının büyük bir bölümünü birlikte geçiren gençler ve üniversite öğrencileri; “aynı toplumun bireyleri olmalarına karşın; içinde yaşadıkları fiziki çevre özelliklerine, aldıkları eğitime, üretime katılıp katılmayışlarına, ailelerinin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapılarına göre farklı alt kültür donanımlarına sahiptir. Bu farklılık, gençler ve üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme ile ilgili tutum ve davranışlarına yansımaktadır” (Aslan, 2000).

Üniversite öğrencilerinin davranış ve tutumlarındaki bu farklılığın nedenlerini belirlemek için kuramsal çerçeveye ışığında geçmişte yapılan çalışmalar incelenmiştir. Boş zaman tutumuna yönelik son zamanlarda yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinden bazıları şu şunlardır:

“Farklı Kültürlerdeki Bireylerin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi: Ankara-Londra Örneği” (Akgül, B.M., Doktora Tezi), “Devlet Memurlarının Rekreatif Faaliyetleri Üzerine Bir Araştırma. (Çanakkale İli Uygulaması)” (Bozatay, H., Yüksek Lisans Tezi), “Efes ile İlk Adım Basketbol Okulları Projesine Katılan 9-15 Yaş Grubu Çocukların Rekreatif Aktivitelerine Katılımlarının Değerlendirilmesi” (Cevahircioğlu, B., Yüksek Lisans Tezi), “Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Okuyan Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları (Bingöl Örneği)” (Karataş, N.Y., Yüksek Lisans Tezi), “Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimleri” (Tutal, Y., Yüksek Lisans Tezi), “Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerle Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Serbest Zaman Aktivitelerinin Karşılaştırılması” (Yağmur, R., Yüksek Lisans Tezi) isimli tezler incelenmiş ve bu tezlerden yararlanılmıştır.

Ayrıca, “Kamu Hizmeti Olarak Rekreasyon Etkinlikleri Kapsamında Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri Batı Akdeniz Bölgesi Gençlik Merkezleri Analizi” (Gediz, S., Yüksek Lisans Tezi), “Geleneksel Sporlarımızdan Ciritin Rekreasyon Amacı ile Günümüze Uyarlanması” (Koçan, N.), “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerin Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıklarının Günlük Problem Çözme Becerilerine Etkisinin İncelenmesi” (Özer, B., Gelen, İ. ve Öcal, S.), “Eğirdir Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma” (Şahin, C.K., Akten, S. ve Erol, U.E.) isimli çalışmalardan boş zaman tutumuna yönelik incelemeler yapılmış, bunların hem uygulama yöntemleri hem de kuramsal bilgilerinden yararlanılmıştır.

Tez taramasında boş zaman tutumu ile ilgili olarak çeşitli kaynaklara ulaşılmıştır ve bu kaynaklar tez çalışmamız için önemlidir.

Kırtepe (2011) “Fırat Havzasında Bulunan Bazı Üniversitelerde Öğrenim Görmekte Olan Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Etkinliklerine Katılımlarının ve Beklentilerinin Tespiti” isimli yüksek lisans tez çalışmasında üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine katılma sıklıklarını belirlemek, öğrencilerin cinsiyet, gelir ve üniversite gibi bağımsız değişkenler ile öğrencilerin boş zamanlarında yaptıkları etkinlik çeşitlerini ve katılma sıklıklarını belirlemeyi amaçlamıştır. Kırtepe (2011) çalışmasında, öğrencilerin spor yapma, kitap okuma, müzik dinleme, televizyon izleme, arkadaşlarıyla sohbet etme gibi faaliyetlere daha fazla ilgi gösterdiğini, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma, sinema ve tiyatroya gitme gibi etkinliklere daha az ilgi gösterdiğini belirlemiştir. Kırtepe (2011)’nin bu çalışması üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine yönelik bir araştırma olması nedeniyle çalışmamız için önemlidir.

Sabbağ ve Aksoy (2011) “Üniversite Öğrencileri ve Çalışanların Boş Zaman Etkinlikleri: Adıyaman Örneği” isimli araştırmasında öğrencilerin ve çalışanların boş zaman alışkanlıkları, etkinlikleri, kentteki mevcut ve istenen tesisler hakkında isteklerinin belirlenmesini amaçlamıştır. Çalışmada öğrenciler ve çalışanların boş zaman etkinliklerine katılmama sebebi olarak ekonomik yetersizlikler ve tesis eksikliği olduğu belirtilmiştir.

Benzer bir çalışmada Çelik (2014), “Ankara Polis Koleji Öğrencilerinin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde Ankara Polis Koleji öğrencilerinin boş zaman aktivitelerine ilişkin tutumlarını araştırmıştır. Çelik (2014)’in bu çalışmasında Ankara Polis Koleji öğrencilerinin aktif bir rekreasyonel yaşantı sergilediklerini ileri sürmüştür.

Akcan (2010), “Çalışan ve Çalışmayan Kadınların Rekreatif Etkinliklerden Sportif Faaliyetlere Katılım Düzeylerinin Araştırılması (Muğla İli Örneği)” isimli yüksek lisans tez çalışması yapmıştır. Akcan (2010) çalışmasında kitle sporunun geliştirilebilmesi için kadınların spora teşvik edilmesini sağlamanın olabilirliğini araştırmıştır.

Diğer bir çalışmada Atalay, Akbulut ve Yücel (2013), “Bireylerin Sosyal Algı ve Sosyalleşme Düzeylerinin Gelişiminde Rekreasyonel Uygulamaların Önemi” isimli çalışmasında bireylerin sosyal algı ve sosyalleşme düzeylerini belirtmeyi amaçlamıştır. Ardından bireylerin sosyal algı ve sosyalleşme düzeylerinin gelişiminde rekreasyonel uygulamaların önemini ortaya koymuştur.

Kaya (2011) ise, “Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlere Yönelik Tutumları ve Boş Zaman Motivasyonlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde üniversite öğrencilerinin rekreatif faaliyetlere yönelik tercihlerini incelemiştir. Kaya (2011)’nın bu çalışmasında örneklem grubu 2000 kişiden oluşturmuştur. Kaya (2011) yaptığı bu çalışmasında üniversite öğrencilerinin gelir düzeylerinin düşük olduğunu ve üniversite yerleşkesindeki rekreatif etkinlikler için tesis ve imkanların yeterli olmadığını tespit etmiştir.

Bu çalışmanın amacı ise, Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının, kişisel bilgiler ve konuyla ilgili tutum ölçekleri kullanılarak belirlenmesi ve tartışılmasıdır. Bu çalışma, Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının belirlenmesi ve üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerini daha etkili bir şekilde değerlendirebilmesi, bu alanda yapılacak yeni çalışmalara ışık tutacak olması nedeniyle önemlidir.

Araştırmamızda betimsel ve taramaya yönelik bir araştırma modeli uygulanmıştır. Bu modeli seçmemizdeki gerekçe, betimsel ve tarama modelinin verilen bir durumu olabildiğince net bir şekilde tanımlamasıdır. Bu modelle araştırmacılar bireylerin, grupların ya da fiziksel ortamların özelliklerini özetler.

Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın birinci bölümünü çalışma ile ilgili giriş bölümü oluşturmaktadır. Giriş bölümünde problem cümlesi, araştırmanın amacı ve önemi, sayılılar, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalar yer almaktadır.

Araştırmanın ikinci bölümünü kuramsal çerçeve oluşturmaktadır. Araştırma problemi ile ilgili belirlenen konudaki yapılan makaleler, tezler, dergiler ve diğer yayınlar araştırılarak, “kuramsal çerçeve” başlığı altında sunulmuştur. Kuramsal çerçeve içerisinde zaman, boş zaman, rekreasyon, tutum ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın üçüncü bölümünü yöntem oluşturmaktadır. Yöntem kısmı araştırmanın konusu, araştırma hipotezleri, araştırma modeli, anket formunun hazırlanması ve veri toplama yöntemi, anketin güvenilirlik ve geçerliği, evren çerçevesinin oluşturulması ve örneklem, verilerin toplanması ve analizi gibi alt başlıklardan oluşmaktadır.

Araştırmanın dördüncü bölümü üniversite öğrencilerine uygulatılmış olan anket sonucundan elde edilen “bulgular” bölümüdür. Bu bölümde SPSS analizinden elde edilen veriler tablo haline getirilerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın beşinci bölümü tartışmalara ayrılmıştır. Bu bölümde ana bulguları ortaya koymak amacıyla, bulgular aktarılmış ve yayımlanmış diğer bilimsel çalışmalarla karşılaştırmalı olarak tartışılmıştır.

Araştırmanın altıncı bölümünü ise sonuç ve öneriler kısmı oluşturmaktadır. Sonuç kısmında, bulgular ve tartışma bölümlerinde yer alan bilgiler genel olarak özetlenmiş ve öne çıkan noktalar belirlenmiştir. Önerilerde ise belirlenen sorun alanlarına yönelik özgün çözüm önerileri getirilmiş ve gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutulmaya çalışılmıştır.

1.1 Problem

Tez kapsamında gerçekleştirilen araştırmaya ilişkin problem cümlesi şu şekilde ifade edilebilir: Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumları nasıldır?

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının, kişisel bilgiler ve konuyla ilgili tutum ölçekleri kullanılarak derlenmesi ve tartışılmasıdır.

1.2.1 Nicel boyuta ilişkin amaçlar

Araştırmanın nicel boyuta ilişkin amacı, Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının, “Cinsiyet, yaş, fakülte/yüksekokul/enstitü, bölüm, medeni hal, gelir durumu, anne-baba öğrenim durumu, anne-baba mesleği, ailenin yaşadığı yer, çalışma durumu, masrafların hangi kaynaktan karşılandığı, öğrenim görülen ilde nerede kalındığı, akademik ortalama, boş zamanları değerlendirilmenin akademik başarıya etkisi, günlük boş zaman süresi, haftalık sahip olunan boş zaman süresinin yeterliliği, boş zamanlarını olumlu kullanma durumu, üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarının yeterliliği, öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine kimler ile katıldıkları, boş zamanların nasıl değerlendirildiği, boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenleri ve bıraktığı etkiler” gibi değişkenler açısından incelenmesidir.

1.2.2 Araştırmanın denenceleri

Üniversite öğrencilerin boş zaman tutumuna yönelik aşağıdaki denenceler oluşturulmuştur:

- Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik cinsiyet, yaş, fakülte/yüksekokul/enstitü, bölüm, medeni hal değişkenine göre farklılıklar vardır.

- Üniversite öğrencilerinin gelir durumu boş zaman tutumlarını etkilemektedir.
- Üniversite öğrencilerinin anne ve baba öğrenim durumu boş zaman tutumlarını etkilemektedir.
- Üniversite öğrencilerinin anne ve baba mesleği boş zaman tutumlarını etkilemektedir.
- Üniversite öğrencilerinin aile yaşam yeri boş zaman tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik çalışma durumu değişkenine göre farklılıklar yoktur.
- Üniversite öğrencileri yeterli günlük boş zaman süresine sahiptir.
- Üniversite öğrencileri haftalık olarak yeterli boş zaman süresine sahiptir.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik masraflarını hangi kaynaktan karşıladıkları değişkenine göre farklılıklar vardır.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik öğrenim gördükleri ilde kalma yeri değişkenine göre farklılıklar vardır.
- Üniversite öğrencilerinin akademik not ortalamalarının artması boş zaman tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir.
- Boş zaman değerlendirme üniversite öğrencilerinin akademik başarısını olumlu yönde etkilemektedir.
- Üniversite öğrencileri boş zamanlarını olumlu bir şekilde kullanmaktadır.
- Üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanları üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarını etkilemektedir.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine kimlerle katıldığı, boş zamanları nasıl değerlendirdikleri, boş zaman etkinliklerini tercih etme nedenleri ve boş zaman etkinliklerinin öğrencilerin üzerinde bıraktığı etkiler öğrencilerin boş zaman tutumunu etkilemektedir.

1.2.3 Başarı testine ilişkin denenceler

- Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik cinsiyet değişkenine yönelik farklılıklar bulunmuştur.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik fakülte/yüksekokul/enstitü değişkenine yönelik farklılıklar bulunmuştur.

- Üniversite öğrencilerinin akademik not ortalamalarının artmasının boş zaman tutumlarını olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir.
- Boş zamanları değerlendirmenin üniversite öğrencilerinin akademik başarısını olumlu yönde etkilediği bulunmuştur.
- Üniversite öğrencilerinin yeterli günlük boş zaman süresine sahip oldukları bulunmuştur.
- Üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarının öğrencilerin boş zaman tutumunu etkilediği belirlenmiştir.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine kimlerle katıldığı, boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri, boş zaman etkinliklerini tercih etme nedenleri öğrencilerin boş zaman tutumunu etkilemiştir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının belirlenmesi için öneriler sunmayı ve üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerini daha etkili bir şekilde değerlendirebilmesi, bu alanda yapılacak yeni çalışmalara ışık tutacak olması nedeniyle önemlidir.

1.3 Sayıtlar

- Veri toplama aracının tüm yetkileri kapsadığı ve görüşleri ortaya çıkaracak nitelikte olduğu,
- Ölçme aracının yeteri kadar geçerli ve güvenilir olduğu,
- Evrenden alınan örneklem grubunun evreni temsil ettiği,
- Katılımcıların anket sorularına doğru yanıt verdiği sayıtlı olarak kabul edilebilir.

1.4 Sınırlılıklar

Araştırma, Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencileri ve 2014-2015 eğitim-öğretim bahar yarıyılı ile sınırlı tutulmuştur.

1.6 Tanımlar

Zaman, insan hayatının uzun ya da kısa süreli yinelenmesi imkansız başlangıcı ve sonu belli saat birimi ile ölçülebilen bir bölümdür (Tezcan, 1982).

Tezcan (1993) boş zamanı, “kişinin kendisi ve başkaları için zorunluluk ve bağlantılardan kurtulduğu kendi seçtiği etkinlikle uğraştığı, bağımsız ve özgür olarak davrandığı zaman” olarak tanımlanmaktadır.

Rekreasyon; insanın, yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilenen, tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığı tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinlikler olarak tanımlanmıştır (Karaküçük, 1997).

Tutum, bireyin herhangi bir grup şeye, bireylere, olaylara ve çok çeşitli durumlara karşı bireysel etkinliklerindeki seçimini etkileyen kazanılmış içsel bir durumdur (Senemoğlu, 2004).

1.7 Kısaltmalar

TDK: Türk Dil Kurumu

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

SPSS : Statistic Packet For Social Sciences

TV: Televizyon

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Zaman Kavramı

Zaman, sadece bir fiziksel gerçeklik olmaktan öte, deneyimlerimizin ve eylemlerimizin bir görünümüdür (Abadan, 1961). Günümüz insanının her anını planladığı, dolu dolu yaşamak istediği ve kendini ona göre ayarladığı şey zamandır. Zaman hayatın kendisidir ve zamanı anlamlı kılmak gerekmektedir. Zaman onu pek düşünmediğimiz sadece yaşadığımız andır (TDK, 1983).

Zaman kavramı ile ilgili literatürde birçok tanım bulunmaktadır ve bu tanımlardan birkaçı şöyledir:

Zaman; canlı, cansız, tüm varlıkların hayat ölçüsü olan, tasarruf edilemeyen, ödünç alınamayan sadece kullanılan ve kaybedilen, tekrarı mümkün olmayan, nesnelere uzaydaki hareketlerine göre ölçülebilen ve bölümlere ayrılabilen bir kavramdır (Eren, 1993).

Tezcan (1982)'a göre zaman, “insan hayatının uzun ya da kısa süreli yinelenmesi imkansız başlangıcı ve sonu belli saat birimi ile ölçülebilen bir bölümdür”.

Alaylıoğlu ve Oğuzhan (1968) zamanı, “olayların birbirini izlemesine bakarak zihinde yaratılan ve yine olayların içinde sürüp gideceği düşünülen, başı sonu belli olmayan soyut kavram” olarak tanımlamışlardır. Tanımlardan da anlaşıldığı gibi zaman göreceli bir kavram olarak belirtilmiştir ve zaman kavramı ile ilgili literatürde birbirine yakın çeşitli tanımlar mevcuttur.

Genelde yokluğundan şikâyet ettiğimiz, ancak gerçekte her zaman var olan zaman kavramı insandan insana değişiklik gösteren göreceli bir kavramdır. Kimine göre sürekli akış halinde ve geri döndürülemez bir olgu iken, kimilerine göre ise bir daire etrafında dönen telafisi mümkün bir olgu olarak algılanmaktadır. Zamanı daire şeklinde akan bir

akarsuya benzetenler yanılıya düşerek zarar etmektedir. Çünkü insanın en büyük ve değerli sermayesi olan zaman sürekli akış halindedir (Yazıcı, 1998). Dolayısıyla sahip olduğumuz zaman durmaksızın akıp gitmekte ve geri dönüşü olmayan bir değer olarak görülmektedir.

Zaman insan için varoluşundan bu yana büyük önem taşımıştır. İnsanın gelişmesinde ve hangi alanda olursa olsun başarısında zaman anlayışının payı büyüktür. Zaman kavramı, fertler kadar toplumlar için de böyle gelişmiştir. İş hayatını, sosyal ilişkilerini, eğlence ve dinlenme alışkanlıklarını bu anlayış içerisinde düzenleyen toplumlar, diğerlerine nazaran daha fazla gelişmişlerdir (Karaküçük, 2001).

İnsanlar zamanı psikolojik yönden farklı olarak algırlar. Olayların birbiriyle zincirlemesi, geçmiş anıların etkisi ve geleceğe yönelik arzu ve istekler saatle ölçülen gerçek zamanın insan tarafından daha kısa veya daha uzun olarak algılanmasına yol açar. İnsan zamana bağlı olarak yaşar; ancak herkes bu zaman sürelerini birbirinden farklı algılar. Dersini iyice öğretmek isteyen öğretmen için ders saati kısa gelir. Aynı ders saati, dersten sonra oyunu düşünen bir öğrenci için oldukça uzun gelebilir. Aslında zaman, çoğu kez insanların eşit olarak sahip olduğu bir değer olarak görülmektedir. Homojen bir yapıya sahip bir gruba dahi; yeterince zamanınız var mı şeklinde bir soru yöneltildiğinde çoğunlukla yeterince zamanı olmadıklarını belirteceklerdir. Nitekim ABD’de yöneticiler üzerinde yapılan bir araştırmada, yöneticilerin sadece %1’i yeterli zamanı olduğunu, her on kişiden biri %10; dördü %25; beşi %50 oranda yeterli zamanı olmadığı ve işlerini yapmak için bu düzeylerde zamana ihtiyaçları olduklarını belirtmişlerdir. Genel olarak burada yöneticiler aynı zamana sahiptirler. Ama zaman ihtiyaçları farklı çıkmaktadır. Bu durumda sorun zamanın kendisinden çok kişinin kendisindedir denilebilir. Yani esas önemli olan, insanın ne kadar zamana sahip olmasından çok, sahip olunan zamanı iyi değerlendirerek neler yapılması gerektiğindedir (Karaküçük, 1999).

Zamanın kıymetini anlayan insanlar, ondan en iyi şekilde nasıl yararlanabileceklerini de iyi bilirler. Devrimizin meşhur yazarlarından biri zaman için şunları söylüyor: “Yaşamak için zamanı fırsat bilin; çünkü varlığımızın sebebi budur. Zamanı öldürmek en büyük suikasttır. Çalışmak için zaman ayırın başarının sırrı buradadır. Düşünmek için zaman ayırın, çünkü ancak bu sayede kuvvet kazanabilirsiniz” (Bennet 1992).

Baltaş (1990), “Zamanını iyi düzenleyemeyen bir insan kaçınılmaz olarak stres altındadır. Zamansızlıktan şikayet edenler, büyük çoğunlukla zamanlarını nasıl kullanacaklarını bilmeyenlerdir. Ne yazık ki zamanı kontrol edememek hayatı kontrol edememektir” der. Zaman kavramı ile ilgili söylenmiş bu sözler zamanın bireyler için ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

2.1.1 Zamanın önemi

Zaman hayattır ve zamanı boşa geçirmek hayatı boşa geçirmek anlamını taşımaktadır (Bayer, 1974). Zaman verimli kullanıldığında önem kazanır. Bu da bir eğitim ve uygarlık işidir. Eğitim, okul ve çevre sorumluluğunda bütünleşir. Zamanı iyi kullanmak için, öncelikle kişinin kendisini iyi tanıması gereklidir. Yani ne yapacağını, hedeflerinin, amaçlarının ne olduğunu kavramalıdır. Neyi yapıp yapamayacağını sınırlarını iyi çizmelidir. Düşünce ve ayrıntılarda zaman kaybetmeyip, kısa zamanda çok iş yapmak, zamanı iyi kullanmak anlamına gelmektedir. Tam tersi olarak, amaç ve öncelikler iyi belirlenip, sadece yapılmak istenenlerin yapılması, zamanın iyi kullanılması demektir (Baltaş ve Baltaş, 1987). Kısacası birey zamanın verimli kullanıldığında önem kazandığını fark edip sahip olduğu zamanı en iyi şekilde değerlendirmelidir.

Zamanı iyi kullanabilmek, verimli ve etkili olmasını sağlamak ayrıca insanın çalışma hayatına dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasına ayırdığı zaman birimleri, zaman birimleri arasındaki dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır. Hayata atılan bir kişinin hayata bağlı olmasında onun zaman anlayışının büyük önemi vardır. Bu bilgi ve alışkanlıklar hayatın her anını verimli bir şekilde kullanmayı sağlayarak, kişinin başarısında birinci derece rol oynayacaktır (Canan, 1997).

Zamanın önemini yeterince anlamak, zamanı iyi bir şekilde değerlendirebileceğimiz anlamına gelmeyip, bunun yanında zaman yönetimini de etkili bir şekilde kullanabilmeyi gerektirir.

2.1.2 Zaman yönetimi

İnsanlar için göreceli algılanan zaman kavramının yönetimi için de çok farklı tanımlar yapılabilmektedir. Herkes konuyu kendisi için ifade ettiği değerle yorumlama eğilimindedir. Zaman yönetiminde söz konusu olan, zaman kavramının açıklanmaya çalışılması değil, mevcut zamanda nelerin yapılabileceğinin planlanmasıdır (Erdem ve Kaya, 1998). Zaman yönetimi, zamanın, amaçları, sorumlulukları, zevkleri ve sosyal yaşamın içerdiği etkinlikleri bir arada yürütebilecek biçimde planlanması anlamına gelmektedir (Özgen, 2002).

Zaman yönetimi, amaçlara ve hedeflere ulaşmada önemli bir kaynak olan zamanı verimli kullanma çabasıdır. Günümüzde zaman kullanımı ya da zaman yönetimi kişiler açısından çok önemli bir konudur. Zaman yönetiminin önemi yalnızca zamanın kontrolü anlamına gelmemektedir, fakat zamanın kontrolü insanların hayatının değerini artıran en önemli unsurlardan birisidir (Alay, 2000). Zaman yönetiminde önemli bir nokta da bireyin enerji düzeyi ile etkinlikleri arasında bir uyumun olmasıdır. Bu uyuma dikkat etmek bireyin zaman yönetiminde bazı olumsuzluklarla karşılaşmasını önler aynı zamanda da verimi en üst noktaya taşır (Balcı, 1990). Bireyler zaman yönetimini olumlu ve doğru bir şekilde yapabilirlerse hem kişisel hem de iş hayatlarında belli bir düzene sahip olduklarını fark ederler. Bu durum ise bireylerin mutluluk düzeyini, yaşama olan pozitif bakış açılarını olumlu yönde etkiler.

Zaman yönetimi, kişinin özel ve iş hayatında amaçlarına etkili ve verimli bir şekilde ulaşabilmesi için planlama, organize etme ve kontrol etme gibi yönetim fonksiyonlarını kendi faaliyetlerine uygulama sürecidir. Zaman, insanların çok çalışarak artıracabilecekleri bir kaynak değildir. Zaman yönetiminin amacı sınırlı olan zamanı artırmak değil, sınırlı zaman içinde yapılan faaliyetlerin niteliğini artırmaktır. Zaman yönetimi, kişinin özel ve iş hayatında amaçlarına etkili ve verimli bir şekilde ulaşabilmesi için planlama, organize etme ve kontrol etme gibi yönetim fonksiyonlarını kendi faaliyetlerine uygulama sürecidir (Erdem, 1999).

Çeşitli kaynaklarda yer alan değişik tanımlamalara göre özetlenecek olunursa zaman yönetimi aslında insanın kendini ve hayatını yönetmesiyle eş anlamlıdır. Doğru kullanılmayan zaman hayatın boşa akıp gitmesinden başka bir şey değildir. Zamanı iyi

yönetebilmek hayatın düzenli olmasını sağlar. Belki de insanlara adil olarak verilmiş tek kaynak olan zaman eğer iyi kullanılmıyorsa insanların stresli, mutsuz olmaları ve hayattan doyum alamamaları gibi sonuçlar doğuracaktır (Özer, Gelen ve Öcal, 2009).

İstatistiki bilgilere göre, genel olarak geçirilen zamanın %60'ı kontrol edilebilmektedir. Bu yüzdeyi yukarılara çekebilirsek zamanı daha verimli kullanmış oluruz. Başarılı bir zaman yönetimi için esasta gerekli olan, iş ortamı değil, kişinin zihinsel yönden bu konuda hazır olmasıdır. Bu hususta şahısta; başarmak arzusu, mücadele gücü, gerekli bilgi ve sürekli uygulama özellikleri bulunmalıdır (Hacıoğlu, Gökdeniz ve Dinç, 2003).

Zamanı etkin kullanabilme hem kaygıyı azaltır, hem de başarıyı artırır. Zamanı etkili kullanabilme zaman yönetimi teknikleriyle mümkündür. Bu teknikler şu adımları içerir (Balcı, 1990);

- Amaçların ve hedeflerin belirlenmesi, kısa ve uzun dönemli işlere ilişkin olan ve olmayan olmak üzere amaçları geliştirilmesi ve bunların önem sırasına koyulması,
- Bu amaçlara ulaşıldığını gösteren standartların ve ölçütlerin geliştirilmesi,
- Bu amaçlara ulaşılmasına yardımcı olan kişisel güçlü yönlerin ve gerçekleştirilmesine engel olan kişisel zayıflıkların geliştirilmesine dönük stratejilerin belirlenmesi,
- Amaçlara ulaşma olanağı sağlayan gerekli adımların atılması, büyük amaçların küçük amaçlara bölünmesi, daha ulaşılabilir amaçların geliştirilmesi, planlamanın yapılması,
- “Şu anda zamanı nasıl en iyi kullanabilirim?” sorusunun sorulması ve bu soruya amaçların öncelik sırasına göre yanıt verilmesi.

Zamanı etkili kullanabilmek için zaman yönetimi tekniklerini en iyi şekilde uygulamak gerekir. Zaman yönetimi tekniklerinin uygulanması ise konuya dair bir farkındalık geliştirmekle mümkün olabilir.

2.1.3 Zamanın kullanımı

Zamanın etkili ve verimli kullanılabilmesi çok önemlidir. Zamanın yanlış ve verimsiz kullanımından ortaya çıkan rahatsızlıklar kişiyi ve bütün toplumu etkilemektedir (Aydın,2000). Zamanı iyi kullanabilmek, insanın kendisine, çalışma hayatına, sosyal hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasına ayırdığı zaman birimleri arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır (Karaküçük, 1997).

Zamanı iyi kullanmak için, öncelikle kişinin kendisini iyi tanıması gereklidir. Yani, ne yapacağını, hedeflerinin, amaçlarının neler olduğunu bu açmaların yaşama ve işe yönelik boyutlarının neler olabileceğini iyi kavramalıdır. Neyi yapıp yapmayacağını sınırlarını iyi çizmelidir (Kaya, 2011). Yani kendini iyi tanıyan kişiler neyi yapıp neyi yapmayacağını iyi bir şekilde belirlerse sahip olduğu zamanını daha verimli bir şekilde kullanabilir.

Zaman kullanımı yıl, ay, hafta, gün, saat, dakika ne yapacağınızı ve bunun nasıl yapılacağı üzerine verilen sayısız değişik kararın ve seçeneklerin bir sonucudur (Karaküçük, 1999). Zamanın kullanımı bir alışkanlık meselesidir. Mutlaka bu alışkanlığı kazanmak gerekir. Bir prensip olarak “en kötü plan bile plansızlıktan daha iyidir” diyen görüş sahiplerine katılmamak mümkün değildir (Değirmenci 1993). Buradan anlaşılacağı üzere zaman kullanımında olmazsa olmazlardan biri zaman planlamasıdır. Sahip olduğumuz zamanı etkili bir şekilde planlayıp bu plan neticesinde hareket edersek, zamanımızı daha iyi kullandığımızı fark ederiz.

Özetle insan zamanı iyi planlamak kullanmak zorundadır. Çünkü zaman,

- Tasarruf edilemeyen
- Ödünç alınamayan
- Kiralanamayan
- Satın alınamayan
- Çoğaltılamayan
- Para gibi toplanılamayan
- Hammadde gibi depolanamayan bir kavramdır (Karaküçük 1999).

Zamanını iyi kullanabilen bir insan;

- Her an ne yapacağını ve zamanını en faydalı şekilde nasıl kullanacağını bilir.
- Hatasını, eksiklerini, karakterinin hangi kötü yola sapmaya elverişli olduğunu çok iyi öğrenmiştir.
- Hayatında yaşadığı her olaydan gereken dersi alarak tecrübelerini zenginleştirir.
- Kişi kendi hayatını ve şahsiyetini yaşar.
- Birçok şeyi unutmayacak ek hafıza sistemine sahip olduğundan, hafızasındaki bütün anlamsız nedenlerin yerini anlamlı sorular alır.
- Ulaşmak istediği hedeflere göre her gün zamanını, nerelerde kullanması gerektiği hakkında yeterince kendini hazırlar, böylece daha verimli olur ve daha fazla mutlu olmak için boş zaman ilgilerine ve hobilerine zaman ayırabilir (Uzunoğlu, 1992).

Zamanın verimsiz kullanılmasında insanların yanlışları şöyle sıralanmaktadır;

- Karmaşık ve değişken hedef ve öncelik seçimi,
- Günlük çalışma planının olmayışı,
- Bir türlü bitmeyen ve her zaman üzerinde çalışılmakta olan işler,
- Daha önceden sınırlı tarihleri belirleyip kendi kendine zorlayıcı vasıfta müeyyideler koymak,
- Kusursuz iş yapmayı istemekte direnmek,
- Düzeni olmayan, dağınık sıkıcı bir ortamda çalışmak,
- Yapılacak olan işte yetki ve sorumluluğun net ve kesin bir şekilde belli olmayışı,
- İş vermeyi bilmemek,
- Detaylar üzerinde gereğinden fazla durmak, ayrıntıda boğulmak,
- Anlaşmazlıkların karşısında boğulmak,
- Yeniliklerin karşısında direnmek, alışagelmış yolla işleri yapma eğiliminden kurtulamamak,
- Çok sayıda iş yapma eğiliminde olmak, tek bir iş üzerinde yükselme konusunda kararlı olamamak,
- Bazen 'hayır' demesini bilmemek, her şeye 'evet' demeyi tercih etmek,
- Aşırı bilgi alışverişi ve haberleşmeye maruz kalmak veya bilgi ve haberleşme yetersizliği,
- Çok çabuk ve acele karar vermek veya reddetmek,
- Keyifsiz ve yorgun iken veya aşırı sevinçliyken işin üzerine gitmek (Karaküçük 1999).

Zamanın kötü düzenlenmesinin sebep olabileceği şu belirtilerden de bahsedilebilir;

- Hoşa gitmeyen seçenekler arasında devamlı bir bocalama,
- Birçok boş zamanın yararlı olmayan faaliyetlerle gevşek veya yorgun geçirilmesi,
- Belirli bir zamanda bitirilmesi gereken işlerin zamanında bitirilmemesi,
- Dinlenmek ve kişisel ilişkiler için yetersiz zaman,
- Ayrıntılar ve yapılacak işlerin altında ezilme duygusu ve zamanın büyük bir bölümünde istenilmeyen şeyleri yapmak.

Bu belirtilerden kurtulmak için;

- En önemli amaçlar doğrultusunda öncelikler belirlenir,
- Daha önemsiz işler elenerek zaman yaratılır,
- Temel seçimler yapmak öğrenilir (Karaküçük, 1999).

2.1.4 Zamanın kullanım bölümleri

Zamanın kullanım bölümlerini çalışma zamanı ve çalışma dışı zaman olarak iki ana başlık altında toplayabiliriz. Bu iki ana başlıkta kendi içinde alt başlıklara ayrılmaktadır.

Çalışma zamanı

- İşe bağımlı zaman
- Çalışma dışında kalan ancak çalışma için hazırlık ve işe gidiş-gelişi içeren zaman
- Uğraşılan işle veya ikinci işle ilgili normal mesai dışı yapılması gereken mesleki uğraşlar

Çalışma dışı zaman

1. Varoluş ile ilgili zaman
 - Yemek
 - Uyku
 - Vücut bakımı
2. Boş zaman (leisure)
 - Dinlenme
 - Rekreasyon (Karaküçük, 1999).

Zamanın yemek yemek, uyumak gibi fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasıyla, çalışmakla ilgili oyun, eğlence ve spor gibi etkinliklerin yapıldığı kullanım alanları mevcuttur. Bu zaman türleri kullanma biçimlerine göre farklı da olsa belirli ortak özellikleri vardır. Her tür çeşit durumlara göre azaltılıp çoğaltılabilen esnek yönleri vardır. Ayrıca her uğraş iyi ya da kötü olarak tanımlanamaz. Zira kişinin boş zamanlarında yaptığı uğraşlar diğer kişi için istenmeyen uğraşlar olabilir (Meyer, Brigtbill and Sessoms, 1970).

Zamanın gruplandırılmasında faaliyet çeşitlerinin dikkate alınması yanında süreler de dikkate alınarak gruplandırma yapılabilir. Buna göre 24 saatlik bir günün 8 saati çalışma, 8 saati uyku, 8 saati de dinlenmeye ayırabilmektedir (Sayiner, 1973). Fakat günümüzde bu gruplandırmanın çok klasik kaldığı söylenebilir. Üretim tekniklerinde otomatlaşma iş saatlerinin gittikçe azaldığı bir toplum düzeni oluşturmuştur. İş saatlerinin azalması boş zamanların artması arasında, boş zamanların lehine bir gelişme olmuştur (Karaküçük, 1997).

2.2 Boş Zaman Kavramı

İnsanlar alışma dışındaki boş zamanlarında dinlenmekten ve sevdikleri ile hoş vakit geçirecek işlerle uğraşmaktan zevk duymaktadırlar. Bu nedenle, çalışma dışındaki geçirilen zaman, insanlar için büyük önem taşımaktadır (şahin, Akten ve Erol, 2009).

Boş zaman kavramı, günümüzde ağdaş sanayi toplumunun yapısal bir özelliğini ve bu toplum tipinin bir ürününü oluşturmaktadır (Karaküçük, 1997). Birey için ihtiyaçlarını karşılamak, geçimini sağlamak ne kadar önemli ise, boş zaman oluşturmak ve bunu en iyi şekilde değerlendirmek de o derece önemli olmalıdır (Gülbahçe, 1996).

Teknoloji daha fazla ve daha hızlı bir şekilde insan yaşamı için gerekli olan tüketim malları sağlamakla birlikte çalışma zamanından farklı “boş zaman” kavramını meydana getirmiştir (Abadan, 1961).

Boş zaman terimi, İngilizce karşılığı olan “leisure” kelimesi fırsat tanıma veya serbest olmak manalarına gelen “loisir” salahiyet vermek manasına gelen “license” ve izin manasına gelen “liberty” ile “licere” kelimelerinden gelmiştir (Hacıoğlu, Gökdeniz ve Din, 2003). Rekreasyon ile ilgili olarak yapılacak bir çalışmada öncelikle ele alınacak

konuların başında kuşkusuz boş zaman kavramı gelmektedir. Çünkü, rekreasyon her şeyden önce boş zamanı olan insanların, boş zamanlarında gerçekleştirecekleri etkinliklerle ilgilidir (Karaküçük, 1999). Boş zaman kavramı ile ilgili literatürde birçok tanım bulunmaktadır ve bu tanımlardan birkaçı şöyledir:

Tezcan (1993) boş zamanı, “kişinin kendisi ve başkaları için zorunluluk ve bağlantılardan kurtulduğu kendi seçtiği etkinlikle uğraştığı, bağımsız ve özgür olarak davrandığı zaman” olarak tanımlanmaktadır.

Karaküçük (1999)’e göre boş zaman, “kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve biçimsel görevlerinin dışında kalan ve kişinin kendi isteği yönünde harcayabileceği zamandır”.

Diğer bir tanımda Clawson ve Knetsch (1974) boş zamanı “bireyin seçmiş olduğu keyfi bir zaman” olarak tanımlamıştır (Aktaran: Tel, 2014).

Demiray (1987)’a göre boş zaman basit anlamıyla “dolu olmayan zaman dilimi”dir.

Daha geniş bir tanımlama ile boş zaman; insanın zorunluluklar dışında, eğilimleri ve istekleri doğrultusunda istediği gibi oyalanabilmesi, dinlenebilmesi, eğlenebilmesi veya kendini geliştirmesi için hak ettiği zaman dilimidir (Karaküçük, 1999).

Literatür ışığında boş zaman ile ilgili yapılan tanımlara bakıldığında boş zaman kişinin tamamıyla bütün zorunluluk ve bağlantılardan kurtulduğu, kendi özgür iradesiyle dolu olmayan zaman diliminde kendinin seçtiği aktivite ile uğraştığı zaman olarak karşımıza çıkmaktadır.

Boş zaman tamamıyla isteğe bağlı bir uğraşı bütünlüğünü dile getirir. Bu uğraşı dinlenme, rahatlama, bilgi ve görgüsünü arttırma, psikolojik ve fizyolojik zevklerinde doyumunu gerçekleştirme, toplumsal hizmet katkısında bulunarak ahlâki inancın gereğini yerine getirme, yaratıcı yeteneklerini geliştirme biçiminde ve tüm bu faaliyetlerde herhangi bir çıkar amacı gütmemek üzere gerçekleştirilen uğraşlardır (Yetim, 2000).

İnsanın zorunluluklar dışında eğilimleri ve istekleri doğrultusunda istediği gibi oyalanabilmesi, dinlenebilmesi, eğlenebilmesi veya kendini geliştirebilmesi için hak ettiği zaman dilimine boş zaman denilmektedir (Baltaş ve Baltaş, 1987).

Dünya Boş Zaman ve Rekreasyon Birliğinin tanımına göre boş zaman; seçme şansı yaratıcılık hoşnutluk veren, memnuniyet içeren ve kişisel doyumunu arttıran eğlencelere öncülük eden yararları ile insan hayatının özel bir alanıdır (Özdemir ve diğerleri, 2006).

Boş zaman, olumlu bireysel doyum için sınırlamalar veya zamana bağlılık olmaksızın istediğinizi yapabilme özgürlüğüdür. Diğer bir deyişle, boş zaman, işten arta kalan, özgürce, gönüllü olarak, herhangi bir fayda elde etmek için istediğimiz aktivite ile değerlendirilebileceğimiz zaman olarak ifade edilebilir (Tekin, 2003).

Boş zaman, yemek, uyku ve cinsel ihtiyaçların karşılanması gibi fizyolojik, ev içinde yapılması zorunlu bazı işler gibi ailevi, iş hayatı gibi mesleki faaliyetlerin dışında kalan tamamen bireyin tercihine bağlı olarak tek başına ya da grup halinde özgürce yapılan faaliyetlere ayrılan zaman olarak tanımlanır (Arslan, 1998).

2.2.1 Boş zamanın tarihçesi

Boş zaman faaliyetleri geçmişte modernite öncesi boş zaman ve sanayileşme sonrası boş zaman olarak iki bölümde incelenmiştir.

Modernite öncesi boş zaman

Antik Yunan'da boş zaman, iyilik, güzellik, hakikat ve bilgi gibi dünyanın üstün değerleriyle uğraşmak, bunlar üzerine düşünmek olarak anlaşılmıştır. Bu düşünceye göre, boş zaman, bir şey yapılmayan zaman değildi. Aksine, seçkinlik, derin düşünme, estetik hazlar ve beğeni oluşturma zamanıydı. Boş zaman bir ölçüde ruhun arındırılması, derin düşünümSELLİK YÜKLÜ bir zaman olarak görülüyordu. Boş zaman, bu yüzden iş/çalışmayla ilişkilendirilmekten uzak idi. İş-boş zaman algısı, sınıfsal düzeyde farklı değer ve ayrışımaya sahipti. Bir başka deyişle iş/boş zaman sınıfsal katlaşma bağlamında farklı algı yükleriyle anlaşılıyordu. Çalışma alt sınıfa özgü bir etkinlik iken, boş vakit seçkinlere/iktidar çevrelerine ait bir ayrıcalıktı. Seçkinler (aristokratlar) ile az okumuşların ve kölelerin boş

zamandan anladıkları ve bu zamanı kullanma biçimleri farklıydı. Toplumsal örgütlenme ve egemen anlayış, farklı kesimlerin sınıfsal konumlarıyla eşdüşen algılama, beğeni ve estetik hazza sahip olmasını, sınıfsal kıstaslara uygun tavır sergilemesi esprisine sahipti (Gediz, 2012).

Eski Yunan'da gözlemlenen bu ikilem, boş zamana sahip olan bir seçkinler sınıfı ile seçkinler için çalışmaya azmettirilmiş köleler sınıfının üretim sürecindeki farklılaşan rollerinden kaynaklanıyordu. Bir başka deyişle, üretim sürecinde ayrımlaşan insanlar, yaşamın üretim dışı diğer alanlarında da; örneğin kültürel ve sanatsal etkinliği tüketme noktasında da farklılaşıyordu. Antik dönemde tam anlamıyla “boş zaman sınıfları”nın egemenliği söz konusudur (Gediz, 2012).

Torkildsen (2005), Roma imparatorluğu dönemindeki boş zaman etkinlikleri ile ilgili şunları söylemiştir:

Askeri fetihler zenginliğe, güçlü bir ulusa ve sınıfsal bir yapıyla tarımsal demokrasiden sanayi toplumu olmaya yönelik harekete neden olmuştur ve bu da daha fazla boş zamanı beraberinde getirmiştir. Boş zaman Romalılar için önemlidir ama onun önemi Yunan boş zaman ahlakında olduğundan farklıydı. Spor müsabakaları fiziksel zindeliği elde etmek ve savaşa hazırlık için yapılırdı. Romalılarda boş zaman estetikten çok faydacıydı. Ama boş zaman, bu anlayış yüzünden bir sorun haline geldi. Hükümdarlar insanları bedava yiyecek ve eğlenceyle memnun etmeye çalışıyorlardı. Köleler sadece çalıştırılmaz bunun yanında önceleri müzik, tiyatro ve spor müsabakalarında eğlence amaçlı sonrasında ise kara ve deniz savaşlarında, at arabası yarışlarında ve şiddet gösterilerinde kullanıldı. Bu şiddet gösterileri sonucu müsabakalar için inşa edilen Collesseum, Roma'daki hayatın merkezi oldu. Tarihçiler, imparatorluğun çöküşünün nedenlerinden biri olarak da boş zamanı kullanmayı becerememelerinden bahsetmektedir (Aktaran: Demirel, 2009).

Sanayileşme sonrası boş zaman

1900'lü yılların başında özellikle iş yaşamı ve yönetim alanında yapılan çalışmalar sonucunda, çalışma zamanının düşürülmesi, çalışan işçilerin dinlenmek için imkanlara sahip olması gibi değerler su üzerine çıkmaya başlamıştır. İlk başlarda Fredrick Winslow Taylor'un ortaya koyduğu çalışma odaklı “klasik yaklaşımın” etkisiyle üretkenlik çok

çalışmayla ilişkilendirilmiş, ancak çok çalışarak üretkenliğin artırılacağı savunulmuştur. Daha sonraları “neo-klasik” insan odaklı yaklaşımın kabul görmesiyle insanların dinlenerek ve daha az çalışarak daha fazla üretim sağladığı tespit edilmiştir (Uygur, 2007).

Gelişmiş ülkeler bunun bilincine varmışlar; çalışma saatlerini aşağıya çekerek bir taraftan işsizliğe çare olacağı hesabını yapmışlar, diğer taraftan insanların yeni gelişmelere ayak uyduracak zindelik, dinlenmiş ve başka faaliyetlere zaman ayırma ile üretkenliği arttırmayı amaç edinmişlerdir (Zorba, 2001).

Sanayi devriminden sonra hızla gelişen teknoloji, artan nüfus, hayat pahalılığı, artan iş yükü gibi etmenlerin yanında; makinenin insanın iş yükünü azaltması, çalışma saatinin azalması boş zamanın artması, gibi sebeplerle günümüzde boş zaman daha büyük bir anlam kazanmıştır. Günümüzde boş zaman, temel bir insan hakkı olarak değerlendirilmekte ve yasalarla da desteklenmektedir (Ulubey, 2010).

2.2.2 Boş zamanın temel fonksiyonları

Dumazadier boş zamanın üç temel fonksiyonundan bahsetmektedir (Çubuk, 1984). 3D olarak da adlandırılan bu fonksiyonlar;

- Dinlenme veya kendini bırakma (delessement),
- Eğlenme (divertissement),
- Kendini geliştirme veya gelişim (development).

Dinlenme fonksiyonu

Boş zamanı en fazla karakterize eden ve farklı algılamalarla, çalışma hayatı tarihi boyunca değerlendirilen bir temel fonksiyondur. Dinlenme, yeniden elde etme veya iş sonrası stres ve yorgunluk atma ile bedensel aşınmaları ve sinir gerilimlerini kaldıran bir fonksiyon üstlenmiştir. Çalışma saatinin günde 12-15 saatler olduğu sanayi devriminin ilk dönemlerinde, işçilerin boş zamanları sadece fiziksel gücü yeniden elde etmek anlamında dinlenme fonksiyonunu yerine getirilerek dolduruluyordu. Çalışan için boş zaman sadece bir sonraki çalışma gününe bedeni, fiziksel olarak hazırlamayı ifade ediyordu. Günümüz

sanayileşmiş toplumlarında çalışma ve çalışma dışı süreleri düzene konulmuş çağdaş insan için ise, dinlenme, bedensel ve ruhsal yönden yenilenmek için aktif veya pasif boş zaman değerlendirme etkinliklerini (örneğin; az yorgunluktaki ve genellikle yarışma içermeyen turistik ve sağlıksal nedenlere dayanan spor faaliyetleri, balık avı, trekking, kayak ya da televizyon seyretmek, uyumak gibi) gerçekleştirilmesini iade etmektedir (Çubuk, 1984). Yani dinlenme fonksiyonunda iş hayatının vermiş olduğu yorgunluk ve stresi atmak için bireyler boş zamanlarında dinlenme amaçlı olarak çeşitli rekreatif faaliyetlere katılmaktadırlar.

Eğlenme fonksiyonu

Bireyler artık birçok spor ve eğlence aktivitelerinde yoğun olarak yer almakta, spora ve eğlenceye olan bu ilgi 20. yüzyılın başlarında giderek artmakta olan bir akımın etkisiyle; sağlıklarına, duygusal, fiziksel ve psikolojik ruh hallerine verdikleri önemde artmıştır ve artmaya da devam etmektedir (Mutlu, 2008).

Günümüzde insanlar, ne kadar boş zaman etkinliğine katılırsa o kadar başarılı sayılmakta ve statüsü artmaktadır. Eğlenceye verilen önem günlük yaşamda da görülmektedir (Püsküllüoğlu, 2005). Torkildsen, eğlenmenin içten gelen bir istek olduğunu ve boş zamanlarımızda bizleri memnun edecek anlara ihtiyaç duyduğumuzu belirtmiştir (Güngörmüş, 2007). Bizleri memnun edecek anlar boş zamanın temel fonksiyonlarında biri olan eğlenme fonksiyonu içerisinde yer almaktadır. İnsanlar boş zamanlarında günlük hayattaki telaşlarını gidermek ve stres atmak için eğlenmek isterler. Bu eğlenme isteği ve uygulaması bireylerin telaşlarını gidermek ve stres atmalarını sağlamaları için bireylere belli düzeyde olumlu yönde katkı sağlamaktadır.

Gelişim fonksiyonu

Gelişim fonksiyonu, insan düşüncesini, günlük eylemlerin otomatizminden kurtaran, daha geniş sosyal katılıma zemin hazırlayan, insanın kişiliğini geliştirmesine ve göstermesine eğilimli, aynı zamanda çıkarıcı olmayan faaliyetleri içermektedir (Karaküçük, 2005). Gelişim fonksiyonu bireyleri karar verme dönemlerine de çok önemli katkıları olan bir fonksiyon olarak karşımıza çıkmaktadır. Birey boş zamanlarındaki faaliyetlerde, gerek çalışma gerekse sosyal yaşantısında olaylara farklı açılardan bakabilme yeteneğine sahip

olabileceği bir davranış geliştirebilir (Çoruh, 2013). Bu tür faaliyetler, insanların bedensel ve ruhsal yorgunluklarını gidererek onlara fiziksel ve ruhsal olarak yaratıcı bir güç kazandırır (Sağcan, 1986). Bu durum kişilerin kişisel olarak gelişim kazanmasını sağlar.

2.2.3 Boş zaman değerlendirme kavramı

Boş zamanların değerlendirilmesi gerekliliği ve gerçekliği günümüzde var olan bir durumdur. Ancak burada önemli olan boş zamanları değerlendirmek değil boş zamanları etkili ve verimli olarak değerlendirebilmenin yollarını bilmektir. Bugün herkes boş zamanlarını değerlendirebilir. Ancak her bireyin bunu etkili ve verimli bir biçimde yaptığını söylemek mümkün değildir (Tezcan, 1982). Bu sebeple kişiler sahip oldukları boş zamanlarını daha etkili ve verimli bir şekilde değerlendirmenin yollarını bulup bunu kendi hayatlarına uygulamalıdır. Boş zaman değerlendirme kavramı ile ilgili rekreasyon alanında birçok tanıma rastlamak mümkündür ve bu tanımlardan birkaçı ise şu şekildedir:

Karaküçük (1991)' e göre boş zaman değerlendirme “kişinin hem kendisi hem de başkaları için tüm zorunluluklardan kurtulup tamamen özgür olarak kendi isteği ile seçeceği iş hayatının dışındaki zamanlarda, dinlenmek, eğlenmek, becerilerini geliştirmek faaliyetlerinde bulunmasıdır”.

“Boş zaman değerlendirme, bireyin çalışma saatleri dışında kalan boş zamanlarında zevk ve doyum elde etmek amacıyla kültürel, sportif, turistik, sanatsal, dinlenme ve eğlenme aktivitelerinden herhangi birine veya birkaçına gönüllü olarak iştirak etmesi olayıdır” (Gülbahçe, 1996).

Kraus (1971) ise boş zaman etkinliğini, “kişinin çalışma, ailevi ve toplumsal zorunluluklar dışında, rahatlamak, uzaklaşmak, ya da bilgisini ve topluma katılımını artırmak için kendi isteğiyle yaratıcı kapasitesini harekete geçirdiği herhangi bir etkinlik” olarak tanımlamaktadır.

Boş zamanın değerlendirilmesi, bireyin istediği bir uğraş ile zevk ve doyum sağlamak amacı ile bireysel veya grupla boş zamanda yapılan etkinliklerdir (Karaküçük, 1999).

Aristo, boş zaman etkinliğini, “başka bir amaç olmadan, sadece yapmak için yapılan bir etkinliğin içinde bulunma durumu” şeklinde ifade etmektedir (Kraus, 1971). Fransız sosyologlarından Dumazedier’de, boş zaman etkinliğini-rekreasyonu şöyle tanımlamaktadır: “Boş zaman etkinliği, kişinin çalışma, ailevi ve toplumsal zorunluluklar dışında, rahatlamak, bilgisini ve topluma katılımını artırmak için kendi isteğiyle yaratıcı kapasitesini harekete geçirdiği herhangi bir etkinliktir” (Kraus, 1971).

Boş zaman değerlendirme ile ilgili olarak Passmore and French (2001)’in görüşleri şöyledir:

Bireylerin boş zamanlarını nasıl değerlendireceğine ilişkin kararları tamamen kendilerine özgüdür. Günlük yaşantı içinde çalışma hayatı ve diğer etkinliklerin sıkıcı ve kendini tekrarlayan çabalara dönüşmesi, boş zaman değerlendirme etkinliklerini yaşamın önemli bir parçası ve bir yenilenme aracı haline getirmiştir. Buna paralel olarak, ekonomik verimliliğin artması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesiyle ortaya çıkan boş zamanın bilinçli bir şekilde değerlendirilmesi, pozitif sonuçları olacak bütünsel bir çaba olmalıdır (Aktaran: Yağmur ve Ocak, 2012).

Boş zaman değerlendirme kavramı birbirine hiç benzemeyen etkinlikleri kapsamakta, bu da belli ölçüde belirsiz bir tanıma yol açmaktadır. İş ve çalışma hayatıyla, ev işleriyle, fizyolojik ihtiyaçlarla (yemek, uyku vb.) ilişkisi olmayan etkinlikler, “boş zaman”la ilişkilidir. Bu etkinlikler iki gruba ayrılacak olursa grupların ilkinin; başta salon oyunları olmak üzere çeşitli oyunlar, spor etkinlikleri, kitlesel gösterileri (maçlar, yarışmalar vb.) kapsar. Bütün toplumsal çevrelerde bu tarz etkinlikler yer alır. İkincisini ise, daha çok entelektüel diye adlandırılan ve kültürlü bir azınlığı ilgilendiren etkinliklerden oluşur. Bunlara örnek olarak, okumak, tiyatroya ve konsere gitmek, müze gezmek gösterilir (Tezcan, 1994).

2.2.4 Boş zamanların değerlendirilmesi (Rekreasyon faaliyetleri)

Günümüzde, çalışma hayatının ve diğer etkinliklerin yoğun, yorucu, rutin, sıkıcı ve stresli olması, boş zaman değerlendirme etkinliklerini, yaşamımızın vazgeçilmez önemli bir parçası yapmış ve yenilenme, dinlenme, yeniden toparlanma aracı haline getirmiştir (Tel ve Köksalan, 2008).

Kişinin özgün ve toplumsal isteklerini yerine getirebilmeleri, fiziksel ve ruhsal sağlıklarını koruyabilmeleri, büyük ölçüde boş zamanlarında yaptıkları faaliyetlerle yakından ilgilidir. İnsanları yoğun, yorucu, sıkıcı ve rutin olan iş faaliyetlerinin stresinden uzaklaştırmak, genellikle dinlendirici, rahatlatıcı ve yeniden toparlayıcı özelliğe sahip, rekreatif nitelikli faaliyetlerle gerçekleştirilebilmektedir (Karaküçük, 1995).

Rekreatif faaliyetler yaşam kalitesini yükseltmeyi hedeflemektedir. Yaşam kalitesi kişiye göre tanımlanabilmesine karşın bugün kabul edilen tanıma göre uzun ve sağlıklı yaşamdır. Kendini iyi hissetmek ya da pozitif olarak fiziksel ve psikolojik seviyeyi yükseltmektir (Karaküçük, 1995). Boş zamanlarda yapılan faaliyetler bireyler açısından önemlidir. Günlük hayatın stresinden uzaklaşmak için bireyler rekreatif faaliyetlerde bulunurlar. Rekreatif faaliyetlerin tercih edilmesinin diğer bir nedeni de kişilerin yaşam kalitelerini yükseltmek istemeleridir.

Boş zamanı değerlendirme denildiğinde ise akla boş zamanlarda yapılan etkinlikler gelmektedir (Karaküçük, 1999). Rekreasyon faaliyetleri ile ilgili literatürde yapılmış olan tanımlardan birkaçı şöyledir:

Genel anlamda rekreasyon faaliyetleri, “insanların boş zamanlarında da eğlence ve tatmin dürtüleri ile gönüllü olarak katıldıkları ve onlara bedensel, ruhsal yorgunluklarını giderip, fiziksel ve ruhsal açıdan yaratıcı bir güç kazandıran faaliyetler” olarak tanımlanabilir (Hacıoğlu, Gökdeniz ve Dinç, 2003).

İbrahim ve Cordes (2002) rekreasyon aktivitelerini, “kişinin kendi faydası için organize edilmiş, tabiatla irtibatlandırılmış boş zaman aktiviteleri” olarak tanımlamıştır.

Uluslararası Boş Zamanları İnceleme Grubunun verdiği tanıma göre “Boş zaman etkinliği, kişinin mesleki ve toplumsal ödevlerini yerini getirdikten sonra özgür iradesi ile girişebileceği dinlenme, eğlenme, bilgi ya da becerilerini geliştirme, toplum yaşamına gönüllü olarak katılma gibi bir dizi uğraştır” (Tezcan, 1999).

Rekreatif etkinlikler, sosyal, ekonomik ve eğitim farklılıkları olmaksızın her kesimden insanın ortak zevklerini içeren aktivitelerde bir araya gelerek sosyal ilişkiler

kurmasında büyük rol oynayıp insanların beceri, yetenek ve yaratıcılık gücünün, ortaya çıkmasına ve geliştirilmesine hizmet eder (Koçan, 2007).

İnsanların işten arta kalan zamanlarını en etkin şekilde değerlendirme yollarından birisi rekreasyonel faaliyetlerdir. Kişinin, kendini yenilemek, fiziksel ve zihinsel olarak rahatlatmak için katıldığı rekreatif faaliyetler eğlendirici ve dinlendirici özellikleri ile günümüz insanının ilgisini çekmektedir (Atalay, Akbulut ve Yücel, 2013). Karaküçük (2005), rekreasyonun boş zamanlarda yapılan ve sportif etkinlikler, kamp, kültürel ve sanatsal etkinlikler gibi pek çok yapıcı ve sosyal aktiviteyi içeren faaliyetler bütünü olduğunu altını çizmektedir.

Rekreatif faaliyetlere katılım nedeni kişiden kişiye değişirken, fiziksel ve zihinsel açıdan rahatlayarak kendini yenileme amacı bireylerin ortak gayesi olmuştur. Farklı toplumsal grupların farklı rekreatif uygulamalar ile beklenen sonuçları elde etmesi öngörülmüştür. Çok geniş bir yelpazede ele alındığında amaçlara ve ilgi alanlarına göre çok farklı rekreatif uygulamalar zamanla ortaya çıkmıştır. Bu noktada aşağıdaki tabloda belli rekreatif aktiviteler ve bu aktivitelere uygun örnekler verilmiştir (Atalay, Akbulut ve Yücel, 2013).

Rekreasyonel Aktiviteler ve Örnekler

Aktivite Kategorileri	Örnekler
Evde Yapılan İşler	TV izleme, okuma, müzik dinleme, bahçe işleri, hobiler
Sosyal İçeriği Yüksek İşler	Eğlenme, dışarıda yemek yeme, partiler, arkadaş ziyaretleri
Kültürel, Eğitimsel Meraklar	Tiyatro, konser, müze gezileri, sinema
Sportif Uğraşlar (Seyirci veya Aktif Katılım)	Golf, futbol, yüzme, ata binme, bowling, dart yürüyüş, doğa kampları
Günelik Açık Alan Faaliyetleri	Piknik, günlük turlar
Gecelik Konaklamayı İçeren Faaliyetler	Uzun seyahatler, turlar, hafta sonu tatilleri

Kaynak: (Baud-Bovy and Lawson, 2002).

Bireyler rekreatif etkinliklere katılarak birçok fayda elde ederler. Bunların başlıcaları; grup dinamiklerini öğrenme, liderlik, güven arttırma, bireysel karar verebilme, risk yönetimi, kendinin ve başkalarının sorumluluğunu üstlenebilme, kişilik ve beden gelişimini olumlu etkileme, kendine ve başkalarına olan güveni olumlu etkilemekte, kendini mutlu hissetme, başkaları ile etkileşme ve sosyalleşme, sağlıklı ve güçlü hissetme, rahatlamış tazelenmiş hissetme, yeni kişilerle tanışma, yeni şeyler öğrenme, kişisel tatmin elde etme, çevre bilinci kazanma, daha verimli çalışma, bir guruba ait olma duygusunu yaşama, hayal gücünün artması, kendini daha önemli hissetmedir (Yerlisu, Ardahan ve Yıldız, 2010).

Rekreatif etkinlikler aktif ya da pasif, tek başına ya da grupta, genç-yaşlı, erkek-kadın, kapalı veya açık alanlarda herhangi bir zamanda yapılabilecek etkinlikler olduğundan dolayı insanların dinlenme, eğlenme ve gelişmelerini sağlayan ve kapsam alanı sınırsız her bireye her zaman ve her yerde hitap edebilecek etkinliklerdir. Böylece, etkinliklere katılım yoluyla bireyler kendilerini ifade edebilme, gizli güçlerini ortaya çıkarma ve geliştirme, yaratıcılığını artırma ve beden ve ruh sağlığını koruma imkânına sahip olur. Bu sebeplerden dolayı boş zamanları değerlendirebilecekleri programlar ortaya koymak ülkemiz açısından da bir zorunluluktur (Tamer, 1998).

Bu bilgiler ışığında boş zaman faaliyetleri kendi felsefesini oluşturmalı, psikolojik, sosyal ve fiziksel olarak sahip olduğu değerlere destek sağlamalıdır. İnsanların uğraş alanı içindeki yaşam biçimini etkileyen çabaları da içermeli, onların toplumun içinde yer alan bireyler olmasına yardım etmeli ve birlikte yaşamı güzelleştirmelidir (Balcı ve İlhan, 2006).

2.3 Rekreasyon Kavramı

Boş zaman değerlendirme olgusu giderek önem kazanmakta ve her kesimden insanın günlük hayatında yer almaktadır (Demiray, 1987). İnsanlar, çeşitli büyüklük ve zamanlarda ortaya çıkan boş zamanlarında; uzaklaşmak, dinlenmek, gezme-görme, sağlık, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda ya da pasif-aktif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. Rekreasyon, insanların boş zamanlarında

yaptıkları bu etkinlikleri ifade eden bir kavramdır ve insanın çalışma saatleri dışındaki boş zamanlarında katıldığı faaliyetlerle ilgilidir (Karaküçük, 1997).

Axelsen (2009) rekreasyon kavramının nasıl oluştuğunu ve ne anlama geldiğini şöyle belirtmiştir.

“Rekreasyon, İngilizce yaratmak, oluşturmak anlamına gelen “create” fiilinin önüne; yeniden, tekrar anlamına gelen “re” ön ekinin gelmesiyle oluşan “rekreasyon (recreation)”, çalışma ve diğer etmenler tarafından yıpranan, yorulan bireylerin yeniden canlanmaları anlamına gelmektedir (Aktaran: Türkmen ve diğerleri, 2013).

Rekreasyon alanında yapılan çalışmalara batığımızda rekreasyon terimi ile ilgili karşımıza birçok tanım çıkmaktadır ve bu tanımlardan bazıları şöyledir:

Koç (1991) rekreasyonu; “boş zamanlar içinde yapılan, bireyin kendi isteği sonucu düşünsel ve fiziksel yönden yenilenmesini amaçlayan, ayrıca bireyin toplumsal, ekonomik, kültürel olanakları ve yaşadığı toplumun yapısı ile bağımlı olarak yapılan etkinliklerin tamamı” olarak tanımlamaktadır.

Diğer bir tanımda Türk Dil Kurumu ise rekreasyonu, “İnsanların boş zamanlarında, eğlence ve spor amacı ile gönüllü olarak katıldıkları etkinlikler”, “Bir bölgeyi insanların eğlenme, dinlenme amacıyla kullanabilecekleri bir duruma getirme” olarak iki farklı şekilde tanımlamaktadır (Türk Dil Kurumu, 2012).

Rekreasyon; insanların, sınırlı yaşam süresinin zorunlu davranışlar dışında kalan diliminde (boş zamanda) gönüllü olarak katıldıkları ve doyum sağladıkları etkinliklerdir (Hazar, 1999).

Mirzeoğlu (2011) ise, rekreasyonu, “bireylerin ya da grupların boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler” olarak tanımlamıştır.

Genel olarak rekreasyon; insanın, yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilenen, tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığı tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek aynı zamanda zevk ve haz almak

amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinlikler olarak tanımlanmıştır (Karaküçük, 1997).

Bir başka tanımlamada ise, “rekreasyon bireyin mesleki, ailevi, toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra, bağımsız iradesiyle seçebileceği bir seri dinlenme, eğlenme, bilgi ve becerilerini artırma ve kendini yenileme uğraşlarına katılması olarak” açıklanmaktadır (Kır, 2007).

2.3.1 Rekreasyonun tarihi süreci

İlk medeniyetlerde insanlar yaşam boyunca katlandıkları tüm yorgunluklardan, sıkıntılardan uzaklaşmanın manevi alemde ve ebedi huzurla mümkün olabileceği inancındaydılar. Sonraları bu ihtiyaçlar yaşlılıkta, dinlenme, mevsimlik tatil yapma, hafta sonu tatil yapma ve en nihayet günün boş vakitlerinde rekreasyona yönelme şeklinde gelişmiştir. Preklasik (İsa’dan hemen önceki dönem) dönemde özellikle mısırdaki sürekli kültür karmaşıklığı vardı. Ekonomik sistemde ziraat temel unsurdu. Devlet yöneticileri, mutlak ve ilahi konumdaydılar. Kamu kurumlarının zorlayıcı yönetimi, zorunlu çalışma sistemi, sosyal hayatın genellikle zenginliğe dayanması, orta sınıfın boş zamanlarının olmaması dönemin başlıca özelliklerindendi. Dönemin bu özelliklerinden dolayı orta sınıf vatandaş rekreasyona vakit ayıramamış, imkan bulamamıştır. Sadece ayrıcalıklı sınıfı oluşturan bazı küçük aile grupları spor, savaş oyunları, avcılık vb. gibi rekreasyon etkinliklerine katılabilmişlerdir. Klasik dönemde ise kırsal yaşama, doğaya ve insana önem verme; güzelliklere karşı ilgi ve sevgi duyma, sosyal organizasyonların kurulmasında etkili olmuştur. Genç nesil, kültürel değerlerin öğrenilmesi konusunda aileleri tarafından yetiştirilmiştir. Halk kitleleri; spor gösterileri, toplu geziler, müzik-tiyatro gösterileri, sergi vb. rekreatif etkinliklerden geniş ölçüde yararlanmışlardır. 19. yüzyılda gerçekleşen endüstrileşme süreci, insan yaşamında yeni gelişmelere zemin hazırlamıştır. Aşırı şehirleşme, nüfus artışı, yoğun çalışma ve yaşam şartları, çevre kirliliği (hava kirliliği, gürültü gibi) vb. faktörlerden kaynaklanan stresten kurtulma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaçların rekreatif etkinliklere olan ihtiyacı da arttırdığı savunulmuştur (Hazar, 2003).

Bucher ve Bucher (1974), rekreasyonun tarihi süreci ile ilgili olarak pre-historic zamanla ilgili olarak şöyle bahsetmiştir:

Pre-historic zamanda rekreasyon direk olarak insanın yaşam mücadelesi ile ilgiliydi. İlk çağlarda mağara boyamak, resim çizmek; avlanmak, güreşmek ve balıkçılık gibi faaliyetler birer rekreasyon faaliyeti olarak sayılabilir. Mezopotamya ve Mısır döneminde rekreasyon, zengin ve üst düzey sınıflar için dizayn edilmişti. Bu sınıfların boş zamanlarını değerlendirme şeklinde düzenleniyordu. Antik Yunan çağında zihin ve beden gelişimi, üstünlük sağlamaktaydı. Bu periyotta insanların entellektüel gelişimi, rekreasyonun önemli bir formu olarak algılanmaktaydı. Antik Roma Döneminde rekreasyon fikri Yunanlılardaki gibi algılanmamaktaydı. Yunanlıların aktif katılımıcılığın aksine çoğu Romalı sadece izleyiciydi. Rekreasyon faaliyetlerine katılanlar köle, politik ya da dinsel suçlular. Roma Döneminde yapılan diğer rekreasyon faaliyetleri horoz dövüşü ve kumardı. Görüldüğü gibi Antik Roma Döneminde yapılan rekreasyon faaliyetlerinin aktif ve pasif formları arasında denge yoktur (Aktaran: Öztop, 2006).

Karanlık çağ döneminde rekreasyonda bazı değişimler meydana gelmiştir. Bucher ve Bucher (1974) yaptıkları çalışmalarında karanlık çağ döneminden şu şekilde bahsetmişlerdir.

Karanlık Çağ Döneminde rekreasyon farklıydı. İnsanların yaşantılarını kilise kontrol etmekteydi. Rekreasyon faaliyetlerinin temeli botanik bilgisi ve bahçeciliğe dayanmaktaydı. Feodal Dönemde rekreasyon sosyal sınıfla ilişkiliydi. Lordlardan oluşan yüksek sınıf boş zamanla ilgili kavramı en iyi değerlendiren sınıftı. Savaşlar arası dönemde bu kişiler, taktiksel beceriler geliştirici savaş turnuvaları düzenlemekteydiler. Kadınlar bu turnuvalara izleyici olarak davetliyidiler. Ancak kadınlarda kendi aralarında ev içinde çeşitli aktiviteler düzenlerlerdi. Orta Çağ Döneminde rekreasyon anlayışı kilisenin; sanatı, edebiyatı ve dramayı dinsel algılayış formuna göreydi. Rönesans (14-18 yy arası) dengeli bir varoluşculuğu insanlığa öğretti. Ortaçağdan sonraki bu yeniden doğuş döneminde diğer şeylerin yanında klasik sanat ve edebiyatın doğuşunu görebiliriz. Rekreasyon fikri Yunan Dönemindeki gibi akıl ve vücudun uyumu ile ilgiliydi. Pek çok zengin aile, ressamın, baloların ve partilerin sahibiydiler. Boş zamanlarını opera, sergi, tiyatroya giderek pasif rekreatif faaliyet yapıyorlardı. Orta sınıf, zengin aileleri daha ucuz balo ve festivallere katılarak taklit etmekteydiler. Ayrıca avcılık ve bahçecilikle uğraşmaktaydılar. Modern Avrupa

Döneminde rekreasyon Amerika'yı takip etmekteydi. Rönesans felsefesi rekreasyon fikrine yani bir bakış açısı getirmesine rağmen iş ahlakı ve din ile ilgili pek çok problem insanların boş zaman sürelerini değiştirdi bu da rekreasyon bakış açısını etkiledi (Aktaran: Öztıp, 2006).

Sanayi devriminin gerçekleşmesi ile birlikte, özellikle 20.yüzyılın başlarında öncelikle batı toplumlarında olmak üzere yeni bir toplumsal değer ve anlayışın geliştiği görülmüştür. Bu anlayışa göre; Sanayi toplumu içerisinde sadece verimli ve çok çalışan insan bütünüyle refaha ve huzura kavuşmamaktadır. Disiplinle, kalıplaşmış ve monoton bir çalışma düzeni; yabancılaşma, işe uyumsuzluk, manevi tatminsizlik gibi kişisel ve toplumsal birçok sorunun kaynağını oluşturmuştur. Bu sorunların çözümlerine yönelik tepki sadece dinlenme ve yeniden işe dönme anlayışından uzak, eğlenme ve diğer moral etkinliklerinin de içinde yer alacağı, işten arta kalan boş zamanın artırılması ve değerlendirilmesi şeklinde bir anlayışın doğmasıyla kendini göstermiştir (Dinç, 2005).

Günümüzde çalışmaya yönelik bir anlayışın geliştiği de söylenebilir. Buna göre; fazla çalışan bir insanın veriminin yükselemeyeceği hatta düşeceği ileri sürülmüştür. Yapılan araştırmalar sekiz saatin üzerinde çalışıldığında verimin hızla düştüğünü ortaya koymaktadır (Kaya, 2011). Bu anlayış paralelinde, Avrupa ülkelerinde ve özellikle ABD'de çalışma saatlerinin sekiz saate çekilmesi tartışmaları gündeme geldiğinde çalışanın çalışma dışında kalan boş zamanlarının nasıl değerlendirileceği düşünölmeye başlanmıştır. Boş zamanları değerlendirme kavramını rekreasyon olgusuyla tanımlayan bilim, insanın alışılmış hayatı dışına çıkarak dinlenmesini, eğlenmesini, işteki verimliliğin artmasını sağlayarak mutlu olmasına imkan vermiştir (Dinç, 2005).

Ülkemizdeki rekreasyon kavramının gelişimi özellikle Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasıyla farklı bir boyut kazanarak, Türk toplumunun rekreasyonel yaşamında yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Bu kavramın gelişimi devam etmekle birlikte, dünyada lider durumda olan ülkeler seviyesine ulaşması için, başta sosyal ve kültürel yapıdaki değişimlerin yanı sıra kamusal alanda da birçok yeniliğin gerçekleşmesi gereklidir. Ülkemiz insanları, içinde bulunduğu sosyo-ekonomik koşullar nedeniyle, belki de gereğinden fazla bir boş zamana sahiptir (Karaküçük, 1997).

2.3.2 Rekreasyonun özellikleri

İnsanlar ve boş zamanı değerlendirecek alanlar arasında bir bağ vardır (Demirel ve Harmandar, 2009). Bu alanlara bireyin katılmaktaki amaçları doğrultusunda rekreasyon ortak bir amaç olmaktadır. Bu ortak amaç, rekreasyonun özelliklerini belirlemektedir (Bozatay, 1998).

Karaküçük rekreasyonun temel özelliklerini kapsamlı olarak şu şekilde belirtmiştir (Karaküçük, 2005);

- Rekreasyon faaliyetlerinin seçimi gönüllü olmalıdır.
- Rekreasyonel etkinlikler özgürlük hissi verir.
- Faaliyetlere devam ve iştirak etme zorunluluğu bulunmamalıdır.
- Rekreasyon, boş zamanda yapılır.
- Rekreasyonel faaliyetler her yaştaki ve cinsteki insanların faaliyetlere katılımlarına imkan verir.
- Rekreasyon faaliyetlerinde “insiyatif” kişinin kendisine bırakılmalıdır.
- Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir.
- Rekreasyon bir faaliyeti gerektirir.
- Rekreasyon çok çeşitli faaliyetler içerir.
- Rekreasyon haz ve neşe sağlayan bir faaliyettir.
- Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır.
- Rekreasyon, kişinin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olabilmesine imkan sağlayan faaliyetler içermelidir.
- Rekreasyonun her kişiye göre bir amacı vardır.
- Rekreasyonel faaliyetlerin katılımcıya kişisel ve toplumsal özellikler kazandırması beklenir.
- Rekreasyon, toplumun geleneklerine, törelerine, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalı, sosyal değerlere ters düşmemelidir.
- Rekreasyon, bir faaliyet yapılırken, ikinci veya daha fazla faaliyetlere de ilgi duyma veya gerçekleştirme imkanı verir.
- Rekreasyon etkinlikleri, rekreasyonistler tarafından üstlenilir. Yani, bu etkinlikler ve uğraşlar başkası tarafından, bir başkası için yerine getirilemez.

- Rekreasyon eylemi, planlı veya plansız, beceri sahibi kişilerle veya beceri sahibi olmayan kişilerle ya da organize olmamış mekanlarda yapılabilmektedir.
- Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir. Katılma isteği önceden belirlenmiştir.

Özetleyecek olursak rekreasyonel etkinlikler boş zamanlarda yapılan, özgürlük ve seçimi ifade eden etkinliklerdir. Birey bu etkinlikleri kendini gerçekleştirme, rahatlama ve zevk alma gibi kişisel ihtiyaçlarını karşılamak için kullanır (Torkildsen, 2005).

2.3.3 Rekreasyonun sınıflandırılması

Rekreasyonun sınıflandırılması, rekreasyonun amaçlarına, çeşitli kriterlere ve özel işlevleri dikkate alınarak belirli eylem ve durgunluk hallerine göre göre üç başlıkta toplanır.

Amaçlarına göre rekreasyon sınıflandırılması

- Dinlenme: Boş zamanın tamamen dinlenmek yani beden ve ruh sağlığının devam ettirilmesi veya korunması için yapılan etkinliklerle değerlendirilmesidir.
- Kültürel: Eski sanat ve tarihi eserlerin, müzelerin gezilmesi ve diğer kültürel faaliyetlerle değerlendirilmesidir.
- Toplumsal: Toplumsal ilişkiler kurmak ve geliştirmek amacıyla yönelik boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.
- Sportif: Aktif spor yapmak veya pasif şekliyle seyirci, taraftar, yönetici veya başka bir şekilde boş zamanın sportif etkinliklerle değerlendirilmesidir.
- Turizm: Öncelikle tatil dönemlerinde bulunduğu mekanlardan, başka mekanları gezmek, görmek amacıyla gitmek suretiyle boş zamanı değerlendirmektir.
- Sanatsal: Sanatın birçok dalından biri veya birkaçı ile uğraşarak boş zamanların değerlendirilmesidir (Karaküçük, 2005).

Çeşitli kriterlere göre rekreasyonun sınıflandırılması

- Yaş Faktörüne Göre: Çeşitli yaş gruplarının kendi özelliklerine göre tercih ettikleri etkinliklerdir.

- Faaliyete Katılanların Sayısına Göre: Ferdi, grupla, kitlesel veya aile olarak katılabilen rekreatif etkinlikler.
- Zamana Göre: Yazın, kışın veya başka bir mevsimde yapılabilen rekreatif etkinlikler. Ayrıca günlük ve hafta sonları ile emeklilik dönemlerini kapsayan uzun ve boş zamanlarda gerçekleştirilen etkinliklerdir.
- Kullanılan Mekana Göre: Açık veya kapalı alanlarda yapılan etkinlikleri kapsamaktadır. Genel boyutları ile açık havada yapılan tüm rekreasyonel kullanımları içeren bir rekreasyon tipi olarak tanımlayabileceğimiz açık hava rekreasyonunun başta temel fonksiyonlarını ormanlar, dağlar ve su bölgeleri oluşturmaktadır (Akesen, 1984). Bu kişinin modern şehir yaşamında, kapalı yerdeki ruhsal gerginlikten kurtulması, rahatlama ve özgürlüğünü yaşaması için fizyolojik ve ruhsal bir ihtiyacını karşılamaktadır (Akesen, 1984). Kapalı mekan sporları, sinema, tiyatro, toplantı ve diğer benzeri aktiviteler ile radyo dinlemek, tv izlemek, kitap okumak, arkadaş ziyaretleri, dinlenmek gibi ev içi eylemler kapalı alan rekreasyonel faaliyetlerini oluşturmaktadır (Karaküçük, 1997).
- Sosyolojik Muhtevaya Göre: Lüks, geleneksel ya da belirli halk kesimlerinin desteklenmesiyle katılımın sağlandığı etkinliklerdir (Karaküçük, 1997).

Özel işlevleri dikkate alınarak belirli eylem ve durgunluk hallerine göre rekreasyonun sınıflandırılması

- Ticari rekreasyon: Para ile katılınan faaliyetler,
- Sosyal rekreasyon: Çeşitli şekillerde insanların bir araya gelip yemek yemeleri gibi beraber yaptıkları etkinlikler,
- Uluslararası rekreasyon: Gelişen boş zaman anlayışıyla beraber, şehir içi rekreasyondan sonra kırsal ve sonrasında da eylemler, uluslararası seyahatler ve etkinlikler olarak kendisini göstermeye başlamıştır.
- Estetik rekreasyon: Sanat olaylarını izleme, ünlü müzik yapıtlarını dinleme gibi eylemlerden oluşmaktadır.
- Fiziksel rekreasyon: Açık veya kapalı alanlarda yapılan tüm spor çeşitlerini kapsamaktadır.
- Orman rekreasyonu: Piknik, avcılık veya trekking gibi arazi ve su kullanımını içeren etkinliklerdir (Karaküçük, 2005).

2.3.4 Rekreasyon ihtiyacı

Rekreasyon ihtiyacını açıklamadan önce “ihtiyaç” kavramının ne olduğu ve insanlar arasında farklılık gösterip göstermediği olgusuna bakmak gerekir. Genel olarak bir eksiklik hissi ve aynı zamanda bu hissin giderilmesi arzusuna veya doğal ya da sosyal yaşamdan doğmuş bir gerekliliğin ifadesine ihtiyaç denmektedir. İnsan bir şeyin eksikliğini duyduğu zaman bu eksikliğı giderecek amaçlı eylemlerde bulunarak tatmin olmak ister. Amaçlı eylemler, ihtiyacı gidermeye yöneliktir. İhtiyaçlar davranışları başlatır ve devam ettirirler. İhtiyaçlar, insanların üzerinde onların düşünce ve karakterlerini belirtmesi bakımından doğrudan etkili olurlar. İhtiyaçlar, her insan için aynı olmasına karşın, çeşitlilik ve şiddet bakımından farklılıklar taşımaktadır (Kaya, 2011).

İhtiyaçlar, her insan için aynı olmasına karşın, çeşitlilik ve şiddet bakımından farklılıklar taşımaktadır. Bazı insanlarda öncelikle iyi beslenme söz konusuysen, bazılarında eğlenme ön plana çıkabilir. Eğlenirken ise, kimileri ihtiyacını tiyatroya, maça giderek tatmin ederken, kimileri de daha farklı şeyler bulurlar veya bizzat tiyatrodaki veya maçta aktif olarak görev alırlar (Karaküçük, 2005).

İhtiyaç kavramından yola çıkarak insanlar günlük hayatın yoruculuğundan stres atmak ve kendilerini yenilemek isterler. Bu noktada kendilerine bir amaç belirleyip o amaca yönelik uygulama yaparlar. Bu uygulama da insanlarda rekreasyon ihtiyacını ortaya çıkarır. Çünkü bireyler kendi yaşamlarında çeşitlilik ve farklılık olmasını ister. İşte bu çeşitlilik ve farklılık rekreasyon ihtiyacını belirler.

Rekreasyon programı; boş zaman felsefesi, planlama, yönetim, tesis, faaliyet ve işlevini içerir. Bu anlamda programlama bir sanat olarak, yetenek ve pratikle de birleştirilmelidir. Çünkü rekreasyon, yönetim ve gözlemcilerin oynadığı önemli ve başarılı rollerle güçlenmektedir. Rekreasyon günümüzde gittikçe artan bir değer olarak görülmektedir. Üniversitelerdeki rekreasyon programlarının üniversite gençliği üzerinde çok ciddi bir rolü ve önemi vardır (Balcı ve İlhan, 2006).

2.3.5 Rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri

Günümüzde insanlar yaşadıkları çevre, gelişen teknoloji ile birlikte hızlı tüketen ve yaşayan bireylere dönüşmüştür. Bu durum fizyolojik ve psikolojik bozulmalara neden olmaktadır. İnsanların taşıdığı iş yoğunluğu bununla beraber stres, yorgunluk, biyolojik değişimler, hareketsizliğin getirdiği hastalıklar, psikolojik rahatsızlıklar, yorgunluk, yaşadığı çevrede yeşil alanların azalması, nüfus artışı, ekonomik gelişmeler, endüstrinin gelişmesiyle birlikte, makinelerin ve robotların kullanımı ile insan gücüne düşen ihtiyacın azalmasına paralel olarak boş zamanın artması, seyahat kolaylığı gibi tüm bu etkenler rekreasyona olan ihtiyacı artırmaktadır (Akcan, 2010).

Rekreasyona duyulan ihtiyaç, rekreasyon etkinliklerinin kişisel ve toplumsal olarak sağladığı yararları ileri gelmektedir. Bu yararlar şöyle gruplandırılabilir (Tezcan, 1982):

- Fiziki Sağlık Gelişimi Yaratır: Rekreasyon faaliyetleri içinde, birçok insanın rekreatif ihtiyaçlarına cevap verebilecek çeşitlilikte ve özellikte olan beden eğitimi ve spor etkinlikleri önemli bir yer tutmaktadır. Etkinlikler kişinin yavaş hareketlerinden doğan sorunların çözümü ve sağlıklı zinde yaşamasında büyük roller üstlenmiştir (Zorba, 2004).
- Ruh Sağlığı Kazandırır: İnsan, aile, okul veya iş hayatındaki sorunları onun sinir sistemini bozarak yorulmasına ve dayanma gücünün azalmasına neden olabilir (Cevahircioğlu, 2007).
- İnsanı Sosyalleştirir: Daha çok grupsal olarak gerçekleştirilen rekreatif faaliyetler, insanın sosyal ilişkiler kurmasında ve geliştirmesinde büyük rol oynar.
- Kişisel Beceri ve Yeteneğin Gelişmesini Sağlar: İnsanın çoğu kez hangi düzeyde bir beceri veya yetenek düzeyinde olduğu anlaşılmaz. Bu durum kişinin isteyerek ve severek yaptığı bir işte ancak kendini gösterebilir (Cevahircioğlu, 2007).
- Rekreatif Faaliyetler, İnsanın Her Yaş Dönemindeki Yaratıcılık Gücünün Geliştirilmesine Hizmet Eder: Yaratıcı olmak, insanın içinde saklı olan ve her insanda var olan bir yetenektir. Genellikle bu yeteneğin, çoğu insan farkında bile değildir. Yaratıcı özellikler ancak denemelerle gelişmektedir. İnsan bir işin kalitesine önem vermeden, başarılı veya başarısız olunacağı düşünülmeden yapmış olduğu rekreatif faaliyetlerde bir çok denemeler gerçekleştirilir (Cevahircioğlu, 2007).

- Çalışma Başarısı ve İş Verimin Artırır: Rekreasyon, uygun faaliyet seçimi yapmak organize bir programa katılmak şartıyla iyi bir lider önderliğindeki kişinin iş verimini artırmakta ya da başarısını olumlu katkı sağlamaktadır (Zorba, 2004).
- Ekonomik Hareketi Geliştirir: Kişi boş zamanlarını değerlendirirken, seçeceği etkinlik çeşidiyle ekonomik işlevi olan bir üretim sağlayabilmektedir. Özellikle kırsal kesimde açılan halıcılık kursları, el sanatları öğrenmek, ayrıca ceza evlerinde mahkumlara yaptırılan kunduracılık, tamircilik, marangozluk hizmetleri gibi faaliyetler bu konuya örnek teşkil etmektedir (Cevahircioğlu, 2007).
- İnsanı Mutlu Eder: Rekreasyonun esas gayelerinde birisi insanın mutluluğunu sağlamaktır. Her insan mutlu olmak ister. Mutluluğun gerçekleşmesi için de sürekli mücadele eder. Mutlu iken yaratıcı olma ihtiyacıdır ve enerjisini hem işinde hem de iş dışında kullanmak ister (Zorba, 2004).
- Toplumsal Dayanışma ve Bütünleşmeyi Sağlar: Aynı konu üzerinde yapılan bir rekreatif faaliyet içinde toplumun her kesitinden insanlar bir arada bulunabilmektedir. Bugünkü toplumlarda değişik birçok faktör insanları birbirinden ayırmaktadır. Irk, milliyet, din-mezhep, sosyal konum, eğitim, kültüre ekonomik farklılıklar bu ayırım gruplarını oluşturmaktadır. Bu gruplar arasındaki çeşitli şiddet derecelerinde olan sürekli bir çatışma, toplumların rahatsızlık kaynaklarından birisidir. Rekreasyon faaliyetleri, gruplar arasındaki bu çatışmanın azaltılmasında önemli rol oynamaktadır. Rekreatif aktivitelerde sosyal, ekonomik veya eğitim farklılıkları ortadan kalkar ya da önemsizleşir. Her kesimden insan ortak zevkleri doğrultusundaki aktivitelerde bir araya gelirler ve ortak uğraşlarda bulunurlar (Cevahircioğlu, 2007).
- Demokratik Toplumun Yaratılmasında İmkân Sağlar: İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesinde ve toplumsal kurallara uyulmasında rekreatif faaliyetler önemli rol oynar. İyi bir yurttaş olabilmenin öğretilmesinin temelinde insanların sosyal ortamda toplumun kurallarına uymaları, davranışlarını kontrol etmeleri gibi hususlar bulunmaktadır. Bu özellikler bir voleybol veya futbol antrenmanında ya da maçında, sporcuların eksiksiz uymak zorunda oldukları kurallara veya davranışlara benzemektedir. Bu benzerlikten dolayı kişinin rekreatif faaliyetlerle kazanacağı belli kurallar içinde yaşamak, bu kurallara uymakta ve uygulamakta zorluk çekmemek, başkalarının haklarına saygılı olmak, böylece medeni bir toplum oluşturmasına katkıda bulunmaktır (Karaküçük, 1997).

2.3.6 Rekreasyon ihtiyacını etkileyen gelişmeler

İnsanların rekreasyon ihtiyacını etkileyen ve toplum hayatında rekreasyonun daha da önemli olmasındaki sebepleri aşağıdaki noktalarda özetleyebiliriz:

- Şehirlerin Büyümesi: Gittikçe daha kalabalık hale gelen şehirlerde çeşitli alanlarda olduğu gibi, rekreasyon yönünden de çözümü güç problemler çıkmaktadır. Önceleri kırsal karakterde olan yerleşme sahalarının kalabalıklaşp büyümesiyle açık sahaların yerini yapı kitleleri almakta, dolayısıyla rekreatif etkinliklere imkan verecek alanlar yok olmaktadır. Akarsular, kıyılar ve göller kirletilmekte, ormanlar kesilmekte ve geniş sahalar topluma kapalı hale gelmektedir. Bütün bu olumsuz gelişmeler her yaştaki insanın ihtiyacı için elverişli yerlerde ve yeterli miktarlarda rekreasyon sahalarının planlanmasını zorunlu kılmaktadır (Aydın, 2009). Rekreasyon sahalarının yeterli ölçüde planlanması bireylerin rekreasyona olan gereksinimlerini belli ölçüde giderecektir.
- Ev Şartlarındaki gelişmeler: Bu gün elektrik ve mekanikle ilgili gelişmelerin sağlandığı imkanlardan yararlanabilen ev kadını, rekreasyonel etkinlikleri ayırabilecek geniş bir boş zamana sahip olabilmektedir. Şehirlerin büyümesi ile ortaya çıkan apartman iskanı, eskiden çocuklar için başlıca oyun sahası olan bahçeleri veya evler arasındaki küçük açık mekanları tamamen ortadan kaldırmıştır. Bu durum, ev içinde meşgul olunabilecek aile rekreasyonunun gelişmesine yol açmıştır. Gelişmiş ülkelerde rekreasyon odası, ailenin bu yöndeki ihtiyacını karşılayacak standart bir ünite olarak yer almaktadır (Aydın, 2009). Rekreasyon odasında kişilerin boş zamanlarını etkili ve verimli bir şekilde değerlendirebilecekleri gerek sportif aletler gerekse boş zaman kullanımına yönelik çeşitli aletler mevcuttur. Bu aletler bireylerin boş zamanlarını olumlu bir şekilde değerlendirmelerini amaçlamaktadır.
- Boş Zamanın Çoğalması: İnsan için; çalışma kapasitesi kadar, boş zamanın oluşturulması ve onun en iyi şekilde değerlendirilmesi kapasitenin artırılmasında çok büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma veriminin artması, çalışma düzeninin sağlanmasındaki yararlılığı yanında gerçek kültürel ilerleme için toplumun yaratıcı, geliştirici enerjilerinin ortaya çıkarılması, özgür bırakılması ve çağdaş insanın çalışma hayatının kalıpsallığından kurtularak dilediği gibi yaşaması, istediğini yapması bu yolla kendini bulması ve kendine gelmesi bakımından önem

taşımaktadır (Aydın, 2009). Böylelikle birey özgür olarak seçeceği faaliyetler ile boş zamanını geçirerek yeterli seviyede yaşam doyumuna ulaşır.

2.3.7 Rekreasyonun etkinlik alanları

Rekreasyon etkinlik alanları, boş zamanın şekline, süresine, katılımın tarzına, iklim, ekonomik, coğrafi durumlar ile toplum kültürüne göre farklılıklar ya da çeşitlilik göstermektedir (Zorlu, 1973). Toplumun sanayisinin gelişmiş olması, devletin bu yöndeki politikası açısından önemlidir. Sanayisi gelişmiş ülkelerde boş zamanını geçirmekle ilgili alışkanlıklar ve anlayışlar değişiklik göstermektedir. Kişilerin faaliyet seçimlerinde ise yaşadığı çevre, bu çevresindeki mevcut olanaklar, ailenin sosyoekonomik düzeyi, yörenin gelenek ve göreneklerini, yaş ve cinsiyet gibi kişilik özellikleri ile arkadaş çevreleri etkili olabilmektedir (Akcan, 2010).

Rekreatif etkinlik alanları, Turizm Bakanlığı tarafından da 5 grupta toplanarak etkinlik listesi çıkarılmıştır.

- Deniz ve Kum: Kanoculuk, deniz motorları, yüzme, zıpkınla balıkçılık, yatçılık, rüzgâr sörfü, dalgıçlık, kürek, su kayağı.
- Dağcılık-Kış Sporları: Dağcılık, buz dansı, kaya tırmanışları, kar futbol, buz festivali, buz heykeltıraşçılığı, alp kayağı, kuzey disiplini kayak, kayak sörfü.
- Tabiat ve Yeşil Turizmi: Arıcılık, botanik, gençlik kampları, avcılık, madencilik, nehir yolculuğu, hayvan eğitimi, çiftçilik, jeoloji, ornitoloji (kuş izleme-gözetleme), balıkçılık, salcılık.
- Sosyal Hayat İlişkileri: Bowling, müzik festivalleri, briç, sıcak hava balonculuğu, ralli, paraşütçülük, sağlık çiftliği, paten, tenis, okçuluk.
- Kültür-Sanat ve El İşleri: Uçak modelciliği, antikacılık, çiçek tanzimi, astroloji, astronomi, mücevhercilik, el işleri-nakış, sinema, video, modern dans, klasik dans, satranç, makrome, kuklacılık, müzik, fotoğrafçılık, heykeltiricilik (Karaküçük, 2005).

Dumadezier (1990), boş zaman değerlendirme etkinlik alanlarını beş grupta toplamaktadır. Bu beş ana başlık; fiziksel, sanatsal, pratik işler, entelektüel, toplumsal faaliyetler olarak belirlenmiştir.

- Fiziksel: Spor, yürüyüş, seyahat, av, vb.
- Sanatsal: Resim, heykel, fotoğraf, sinema, tiyatro, edebiyat gibi güzel sanatların çeşitli dalları,
- Pratik işler: El işleri, bahçecilik vb.
- Entelektüel: Kitap okuma, konferanslar verme,
- Toplumsal: Eğlenceler, ziyaretler.

2.3.8 Rekreasyonun yararları

Boş zaman, yerinde ve verimli kullanılabilirse, insana kendi kendine kalmak, kendi isteğini, zevkini, yeteneğini, kendi sorumluluğunu, özgürlüğünü sezme, vaktini kullanmada, iş yapmada kendi isteğine göre bir seçim yapma ve böylece kendi kendini bulmak olanağı verir. Aynı zamanda, boş zamanların iyi değerlendirilmesi, kişinin kendini ifade etmesini, yaratıcılığının gelişmesini, yeni deneyimler kazanmasını, sosyal çevresinin gelişmesini, mutlu ve sağlıklı bir yaşam sürmesini ve üretkenliğinin artmasını sağlar (Tutal, 2004). Rekreasyon etkinliklerinin kişiye sağladığı faydalar şunlardır (Önal, 2007):

- İnsanların Dinlenme Ve Eğlenme Gereksinimi: Boş zaman değerlendirmesiyle karşılanarak onların hayata olan bağları güçlendirilir ve mutlu olurlar.
- Kendini İfade Etme Gereksinimi: Kişide sağlıklı bir kişilik geliştirmiş olur. Toplumda temel amaçlardan biri sağlıklı kişiliktir.
- Keşfetme İhtiyacına Cevap Verir: Yeni bir roman yazmak, resim yapmak gibi.
- Macera ve Yeni Tecrübeler Edinme Arkadaşlık Gereksinimi: İnsanların birlikte olma, arkadaşlık kurma, toplumsal ilişkiler ve işbirliği yapmaya yönelik gereksinimlerini karşılar. Özellikle takım oyunları birlik ruhunu geliştirir.
- Fiziksel Sağlık: Boş zaman etkinlikleri insana motor gelişimi ve daha iyi koordinasyon için fırsat sağlar.
- Zihinsel Güçleri Kullanma: Forum, münazara, tartışma grupları, satranç, doğa incelemeleri, yazı yazmak, beste yapmak, şarkı söylemek, briç oynamak teknikle beraber aynı zamanda bir de zekâ işidir.
- Hizmet Duygusu: Grup liderinin grubun gelişmesi karşısında hizmetten doğan duygu yoluyla mutlu olur. Bir bahçıvanın yetiştirdiği çiçeklerin onu mutlu etmesi de bunun gibi bir şeydir.

- Dinlenme: Heyecanlı ve sıkıntılı, güçlüklerle geçmiş bir günün sonunda hoşla giden bir Rekreatif faaliyet (TV izlemek, kitap okumak, sinema, tiyatro, spor yapmak v.s.) kişiyi dinlendirir. Dinlenme fiziksel, zihinsel ve ruhsal yönde olabilir.
- Güzellikten Hoşlanma: Rekreatif etkinlikler ve doğru bir rekreasyon eğitimi kişinin güzelliklerden hoşlanmayı öğrenmesini sağlar. Örneğin; manzaranın güzelliği, bahçeler, el sanatları, şiir, güzel bir mimari eserden etkilenme gibi.

Rekreasyon faaliyetlerinin kişiye sağladığı bütün bu faydalar, kişilerin bedensel, ruhsal ve toplumsal sağlığı açısından önemli rol oynar. Ayrıca kişilere mutluluk hissi verip kişilerin yaşama olan bakış açısını pozitif yönde etkiler.

2.4 Tutum Kavramı

Tutumlar, bireyi eyleme yönlendiren bir niteliğe sahiptir. Yeterli deneyimlerin sonunda ve uzun zaman aralığı içinde tutumlar davranışlara rehberlik edebilecek olan genelleşmiş değerler haline gelirler. Bir başka deyişle tutumlar zaman içinde birikirler, etkileşirler, birbirlerine bağlanarak ve birbirlerini değiştirerek daha genel yapılar oluştururlar. Bu genel yapılar zamanla bireyde yerleşerek alışkanlık karakteri kazanırlar. Diğer yandan, tutumlar, planlanmış (formel) veya planlanmamış (informel) öğrenmelerin bir sonucu olarak oluştuğuna göre, yeni ve farklı öğrenme deneyimlerinin bir sonucu olarak da değişebilirler. Ancak, yerleşmiş tutumları değiştirmek zordur. Tutumların bireyi eyleme sevk etmesi; iyi, yararlı ve güzel gördüğü şeyleri istemesinden ve elde etmek için çaba sarf etmesinden kaynaklanır. Böylece birey, harekete geçer. Zararlı olandan korunmak için önlemler alır veya alınması yönündeki gayretlere yardımcı olur (Ünal, 1981).

Tutumun bilimsel olarak incelenmesi 19. yy'da başlamıştır. Latince kökeninde "harekete hazır" anlamına gelen tutumla ilgili alanyazın incelendiğinde, bu kavramla ilgili çeşitli tanımlara rastlanabilir. Tanımların çoğu tutumu, herhangi bir durum karşısında bireyin davranışı için zihinsel hazırlık durumu olarak nitelemektedir (Arkonaç, 2001). Yapılan tanımlardan bazıları şu şekildedir;

Tutum, bireyin herhangi bir grup Şeye, bireylere, olaylara ve çok çeşitli durumlara karşı bireysel etkinliklerindeki Őeimini etkileyen kazanılmış iÇsel bir durumdur (Senemoğlu, 2004).

Ünal (1981)' a göre tutum, “bir tepki veya belli türde dikkat ya da etkinlik hazırlığı” olarak düŐünülebilir. Bu nedenle, tutumun kendisi bir davranış değil, davranışın n koŐuludur. Ona göre, tutumlar, hareket için rehber; bir tepki yapılmadan önce, yeni deneyimlerin baŐvurulduĐu ve değerlendirildiği zihinsel durumlardır.

En yalın haliyle tutum insanları bir Şeyi kabul etmeye ya da etmemeye, onaylamaya ya da onaylamamaya, evet ya da hayır demeye çağırır. Bir başka deyişle, kişiyi eyleme yönlendiren bir niteliğe sahiptir (Akgül, 2011).

Ülgen (1994) ise tutumu, öğrenmeyle kazanılan, bireyin davranışlarına yön veren ve karar verme sürecinde yanlılığa neden olan bir olgu olarak tanımlamıştır (Ünal, 1981).

2.4.1 Tutumun zellikleri

Tavşancıl (2002) tutumla ilgili yapılmış olan tanımlardan yola çıkararak, tutumun çeşitli özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- Tutumlar doĐuŐtan gelmez, sonradan yaŐanılarak kazanılır. Birey tutumları toplumsallaŐması sırasında öğrenir. Yani tutumlar, yaşantılar yoluyla öğrenilir.
- Tutumlar geçici değildirler, belli bir süre devamlılık gösterirler. Yani, birey yaŐamının belli dönemlerinde aynı düşünceye sahip olur.
- Tutumlar birey ve tutum konusu arasındaki iliŐkide bir düzenlilik olmasını sağlarlar. Ğrenme süreci içinde derece derece biçimlendiğinden, insanın çevresini anlamasına da yardımcı olurlar.
- İnsan-tutum konusu iliŐkisinde tutumların belirlediği bir yanlılık ortaya çıkar. Birey, tutum konusuna ilişkin bir tutum oluŐturduktan sonra ona yansız bakamaz.
- Bir tutum konusuna ilişkin olumlu ya da olumsuz bir tutum geliştirilmesi, ancak o tutum konusunun başka tutum konularıyla karşılaştırılması sonucu gerçekleŐir.
- Kişisel tutumlar gibi toplumsal tutumlar da vardır. Toplumsal tutumlar; toplumsal değer, grup ve nesnelere yönelik tutumlardır.

- Tutum bir tepki şekli değil; daha çok bir tepki gösterme eğilimidir. Yani; tutumlar tepkide bulunmaya ilişkin bir eğilimdir.
- Tutumlar olumlu ya da olumsuz davranışlara yol açabilir.
- Tutumlar, benlik ve güdülerle sıkı sıkıya ilişkilidir. Bu durum da, bireylerin yetişkin bir birey olduktan sonra bile tam ve tarafsız bir araştırma yapmak yerine, peşinen tutum ve kanaat geliştirmesinde önemli rol oynar (Ünal, 1981).

2.4.2 Tutumun kaynağı

Tutumların tanımlanması, özelliklerinin bilinmesi ve işlevlerinin kavranmasının yanı sıra, onların kaynağının ya da başka bir deyişle nasıl ve nereden ortaya çıktıklarının bilinmesi de önemli görülmüş ve bunun da araştırma kapsamıyla ilgili olduğu düşünülmüştür. Tutumlar, bebeklikten başlayarak, kişinin bütün hayatı boyunca gelişirler. Tutumların ortaya çıkışında çocukluk yılları hem önemli hem de kavranılması güç yıllardır. Tutumlar, aile üyelerinin, öğretmenlerin, arkadaşların, komşuların vb. kimselerle ilişkilerin sonucu olarak ortaya çıkar. Bunların her birinin, tutumların doğuşunda ve değişmesinde çeşitli derecelerde etkileri vardır. Tutumların kazanılması veya değişikliğe uğraması, öğrenme ilkelerine göre olur. Ancak, alt düzeyde bir şartlanma ve bilinçsiz taklit, başkalarının inançlarının benimsenmesi ve özdeşleşme önemli rol oynar (Ünal, 1981). Tutumların oluşumunda rol oynayan çeşitli etkenler bulunmaktadır. Tutumlar genellikle;

- İlişkilendirme (association),
- Tutum konusu (obje) ile doğrudan deneyim,
- Başkalarından öğrenme,
- Genetik (kalıtsal) aktarım ve
- Fizyolojik etkenler sonucunda oluşurlar (İnceoğlu, 2004).

2.4.3 Tutumun öğeleri

Tutumunu oluşturan çeşitli unsurlar bulunmaktadır ve bunlar “tutumun öğeleri” olarak adlandırılmaktadırlar. İnceoğlu (2004), bu öğeleri aşağıdaki gibi gruplandırmıştır:

- Duyuşsal öge: Tutumun bireyden bireye değişen ve gerçeklerle açıklanamayan, tutum konusundan hoşlanma ya da hoşlanmama durumudur (Baysal ve Tekarslan, 1996).
- Bilişsel öge: Bireyin, tutum konusu olan nesne ya da duruma ilişkin sahip olduğu inanç ve bilgilerin tümüdür (Gül, 2008).
- Davranışsal öge: Bireyin tutum konusuna ilişkin davranış eğilimi ile ilgilidir. Bu gruplandırma şeklinden hareketle, tutumu oluşturan öğelerin şekildeki gibi olduğu söylenebilir (Gül, 2008).

2.4.4 Tutumların ölçülmesi

Genel anlamda toplum, toplumda var olan ilişkiler ve olaylar ile daha kalıcı değerlerin ortaya çıkarılması ve ölçülmesi için oldukça çaba harcanmıştır. Fakat bireylerin tutumlarını doğrudan gözlemek olanaksızdır. Bununla beraber, bireylerin davranışlarının, bireylerin kendilerine özgü tutumlardan kaynaklandığı düşüncesi çok yaygındır. Tutumların araştırılmasının sebebi; davranışları ölçmenin yerini alan bir şey olması yanında bazen de davranışları öngörmeyi sağladıklarının düşünülmesidir (Özgüven, 1994).

Ünal (1981), tutumların ölçülmesinin önemine ve gereğine inanmaktadır ve bu gerekliliğin nedenini gelecekteki davranışların çıkarsanabilmesine olanak sağlaması olarak açıklamıştır.

Tutumları ölçmenin çeşitli yöntemleri bulunmaktadır. Baysal (1981), bu yöntemleri aşağıdaki gibi gruplandırmıştır;

- Bireyin kendi ifadelerine dayanan ölçümler,
- Görünen davranışın gözlemlenmesine dayanan ölçümler,
- Bireyin kısmen yapılandırılmış bir uyarıcıyı yorumlama şekline göre yapılan ölçümler,
- Bireye verilen bazı yansız iş ve görevleri yerine getirme tarzının gözlemlenmesine dayalı ölçümler ve bireyin fizyolojik tepkilerine dayanan ölçümlerdir.

Tutum ölçeği, bireyin kendi ifadelerine dayanan ölçek türüne girmektedir. Likert türünde bir ölçektir ve bu tür ölçeklerde denekler ön plana alınırlar. Ölçekte, tutumları ölçülecek bireylerin tepkide bulunacakları maddeler ve bu ifadelere hangi ölçüde katıldıklarını belirten dereceler yer almaktadır. Bireyler her maddeye “tamamen katılıyorum” ve “hiç katılmıyorum” arasında değişen beşli derecelerden birini seçerek yanıt verirler. Likert ölçeklerinde kullanılan tekniğe, “Likert’in dereceleme toplamları tekniği” de denilmektedir (Gül, 2008).

2.4.5 Tutumlar ve akademik başarı

Tutumların akademik başarıyla olan ilişkisinin bu kısımda ele alınmasının nedeni, okuduğunu anlama başarısının yabancı dile ilişkin akademik başarının önemli bir bölümünü oluşturduğu düşüncesidir. Eğitim süreci karmaşık bir süreçtir ve bu süreç sadece öğrenci, öğretmen, materyal etkileşimiyle sınırlı değildir. Çünkü öğrencinin konuyla ilgili geçmiş bilgi ve yaşantıları, hazır bulunuşluk düzeyi, ilgisi, inançları, öğreneceği konuya yönelik tutumu öğrenme sürecine etki eden çeşitli faktörler arasında yer alır. Okulda gerçekleşen öğrenmelerde, bir derse yönelik ilgi öğrenmeyi hızlandırmaktadır. Tutum ise öğrenme hızını artırma bakımından ilgiden de baskındır. Bir derse yönelik olumlu tutuma sahip olmak, verilen konuya karşılık verme isteği göstermek, verilen karşılıktan tatmin olmak, konunun olumlu bir değer olduğunu kabul etmek ve bir değer olarak kabulüne taraftar olmak gibi davranışlar göstermek anlamına gelir (Bölükbaş, 2004).

Tutum-başarı ilişkisi günümüzde artık kanıksanmış bir gerçektir. Öğrencilerin bir derse ya da konuya yönelik olumlu tutum göstermesi, başarılarını arttıracaktır. Edwood, bu konudaki olumlu tutumların yararlarını aşağıdaki gibi sıralamıştır. Ona göre olumlu tutum;

- Coşku ve heyecanı harekete geçirir, sonsuz bir enerji verir,
- Yaratıcılığı artırır, zihnin serbest düşünmesini sağlar,
- İyi ve güzel şeylerin gerçekleşmesinin sabırla ve umutla beklenmesini sağlar; onların gerçekleşmesine neden olur (Bölükbaş, 2004).

2.4.5 Tutum ve boş zaman

Boş zaman tutumu; boş zamana ve boş zaman aktivitelerine yönelik düşünceleri, duyguları ve davranışları tecrübe, duygu, anı ve bilgilerden derlenerek oluşan olumlu ya da olumsuz tepkiler ya da eğilimlerdir. Örneğin, seyahat etmeyi seven biri, spor yapmaktan çekinebilir veya çevreye karşı olumlu tutumu olan bir kimse dağ bisikleti ya da dağ yürüyüşü (trekking) gibi doğayla iç içe olan aktivitelere yönelebilir (Akgül, 2011). Boş zamana yönelik oluşan tutumların, daha önce değinilen tutum tanımlarında olduğu gibi bilişsel, duyuşsal, davranışsal olmak üzere üç ögesi bulunmaktadır. Bu ögeleri bir örnek üzerinden incelemek olursak; “boş zaman aktiviteleri insana mutluluk verir” cümlesi boş zaman tutumunun bilişsel ögesini; “boş zaman aktivitelerimden keyif alırım” duyuşsal ögesini; “boş zaman aktivitelerine sık sık katılırım” cümlesi ise davranışsal ögesini açıklamaktadır (Akgül, 2011).

2.5 Üniversite Öğrencileri ve Boş Zaman

Toplumların hayatında en önemli eğitim kurumlarının başında kuşkusuz üniversiteler bulunmaktadır. Üniversite sözünün kökeni Latince “üniversitas”dan gelmektedir. “Üniversitas” öğrenci loncası anlamındadır. Üniversitenin kökeni “bilgilerini paylaşmak ve aktarmak için bir araya gelen bilgeler topluluğu”ndan gelmektedir (Akyüz, 2003).

Üniversitelerin görevi dünyaya geniş açıdan bakan, özgürlüğünü kazanmasını ve korumasını bilen “insan” yetiştirmektir (Gökçe, 1990). Yükseköğretimin ikinci amacı, ülkeyi ilgilendirenler basta olmak üzere bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmaktır. Üçüncü amaç ise, ülkeyi ilgilendiren her türlü sorunla ilgili olarak tüm yönetim birimlerine danışmanlık yapmaktır (Baser, 1996).

Üniversite bir kurum olarak toplum ve kültürü yansıtan bir araç olduğu kadar aynı zamanda üniversite toplum ve kültür tarafından da şekillendirilir. Eğer mevcut kültürün ihtiyaçları çeşitli ve karmaşık ise üniversitenin fonksiyonu da benzer şekilde ortaya çıkacaktır. Bu yüzden, miktarına göre rekreasyon eğitimi ile zamanın nasıl kullanılacağını öğrenmeli ve kişiliği etkileyen yönlerinden nasıl yararlanılacağı bilinmelidir. Bu, boş

zamanın yaratılması, kullanılması, ilgilerin bilinmesi öğrenme sorumluluğunun paylaşılması ile olur (Hacıoğlu ve diğerleri, 2003).

Rekreasyon çalışmaları, kişilerde mental performans artışı, yaratıcılık ve kültürel gelişmeler açısından önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle üniversitelerde akademik olarak eğitim alan öğrencilerin, bilimsel ve sosyal hayatta başarılı olabilmelerinin, akademik alt yapıları ile birlikte, kültürel sosyal ve beceri donanımlarının da etken olması söz konusudur (Yağmur, 2006). Üniversite ile beraber boş zamanların değerlendirilmesi konusu da irdelenmesi gerekmektedir (Alay, 2000). Means'e göre üniversitede boş zaman eğitimine önem verilmesinin üç temel sebebi vardır.

- Üniversitelerden yarının liderleri ve mimarları yetişecektir.
- Boş zamana sahip insan sayısı şartlar gereği gittikçe artmaktadır.
- Boş zamanın olumlu veya olumsuz kullanılması toplumlara ciddi sonuçlar doğurmaktadır (Means,1973).

Günümüz okullarında boş zaman eğitimini gerekli kılan nedenler şu şekilde ifade edilebilir (Tezcan, 1993).

- Eğitim amaçlarının gerçekleşmesini desteklemek,
- Toplumsallaşma süreci için,
- Kültür aktarımını sağlama,
- Eğitimcilerin eğitilmesi için,
- Okul içi ve dışı etkileşimin gerçekleşmesi için,
- Okul başarısını belirleme yönünden,
- Oyunun eğitsel bir araç olarak ele alınmasından,
- Toplumsal statü elde etmek için.

Zamanın iyi değerlendirilmesi ile akademik başarı birbiriyle ilişkili iki konudur. Zamanın olumlu değerlendirilmesi, üniversite öğrencilerinin akademik başarısını olumlu etkilemektedir (Alay, 2000). Rekreasyon faaliyetlerine katılma ile öğrenci üzerindeki psikolojik gerginlik azalır, boş zamanın bireysel ve organize edilmiş faaliyetlerle değerlendirilmesinde olumlu davranışlar elde edilir (Means, 1973). Üniversiteler gerek personeline ve gerekse öğrencilerine her türlü hizmeti sağlamakla yükümlüdür. Yoğun bir

öğretim programı izleyen üniversitelerdeki personelin boş zamanlarını değerlendirme amaçlı rekreatif faaliyetlere ihtiyaç duyması kaçınılmazdır. Üniversitelerde gerek öğrenciye ve gerekse personele rekreatif amaçlı imkanların tanınması ve organize olmuş faaliyetler, fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikolojik sağlığın gelişmesini ve korunmasını sağlar. Zamanın dolu ve iyi değerlendirilmesi, akademik başarıları olumlu etkilemektedir (Alay, 2000). Üniversitelerdeki boş zamanların değerlendirilmesindeki temel amaçlardan biriside öğrencilerin ve çalışanlarının fiziksel sağlığını korumaktır ve bu da ancak planlı bir rekreasyon aktivitesi ile elde edilebilir. Rekreasyon içerdiği fiziksel hareketlilik ve yetenek geliştirme unsurları ile derslerin ve akademik yaşamın bir parçası olarak kabul edilmelidir. Eğitim kurumları; bir taraftan öğrenci, personel, program ve uygulamalarını rekreasyon programına göre ayarlamak sorumluluğundayken, genel eğitimin sorumluluğunu da taşımaktadır (Karaküçük, 1999).

Üniversite yerleşkelerinin planlamasında rekreasyonel aktivitelere yönelik olarak belirli kriterlerin esas alınması uygun olacaktır. Bunlar;

- Rekreasyonel faaliyetlerinin uygulanacağı mekânlar özenle seçilmelidir.
- Planlamalarda çevre ile uyumlu, daha yeşil, doğaya saygılı ve doğayla bütünleşen, şimdi olduğu kadar gelecekteki ihtiyaçları da karşılayan kullanım alanları ve teşhisler yapılmalıdır.
- Yerleşke yerleşiminin gerektirdiği belirli fonksiyonlara sahip açık alanlar, faaliyetin cinsi ve faaliyete katılacak insanlar için yeterli ölçüde olmalıdır.
- Üniversite yerleşkelerinde dış mekan kullanımlarına ait açık alan tipleri bilimsel, kültürel, fonksiyonel ve estetik amaçlı olarak kullanılabilir şekilde tasarlanmalıdır.
- Yerleşkedeki açık alanlar belirli yaş gruplarının ihtiyaçlarına göre ele alınmalıdır.
- Yerleşkedeki değişik tipteki açık alanlar, peyzaj planlama alanı bütünü için organik bir doku göstermelidir.
- Açık alanların peyzaj planlamasının bölge doğal koşullarına (iklim, toprak, topografya vb. uygun bir düzende olması gerekmektedir (Kırtepe, 2011).

Anlaşıldığı üzere yerleşkelerin biçimlenişi ve gelişimini etkileyen birçok değişik faktör mevcuttur. Rowland (1996) bu faktörlerin neler olduğunu şöyle açıklamıştır:

“Üniversitenin kendine özgü eğitim politikası, yerleşkenin konumu ve özellikleri, tasarımcıların yaklaşımları ve kullanıcıların beklentileri de planlamalar yerleşkelerin biçimlenişi ve gelişimini etkileyen faktörlerdir” (Aktaran: Kırtepe, 2011).

Gençlerin boş zamanlarını değerlendirecek yerlerin olmaması onların ruhsal ve bedensel gelişmelerini olumsuz yönde etkileyebilecek ortamlara kaymasına yol açabilir. Kötü ortamda bulunmaları veya yanlış arkadaşlıklar kurmaları sonucunda uyuşturucu ve diğer zararlı maddeleri kullanan, şiddete eğilim duyan, çocuk ve gençlerin sayısı verilere göre her yıl artmaktadır (Büküşoğlu ve Bayturan, 2005).

Üniversite gençliği üzerine yapılmış bazı araştırmalarda, gençliğin büyük bir çoğunluğunun boş zamanlarını nasıl geçireceklerini bilemedikleri ya da pasif etkinliklerle geçirdikleri, ancak imkân olması halinde de birçok aktif etkinliklere katılmaya istekli oldukları ortaya çıkmıştır (Demir, 2003). Boş zamanların olumlu bir biçimde değerlendirilmesinin toplumsal uyumun güçlenmesinde yararlı olurken, özellikle genç nüfusu zararlı alışkanlıklardan koruyabileceği ileri sürülmektedir (Dieter, 1998). Bunun yanında boş zamanlarda kantinde arkadaşlarıyla sohbet etme, müzikle uğraşma, karşı cinsten bir arkadaşla gezme, kahveye gitme gibi faaliyetlerin öğrencilere fazla cazip gelmediği de saptamıştır (Kır, 2007).

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Konusu

Bu araştırmanın konusu, Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını, kişisel bilgiler ve konuyla ilgili tutum ölçeklerini kullanarak, derleyerek ve tartışarak ortaya koymaktır

3.2 Araştırma Hipotezleri

- Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik cinsiyet, yaş, fakülte/yüksekokul/enstitü, bölüm, medeni hal değişkenine göre farklılıklar vardır.
- Üniversite öğrencilerinin gelir durumu boş zaman tutumlarını etkilemektedir.
- Üniversite öğrencilerinin anne ve baba öğrenim durumu boş zaman tutumlarını etkilemektedir.
- Üniversite öğrencilerinin anne ve baba mesleği boş zaman tutumlarını etkilemektedir.
- Üniversite öğrencilerinin aile yaşam yeri boş zaman tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik çalışma durumu değişkenine göre farklılıklar yoktur.
- Üniversite öğrencileri yeterli günlük boş zaman süresine sahiptir.
- Üniversite öğrencileri haftalık olarak yeterli boş zaman süresine sahiptir.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik masraflarını hangi kaynaktan karşıladıkları değişkenine göre farklılıklar vardır.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik öğrenim gördükleri ilde kalma yeri değişkenine göre farklılıklar vardır.
- Üniversite öğrencilerinin akademik not ortalamalarının artması boş zaman tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir.
- Boş zaman değerlendirme üniversite öğrencilerinin akademik başarısını olumlu yönde etkilemektedir.

- Üniversite öğrencileri boş zamanlarını olumlu bir şekilde kullanmaktadır.
- Üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanları üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarını etkilemektedir.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine kimlerle katıldığı, boş zamanları nasıl değerlendirdikleri, boş zaman etkinliklerini tercih etme nedenleri ve boş zaman etkinliklerinin öğrencilerin üzerinde bıraktığı etkiler öğrencilerin boş zaman tutumunu etkilemektedir.

3.3 Araştırma Modeli

Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zamana yönelik olan tutumlarını inceleyen bu çalışmada betimsel ve taramaya yönelik bir araştırma modeli uygulanmıştır.

3.4 Anket Formunun Hazırlanması ve Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır.

Anketin birinci bölümünde, öğrencilerin boş zaman faaliyetleri ile ilgili kişisel ve genel bilgilerini belirlemek amacıyla; “Cinsiyet, yaş, fakülte/yüksekokul/enstitü, bölüm, medeni hal, gelir durumu, anne-baba öğrenim durumu, anne-baba mesleği, ailenin yaşadığı yer, çalışma durumu, masrafların hangi kaynaktan karşılandığı, öğrenim görülen ilde nerede kaldığı, akademik ortalama, boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi, günlük boş zaman süresi, haftalık sahip olunan boş zaman süresinin yeterliliği, boş zamanlarını olumlu kullanma durumu, üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarının yeterliliği, öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine kimlerle katıldıkları, boş zamanların nasıl değerlendirildiği, boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenleri ve bıraktığı etkiler” gibi değişkenler yer almaktadır.

Anket formunun ikinci bölümünde, öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla boş zaman tutumlarını ölçmeye yönelik ifadelerin yer aldığı “Boş Zaman Tutum Ölçeği” bulunmaktadır.

3.5 Anketin Güvenirlik ve Geçerliği

Ragheb ve Beard (1982) tarafından geliştirilen “Leisure Attitude Scale:LAS” “Boş Zaman Tutum leği”nin Türkçe uyarlaması Akgül ve Gürbüz tarafından yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) Bilişsel .81 ile Duyuşsal .92 arasında değiştiği ve toplamda .92 olarak bulunmuştur (Akgül ve Gürbüz, 2010). Boş Zaman Tutum leği (1) bilişsel (2) duyuşsal ve (3) davranışsal olmak üzere eşit dağılımlı (12’şer maddelik) 3 alt boyuttan ve toplam 36 maddeden oluşmaktadır. 5’li Likert tipi olan ölçekte ifadeler; Kesinlikle katılmıyorum – Katılmıyorum – Kararsızım – Katılıyorum -Kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıtlanmaktadır. Ölçekten en az 36 puan, en fazla ise 180 puan alınabilmektedir.

Ölçeğin uygulanması ile elde edilen puanların guvenirliği Cronbach Alpha guvenirlik katsayısı ile test edilmiş ve yapılan analizler sonucunda, ölçeğin iç tutarlılık katsayılarının .83 Duyuşsal ve Bilişsel ile .87 Davranışsal arasında değiştiği anlaşılmaktadır. Ölçeğin toplam guvenirlik katsayısı ise .92 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değerler yüksek guvenirlik düzeyindedir. Ölçeğin toplam iç tutarlılık katsayısının yüksek olması .92 eldeki çalışma için ölçekte bulunan maddelerin birbiriyle tutarlı ve aynı özelliğin öğelerini değerlendirmeyi hedefleyen maddelerden oluştuğunu göstermektedir (elik, 2014).

3.6 Evren erevesinin Oluşturulması ve rneklem

Araştırmanın evrenini, Bartın niversitesinde ğrenim gören 10,822 ğrenci, örneklemine ise Bartın niversitesinde ğrenim gören ve tesadüfi yolla seçilen 600 gönüllü ğrenci oluşturmaktadır. Toplamda ğrencilere 700 anket dağıtılmış ve bu anketlerin 652’si öğrenciler tarafından doldurulmuştur. 52 anket verilerin aynı veya birbirine yakın bir şekilde cevaplanmasından dolayı değerlendirmeye alınmamıştır. Anketin rneklem grubuna uygulanması için araştırmacı bizzat öğrencilerle görüşmek suretiyle anketi uygulatmış, böylelikle birinci elden bilgilendirme de yapmıştır.

3.7 Verilerin Toplanması ve Analizi

Bartın Üniversitesi rektörlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra anket, araştırmacı eşliğinde Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencileri tarafından doldurulmuştur.

Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 15.0 paket programında yapılmıştır. Tanımlayıcı veri analizinde; frekans, yüzde, ortalama, standart sapma analizlerinden yararlanılmıştır. Boş zaman tutumuna yönelik konuların farklılaşma durumunu ortaya koymak amacı ile T testi ve ANOVA kullanılmış ve değişkenler arası ilişkiyi değerlendirmede ise Korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Ayrıca çoklu karşılaştırmalar için Tukey testi kullanılmıştır. Boş zamana yönelik tutumların değişkenlerine göre farklılığın belirlenmesi için Kruskal-Wallis testi istatistiksel yöntemi kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde ve yorumlarda, $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır. Ayrıca kişisel bilgiler ve genel sorular kısmında 4., 5., 9., 10. ve 13. sorular karşılaştırma yapılabilmesi için yeterli sayıda gözlemin olmamasından dolayı değerlendirmeye alınmamıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR

Bu bölümde üniversite öğrencilerine uygulatılmış olan anket sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. SPSS analizinden elde edilen veriler tablo haline getirilerek yorumlanmıştır.

4.1 Öğrencilerin cinsiyet değişkenine yönelik t testi sonuçları

Tablo 1: Öğrencilerin cinsiyet değişkenine yönelik t testi tablosu

	Gruplar	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Duyuşsal	Erkek	272	46,3934	9,28970			
	Kadın	328	49,0000	7,71670	526,895	-3,691	,000
Bilişsel	Erkek	272	44,8750	8,73846			
	Kadın	328	46,8689	7,54424	538,913	-2,958	,003
Davranışsal	Erkek	272	40,8199	8,86766			
	Kadın	328	41,7866	8,74635	574,667	-1,338	,182
Toplam	Erkek	272	132,0882	23,80982			
	Kadın	328	137,6555	20,19069	533,386	-3,052	,002

Tablo 1’de görüldüğü gibi, üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek kadın $\bar{x} = 49,00 \pm 7,71$, en düşük erkek $\bar{x} = 46,39 \pm 9,28$ olarak bulunmuştur. Öğrencilere uygulanan t testi sonucunda da, duyuşsal alanda erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür [$t_{(526,89)} = -3,691$, $p < 0.005$].

Tablo 1’e göre, üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine yönelik aritmetik ortalamaları bilişsel alanda en yüksek kadın $\bar{x} = 46,86 \pm 7,54$, en düşük erkek \bar{x}

=44,87±8,73 olarak bulunmuştur. Öğrencilere uygulanan t testi sonucunda da, bilişsel alanda erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür [$t_{(538,91)} = -2,958, p < 0.005$].

Ayrıca, üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine yönelik aritmetik ortalamaları davranışsal alanda en yüksek kadın $\bar{x} = 41,78 \pm 8,74$, en düşük erkek $\bar{x} = 40,81 \pm 8,86$ olarak bulunmuştur. Öğrencilere uygulanan t testi sonucunda da, davranışsal alanda erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir [$t_{(574,66)} = -1,338, p > 0.005$].

Son olarak, üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine yönelik aritmetik ortalamaları toplamda en yüksek kadın $\bar{x} = 137,65 \pm 20,19$, en düşük erkek $\bar{x} = 132,08 \pm 23,80$ olarak bulunmuştur. Öğrencilere uygulanan t testi sonucunda da, toplamda erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür [$t_{(533,38)} = -3,052, p < 0.005$].

4.2 Öğrencilerin yaş değişkenine yönelik Kruskal-Wallis testi sonuçları

Tablo 2: Öğrencilerin yaş değişkenine yönelik Kruskal-Wallis testi tablosu

	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	\bar{x}	p
Duyuşsal	19 ve altı	96	322,33	3	1,851	0,604
	20-21 yaş	295	295,16			
	22-23 yaş	138	298,21			
	24 ve üzeri	71	297,61			
Bilişsel	19 ve altı	96	307,51	3	0,428	0,934
	20-21 yaş	295	295,98			
	22-23 yaş	138	303,45			
	24 ve üzeri	71	304,07			
Davranışsal	19 ve altı	96	286,45	3	2,380	0,497
	20-21 yaş	295	311,16			
	22-23 yaş	138	288,98			
	24 ve üzeri	71	297,58			
Toplam	19 ve altı	96	297,86	3	0,342	0,952
	20-21 yaş	295	304,55			
	22-23 yaş	138	297,13			
	24 ve üzeri	71	293,79			

Öğrencilerin yaş değişkenine yönelik Kruskal-Wallis testine göre, duyuşsal alanda [$X^2_{(3)}=1.85, p>0.05$], bilişsel alanda [$X^2_{(3)}=0.42, p>0.05$], davranışsal alanda [$X^2_{(3)}=2.38, p>0.05$] ve toplamda [$X^2_{(3)}=0.34, p>0.05$] anlamlı farklılık gözlenmemiştir.

4.3 Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 3: Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

		N	\bar{x}	ss
Duyuşsal	Sağlık Meslek Yüksekokulu	17	50,8235	5,44559
	Orman Fakültesi	74	49,1216	8,21451
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	104	47,5096	8,65408
	Fen Fakültesi	110	47,7818	8,01648
	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	15	50,1333	5,13902
	Edebiyat Fakültesi	157	46,2293	9,66614
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	123	48,6585	8,07326
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	Sağlık Meslek Yüksekokulu	17	50,1765	7,75593
	Orman Fakültesi	74	47,0000	6,56475
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	104	45,2019	8,47770
	Fen Fakültesi	110	44,6000	7,71773
	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	15	47,9333	5,32470
	Edebiyat Fakültesi	157	44,7771	8,83582
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	123	47,9024	8,06166
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	Sağlık Meslek Yüksekokulu	17	43,2353	7,34447
	Orman Fakültesi	74	39,5270	8,40943
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	104	40,2500	7,88233
	Fen Fakültesi	110	41,4273	8,43916
	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	15	44,4000	8,10467
	Edebiyat Fakültesi	157	40,5732	9,37414
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	123	43,6585	9,19981
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	Sağlık Meslek Yüksekokulu	17	144,2353	16,67532
	Orman Fakültesi	74	135,6486	18,19411
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	104	132,9615	21,90931
	Fen Fakültesi	110	133,8091	20,79101
	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	15	142,4667	16,31768
	Edebiyat Fakültesi	157	131,5796	24,32608
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	123	140,2195	22,58846
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 3’de belirtildiği gibi, üniversite öğrencilerinin fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek Sağlık Meslek Yüksekokulu $\bar{x} = 50,82 \pm 5,44$, en düşük Edebiyat Fakültesi $\bar{x} = 46,22 \pm 9,66$, bilişsel alanda en yüksek Sağlık Meslek Yüksekokulu $\bar{x} = 50,17 \pm 7,75$, en düşük Fen Fakültesi $\bar{x} = 44,60 \pm 7,71$, davranışsal alanda en yüksek Eğitim Bilimleri Enstitüsü $\bar{x} = 44,40 \pm 8,10$, en düşük Orman Fakültesi $\bar{x} = 39,52 \pm 8,40$ ve toplamda en yüksek Sağlık Meslek Yüksekokulu $\bar{x} = 144,23 \pm 16,67$ en düşük Edebiyat Fakültesi $\bar{x} = 131,57 \pm 24,32$ bulunmuştur.

4.4 Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Tablo 4: Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Duyuşsal	Gruplar arası	852,931	6	142,155	1,960	,069
	Gruplar içi	43016,267	593	72,540		
	Toplam	43869,198	599			
Bilişsel	Gruplar arası	1387,675	6	231,279	3,562	,002
	Gruplar içi	38508,590	593	64,939		
	Toplam	39896,265	599			
Davranışsal	Gruplar arası	1322,609	6	220,435	2,896	,009
	Gruplar içi	45141,589	593	76,124		
	Toplam	46464,198	599			
Toplam	Gruplar arası	8082,776	6	1347,129	2,818	,010
	Gruplar içi	283463,822	593	478,017		
	Toplam	291546,598	599			

Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik fark olup olmadığını belirlemek için, öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(6-593)}=1,960, p>0.05$].

Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik fark olup olmadığını belirlemek için, öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, bilişsel alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmiştir [$F_{(6-593)}=3,562, p<0.05$]. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın, bilişsel alanda Fen Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu; Edebiyat Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu arasında olduğu görülmüştür. Bu sonucu bilişsel alanda tanımlayıcı istatistik açısından değerlendirdiğimizde, Fen Fakültesi $\bar{x} =44,60\pm7,71$, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu $\bar{x} =47,90\pm8,06$; Edebiyat Fakültesi $\bar{x} =44,77\pm8,83$, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu $\bar{x} =47,90\pm8,06$ olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik fark olup olmadığını belirlemek için, öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, davranışsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmiştir [$F_{(6-593)}=2,896, p<0.05$]. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın, davranışsal alanda Orman Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu arasında olduğu görülmüştür. Bu durumu davranışsal alanda tanımlayıcı istatistik açısından değerlendirdiğimizde Orman Fakültesi $\bar{x} =39,52\pm8,40$, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu $\bar{x} =43,65\pm9,19$ olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik fark olup olmadığını belirlemek için, öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmiştir [$F_{(6-593)}=2,818, p<0.05$]. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın,

toplama Edebiyat Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu arasında olduğu görülmüştür. Bu durumu toplamda tanımlayıcı istatistik açısından değerlendirdiğimizde Edebiyat Fakültesi $\bar{x} = 131,57 \pm 24,32$, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu $\bar{x} = 140,21 \pm 22,58$ olarak bulunmuştur.

4.5 Öğrencilerin gelir durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 5: Öğrencilerin gelir durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

		N	\bar{x}	ss
Duyuşsal	500 tl' den az	316	47,5759	8,35011
	501-1000 tl	172	48,1221	8,84315
	1001-1500 tl	48	47,5833	8,43204
	1501-2000 tl	29	48,5517	6,92607
	2001 tl ve üstü	35	48,2286	10,55820
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	500 tl' den az	316	45,4810	8,19657
	501-1000 tl	172	46,5930	7,76313
	1001-1500 tl	48	46,0208	9,02123
	1501-2000 tl	29	45,7931	7,11326
	2001 tl ve üstü	35	47,3143	9,36128
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	500 tl' den az	316	41,2342	8,87634
	501-1000 tl	172	41,7558	8,50447
	1001-1500 tl	48	42,2708	8,95079
	1501-2000 tl	29	37,6207	9,50343
	2001 tl ve üstü	35	42,2000	8,54332
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	500 tl' den az	316	134,2911	21,91855
	501-1000 tl	172	136,4709	21,95088
	1001-1500 tl	48	135,8750	23,86008
	1501-2000 tl	29	131,9655	18,69393
	2001 tl ve üstü	35	137,7429	24,36770
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 5'de görüldüğü gibi, üniversite öğrencilerinin gelir durumuna yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek 1501-2000 tl $\bar{x} = 48,55 \pm 6,92$, en düşük 500 tl'den az $\bar{x} = 47,57 \pm 8,35$, bilişsel alanda en yüksek 2001 tl ve üstü $\bar{x} = 47,31 \pm 9,36$, en düşük 500 tl'den az $\bar{x} = 45,48 \pm 8,19$, davranışsal alanda en yüksek 1001-1500 tl $\bar{x} = 42,27 \pm 8,95$, toplamda en yüksek 2001 tl ve üstü $\bar{x} = 137,74 \pm 24,36$, en düşük 1501-2000 tl $\bar{x} = 131,96 \pm 18,69$ bulunmuştur.

4.6 Öğrencilerin gelir durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Tablo 6: Öğrencilerin gelir durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Duyuşsal	Gruplar arası	58,575	4	14,644	,199	,939
	Gruplar içi	43810,624	595	73,631		
	Toplam	43869,198	599			
Bilişsel	Gruplar arası	206,587	4	51,647	,774	,542
	Gruplar içi	39689,678	595	66,705		
	Toplam	39896,265	599			
Davranışsal	Gruplar arası	501,877	4	125,469	1,624	,167
	Gruplar içi	45962,322	595	77,248		
	Toplam	46464,198	599			
Toplam	Gruplar arası	1087,627	4	271,907	,557	,694
	Gruplar içi	290458,971	595	488,166		
	Toplam	291546,598	599			

Öğrencilerin gelir durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, gelir durumlarına yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=0,199$, $p>0.05$].

Öğrencilerin gelir durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, gelir durumlarına yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, bilişsel alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=0,774$, $p>0.05$].

Öğrencilerin gelir durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, gelir durumlarına yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, davranışsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=1,624, p>0.05$].

Öğrencilerin gelir durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, gelir durumlarına yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=0,557, p>0.05$].

4.7 Öğrencilerin anne eğitim durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 7: Öğrencilerin anne eğitim durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

		N	\bar{x}	ss
Duyuşsal	8 yıl ve altı	471	47,5478	8,78401
	Lise	96	48,9375	7,45769
	Yüksekokul/Üniversite	33	48,4242	8,20453
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	8 yıl ve altı	471	45,7749	8,25989
	Lise	96	46,5729	7,78358
	Yüksekokul/Üniversite	33	46,9091	7,89131
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	8 yıl ve altı	471	41,1295	8,62790
	Lise	96	41,9688	9,55478
	Yüksekokul/Üniversite	33	42,6667	9,16401
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	8 yıl ve altı	471	134,4522	22,13453
	Lise	96	137,4792	21,55628
	Yüksekokul/Üniversite	33	138,0000	22,44020
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 7’de görüldüğü gibi, üniversite öğrencilerinin anne eğitim durumuna yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek lise $\bar{x} =48,93\pm7,45$, en düşük 8 yıl ve altı $\bar{x} =47,54\pm8,78$, bilişsel alanda en yüksek yüksekokul/üniversite $\bar{x} =46,90\pm7,89$, en düşük 8 yıl ve altı $\bar{x} =45,77\pm8,25$, davranışsal alanda en yüksek yüksekokul/üniversite $\bar{x} =42,66\pm9,16$, en düşük 8 yıl ve altı $\bar{x} =41,12\pm8,62$, toplamda en yüksek

yüksekokul/üniversite $\bar{x} = 138,00 \pm 22,44$, en düşük 8 yıl ve altı $\bar{x} = 134,45 \pm 22,13$ bulunmuştur.

4.8 Öğrencilerin anne eğitim durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Tablo 8: Öğrencilerin anne eğitim durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Duyuşsal	Gruplar arası	166,838	2	83,419	1,140	,321
	Gruplar içi	43702,361	597	73,203		
	Toplam	43869,198	599			
Bilişsel	Gruplar arası	81,904	2	40,952	,614	,541
	Gruplar içi	39814,361	597	66,691		
	Toplam	39896,265	599			
Davranışsal	Gruplar arası	116,859	2	58,429	,753	,472
	Gruplar içi	46347,339	597	77,634		
	Toplam	46464,198	599			
Toplam	Gruplar arası	1017,965	2	508,982	1,046	,352
	Gruplar içi	290528,633	597	486,648		
	Toplam	291546,598	599			

Öğrencilerin anne eğitim durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, anne eğitim durumuna yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(2-597)}=1,140$, $p>0.05$].

Öğrencilerin anne eğitim durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, anne eğitim durumuna yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, bilişsel alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(2-597)}=0,614$, $p>0.05$].

Öğrencilerin anne eğitim durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, anne eğitim durumuna yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, davranışsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(2-597)}=0,753$, $p>0.05$].

Öğrencilerin anne eğitim durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, anne eğitim durumuna yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(2-597)}=1,046$, $p>0.05$].

4.9 Öğrencilerin baba eğitim durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 9: Öğrencilerin baba eğitim durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

		N	\bar{x}	ss
Duyuşsal	8 yıl ve altı	337	47,6825	8,27162
	Lise	182	47,4560	9,55622
	Yüksekokul/Üniversite	77	49,0779	7,25434
	Lisansüstü(Yüksek lisans/doktora)	4	51,5000	6,95222
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	8 yıl ve altı	337	46,2582	8,03499
	Lise	182	45,0000	8,60746
	Yüksekokul/Üniversite	77	46,9481	7,16699
	Lisansüstü(Yüksek lisans/doktora)	4	46,2500	14,33818
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	8 yıl ve altı	337	41,4125	8,56829
	Lise	182	41,0714	9,19046
	Yüksekokul/Üniversite	77	41,7922	8,51985
	Lisansüstü(Yüksek lisans/doktora)	4	40,0000	17,83255
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	8 yıl ve altı	337	135,3531	21,46904
	Lise	182	133,5275	23,97805
	Yüksekokul/Üniversite	77	137,8182	18,86359
	Lisansüstü(Yüksek lisans/doktora)	4	137,7500	38,73306
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 9’da görüldüğü gibi, üniversite öğrencilerinin baba eğitim durumuna yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek lisansüstü(yüksek lisans/doktora) $\bar{x} = 51,50 \pm 6,95$, en düşük lise $\bar{x} = 47,45 \pm 9,55$, bilişsel alanda en yüksek yüksekokul/üniversite $\bar{x} = 46,94 \pm 7,16$, en düşük lise $\bar{x} = 45,00 \pm 8,60$, davranışsal alanda en yüksek yüksekokul/üniversite $\bar{x} = 41,79 \pm 8,51$, en düşük lisansüstü(yüksek lisans/doktora) $\bar{x} = 40,00 \pm 17,83$, toplamda en yüksek yüksekokul/üniversite $\bar{x} = 137,81 \pm 18,86$, en düşük lise $\bar{x} = 133,52 \pm 23,97$ bulunmuştur.

4.10 Öğrencilerin baba eğitim durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Tablo 10: Öğrencilerin baba eğitim durumuna yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Duyuşsal	Gruplar arası	206,491	3	68,830	,940	,421
	Gruplar içi	43662,708	596	73,260		
	Toplam	43869,198	599			
Bilişsel	Gruplar arası	273,183	3	91,061	1,370	,251
	Gruplar içi	39623,082	596	66,482		
	Toplam	39896,265	599			
Davranışsal	Gruplar arası	37,784	3	12,595	,162	,922
	Gruplar içi	46426,414	596	77,897		
	Toplam	46464,198	599			
Toplam	Gruplar arası	1068,052	3	356,017	,730	,534
	Gruplar içi	290478,546	596	487,380		
	Toplam	291546,598	599			

Öğrencilerin baba eğitim durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, baba eğitim durumuna yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(3-596)}=0,940$, $p>0.05$].

Öğrencilerin baba eğitim durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, baba eğitim durumuna yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, bilişsel alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(3-596)}=1,370$, $p>0.05$].

Öğrencilerin baba eğitim durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, baba eğitim durumuna yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, davranışsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(3-596)}=0,162, p>0.05$].

Öğrencilerin baba eğitim durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, baba eğitim durumuna yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(3-596)}=0,730, p>0.05$].

4.11 Öğrencilerin aile yaşam yerine yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 11: Öğrencilerin aile yaşam yerine yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

		N	\bar{x}	ss
Duyuşsal	Büyük il merkezi	211	47,8199	8,91899
	İl merkezi	104	47,2212	8,78874
	İlçe	186	47,5323	8,26922
	Kasaba	14	50,7143	8,23154
	Köy	85	48,6941	8,04899
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	Büyük il merkezi	211	45,5782	8,52935
	İl merkezi	104	46,2788	7,95919
	İlçe	186	45,9624	8,10763
	Kasaba	14	47,2857	6,48583
	Köy	85	46,3294	7,94983
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	Büyük il merkezi	211	42,0190	9,25458
	İl merkezi	104	41,6731	8,81023
	İlçe	186	40,8441	8,66571
	Kasaba	14	43,5714	7,35594
	Köy	85	40,0235	8,10346
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	Büyük il merkezi	211	135,4171	23,53268
	İl merkezi	104	135,1731	22,18871
	İlçe	186	134,3387	21,52656
	Kasaba	14	141,5714	19,85608
	Köy	85	135,0471	19,81216
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 11'e göre, üniversite öğrencilerinin aile yaşam yerine yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek kasaba $\bar{x} = 50,71 \pm 8,23$, en düşük il merkezi $\bar{x} = 47,22 \pm 8,78$, bilişsel alanda en yüksek kasaba $\bar{x} = 47,28 \pm 6,48$, en düşük büyük il merkezi $\bar{x} = 45,57 \pm 8,52$, davranışsal alanda en yüksek kasaba $\bar{x} = 43,57 \pm 7,35$, en düşük köy $\bar{x} = 40,02 \pm 8,10$, toplamda en yüksek kasaba $\bar{x} = 141,57 \pm 19,85$, en düşük ilçe $\bar{x} = 134,33 \pm 21,52$ bulunmuştur.

4.12 Öğrencilerin aile yaşam yerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Tablo 12: Öğrencilerin aile yaşam yerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Duyuşsal	Gruplar arası	234,918	4	58,729	,801	,525
	Gruplar içi	43634,281	595	73,335		
	Toplam	43869,198	599			
Bilişsel	Gruplar arası	77,522	4	19,380	,290	,885
	Gruplar içi	39818,743	595	66,922		
	Toplam	39896,265	599			
Davranışsal	Gruplar arası	371,530	4	92,882	1,199	,310
	Gruplar içi	46092,669	595	77,467		
	Toplam	46464,198	599			
Toplam	Gruplar arası	715,514	4	178,878	,366	,833
	Gruplar içi	290831,085	595	488,792		
	Toplam	291546,598	599			

Öğrencilerin aile yaşam yerlerinde fark olup olmadığını belirlemek için, aile yaşam yerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=0,801$, $p>0.05$].

Öğrencilerin aile yaşam yerlerinde fark olup olmadığını belirlemek için, aile yaşam yerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, bilişsel alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=0,290$, $p>0.05$].

Öğrencilerin aile yaşam yerlerinde fark olup olmadığını belirlemek için, aile yaşam yerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, davranışsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=1,199$, $p>0.05$].

Öğrencilerin aile yaşam yerlerinde fark olup olmadığını belirlemek için, aile yaşam yerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=0,366$, $p>0.05$].

4.13 Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik frekans yüzde analizi sonuçları

Tablo 13: Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik frekans yüzde analizi tablosu

	n	%
Çalışmıyorum	463	77,2
Yalnız yaz tatilinde çalışıyorum	81	13,5
Hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum	24	4,0
Kısmen kendi işimde çalışıyorum	18	3,0
Tam gün çalışıyorum	14	2,3
Toplam	600	100,0

Tablo 13'de üniversite öğrencilerinin çalışma durumlarına yönelik düşünceleri incelendiğinde, öğrencilerin %77,2'si çalışmıyorum, %13,5 yalnız yaz tatilinde

çalışıyorum, %4'ü hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum, %3'ü kısmen kendi işimde çalışıyorum ve %2,3'ü tam gün çalışıyorum cevabını vermiştir.

4.14 Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 14: Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

		N	\bar{x}	ss
Duyuşsal	Çalışmıyorum	463	47,6933	8,43802
	Yalnız yaz tatilinde çalışıyorum	81	47,9136	9,67496
	Hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum	24	47,5000	8,01086
	Kısmen kendi işimde çalışıyorum	18	48,1111	8,76416
	Tam gün çalışıyorum	14	51,5714	6,17332
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	Çalışmıyorum	463	45,9654	8,14844
	Yalnız yaz tatilinde çalışıyorum	81	45,5556	9,08708
	Hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum	24	44,8333	7,06286
	Kısmen kendi işimde çalışıyorum	18	47,5000	6,15725
	Tam gün çalışıyorum	14	48,2857	7,12988
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	Çalışmıyorum	463	41,0929	8,66388
	Yalnız yaz tatilinde çalışıyorum	81	42,2346	9,04747
	Hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum	24	39,6667	10,23917
	Kısmen kendi işimde çalışıyorum	18	43,1111	8,79096
	Tam gün çalışıyorum	14	45,2857	9,10138
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	Çalışmıyorum	463	134,7516	21,60049
	Yalnız yaz tatilinde çalışıyorum	81	135,7037	24,93815
	Hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum	24	132,0000	21,63532
	Kısmen kendi işimde çalışıyorum	18	138,7222	21,71420
	Tam gün çalışıyorum	14	145,1429	20,54585
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 14'de belirtildiği gibi, üniversite öğrencilerinin çalışma durumlarına yönelik aritmetik ortalamaları duygusal alanda en yüksek tam gün çalışıyorum $\bar{x} = 51,57 \pm 6,17$, en düşük hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum $\bar{x} = 47,50 \pm 8,01$, bilişsel alanda en yüksek tam gün çalışıyorum $\bar{x} = 48,28 \pm 7,12$, en düşük hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum $\bar{x} = 44,83 \pm 7,06$, davranışsal alanda en yüksek tam gün çalışıyorum $\bar{x} = 45,28 \pm 9,10$, en düşük hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum $\bar{x} = 39,66 \pm 10,23$, toplamda en yüksek tam gün çalışıyorum $\bar{x} = 145,14 \pm 20,54$, en düşük hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum $\bar{x} = 132,00 \pm 21,63$ bulunmuştur.

4.15 Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Tablo 15: Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Duyuşsal	Gruplar arası	209,148	4	52,287	,713	,584
	Gruplar içi	43660,051	595	73,378		
	Toplam	43869,198	599			
Bilişsel	Gruplar arası	162,127	4	40,532	,607	,658
	Gruplar içi	39734,138	595	66,780		
	Toplam	39896,265	599			
Davranışsal	Gruplar arası	434,680	4	108,670	1,405	,231
	Gruplar içi	46029,518	595	77,361		
	Toplam	46464,198	599			
Toplam	Gruplar arası	1963,948	4	490,987	1,009	,402
	Gruplar içi	289582,651	595	486,694		
	Toplam	291546,598	599			

Öğrencilerin çalışma durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, çalışma durumlarına yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=0,713$, $p>0.05$].

Öğrencilerin çalışma durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, çalışma durumlarına yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, bilişsel alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=0,607$, $p>0.05$].

Öğrencilerin çalışma durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, çalışma durumlarına yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklemeler için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, davranışsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=1,405, p>0.05$].

Öğrencilerin çalışma durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, çalışma durumlarına yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklemeler için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=1,009, p>0.05$].

4.16 Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde nerede kaldıklarına yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 16: Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde nerede kaldıklarına yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

		N	\bar{x}	ss
Duyuşsal	Ailemle	57	48,0877	8,60498
	Devlet yurdunda	164	47,6890	7,92416
	Özel yurttta	144	47,3889	9,13467
	Bekar evinde	227	48,0044	8,67225
	Akrabalarımın yanında	6	52,1667	5,26941
	Diğer	2	47,5000	16,26346
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	Ailemle	57	46,8596	7,55796
	Devlet yurdunda	164	45,2622	8,25726
	Özel yurttta	144	45,9306	8,16495
	Bekar evinde	227	46,2555	8,25404
	Akrabalarımın yanında	6	47,0000	5,13809
	Diğer	2	44,5000	19,09188
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	Ailemle	57	43,0351	8,05775
	Devlet yurdunda	164	40,4634	9,57655
	Özel yurttta	144	41,5417	8,65329
	Bekar evinde	227	41,4714	8,46507
	Akrabalarımın yanında	6	38,8333	10,62858
	Diğer	2	45,5000	6,36396
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	Ailemle	57	137,9825	21,36544
	Devlet yurdunda	164	133,4146	22,49987
	Özel yurttta	144	134,8611	21,82147
	Bekar evinde	227	135,7313	22,17375
	Akrabalarımın yanında	6	138,0000	16,81666
	Diğer	2	137,5000	41,71930
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 16’da, öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde nerede kaldıklarına yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek akrabalarımın yanında $\bar{x} = 52,16 \pm 5,26$, en düşük özel yurttta $\bar{x} = 47,38 \pm 9,13$, bilişsel alanda en yüksek akrabalarımın yanında $\bar{x} = 47,00 \pm 5,13$, en düşük devlet yurdunda $\bar{x} = 45,26 \pm 8,25$, davranışsal alanda en yüksek ailemle $\bar{x} = 43,03 \pm 8,05$, en düşük akrabalarımın yanında $\bar{x} = 38,83 \pm 10,62$, toplamda en yüksek akrabalarımın yanında $\bar{x} = 138,00 \pm 16,81$, en düşük devlet yurdunda $\bar{x} = 133,41 \pm 22,49$ bulunmuştur.

4.17 Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde nerede kaldıklarına yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Tablo 17: Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde nerede kaldıklarına yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Duyuşsal	Gruplar arası	154,946	5	30,989	,421	,834
	Gruplar içi	43714,253	594	73,593		
	Toplam	43869,198	599			
Bilişsel	Gruplar arası	156,676	5	31,335	,468	,800
	Gruplar içi	39739,589	594	66,902		
	Toplam	39896,265	599			
Davranışsal	Gruplar arası	371,841	5	74,368	,958	,443
	Gruplar içi	46092,358	594	77,597		
	Toplam	46464,198	599			
Toplam	Gruplar arası	1099,481	5	219,896	,450	,814
	Gruplar içi	290447,117	594	488,968		
	Toplam	291546,598	599			

Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde kalma yerlerinde fark olup olmadığını belirlemek için, öğrenim gördükleri ilde kalma yerlerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(5-594)}=0,421$, $p>0.05$].

Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde kalma yerlerinde fark olup olmadığını belirlemek için, öğrenim gördükleri ilde kalma yerlerine yönelik oluşturulan puanların

ortalamları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, bilişsel alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(5-594)}=0,468, p>0.05$].

Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde kalma yerlerinde fark olup olmadığını belirlemek için, öğrenim gördükleri ilde kalma yerlerine yönelik oluşturulan puanların ortalamları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, davranışsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(5-594)}=0,958, p>0.05$].

Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde kalma yerlerinde fark olup olmadığını belirlemek için, öğrenim gördükleri ilde kalma yerlerine yönelik oluşturulan puanların ortalamları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(5-594)}=0,450, p>0.05$].

4.18 Öğrencilerin akademik not ortalamalarına yönelik korelasyon analizi sonuçları

Tablo 18: Öğrencilerin akademik not ortalamalarına yönelik korelasyon analizi tablosu

		Not ortalaması	Duyuşsal	Bilişsel	Davranışsal	Toplam
Not ortalaması	Pearson Correlation	1				
	Sig. (2-tailed)					
	N	600				
Duyuşsal	Pearson Correlation	,125(**)	1			
	Sig. (2-tailed)	,002				
	N	600	600			
Bilişsel	Pearson Correlation	,108(**)	,769(**)	1		
	Sig. (2-tailed)	,008	,000			
	N	600	600	600		
Davranışsal	Pearson Correlation	,041	,479(**)	,624(**)	1	
	Sig. (2-tailed)	,315	,000	,000		
	N	600	600	600	600	
Toplam	Pearson Correlation	,105(*)	,864(**)	,917(**)	,816(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,010	,000	,000	,000	
	N	600	600	600	600	600

Tablo 18'e göre öğrencilerin akademik not ortalamalarında duyuşsal alanda ($r=0.125$, $p<0.05$) ve bilişsel alanda ($r=0.108$, $p<0.05$) düşük düzeyde pozitif bir ilişki vardır. Davranışsal alanda ($r=0.041$, $p>0.05$) anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Tablo 18'e göre ayrıca, öğrencilerin akademik not ortalamalarında toplamda ($r=0.105$, $p<0.05$) düşük düzeyde pozitif bir ilişki vardır.

4.19 Öğrencilerin boş zaman değerlendirmenin akademik başarıya ne yönde etkisinin olduğuna yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 19: Öğrencilerin boş zaman değerlendirmenin akademik başarıya ne yönde etkisinin olduğuna yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

		N	\bar{x}	ss
Duyuşsal	Başarıyı artırır	523	48,4359	8,45753
	Başarıyı düşürür	19	42,6316	5,82343
	Hiçbir etkisi yoktur	58	43,9483	8,72669
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	Başarıyı artırır	523	46,3403	8,09065
	Başarıyı düşürür	19	44,5789	7,09707
	Hiçbir etkisi yoktur	58	43,0345	8,59613
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	Başarıyı artırır	523	41,7553	8,71963
	Başarıyı düşürür	19	38,8421	10,97099
	Hiçbir etkisi yoktur	58	38,5000	8,30610
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	Başarıyı artırır	523	136,5315	21,88179
	Başarıyı düşürür	19	126,0526	18,42243
	Hiçbir etkisi yoktur	58	125,4828	21,96747
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 19'da belirtildiği gibi, öğrencilerin boş zaman değerlendirmenin akademik başarıya ne yönde etkisinin olduğuna yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek başarıyı artırır $\bar{x} = 48,43 \pm 8,45$, en düşük başarıyı düşürür $\bar{x} = 42,63 \pm 5,82$, bilişsel alanda en yüksek başarıyı artırır $\bar{x} = 46,34 \pm 8,09$, en düşük hiçbir etkisi yoktur $\bar{x} = 43,03 \pm 8,59$, davranışsal alanda en yüksek başarıyı artırır $\bar{x} = 41,75 \pm 8,71$, en düşük hiçbir etkisi yoktur $\bar{x} = 38,50 \pm 8,30$, toplamda en yüksek başarıyı artırır $\bar{x} = 136,53 \pm 21,88$, en düşük hiçbir etkisi yoktur $\bar{x} = 125,48 \pm 21,96$ bulunmuştur.

4.20 Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerine yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 20: Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerine yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

	N	\bar{x}	ss	
Duyuşsal	Hiç yok	14	49,5000	9,01068
	1-2 saatten az	38	46,0263	9,08068
	1-2 saat	66	47,7576	8,31507
	3-4 saat	232	47,6336	9,08256
	5-6 saat	159	48,1006	8,04434
	7 saat ve daha fazla	91	48,3297	8,01534
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	Hiç yok	14	46,0714	9,30231
	1-2 saatten az	38	45,1842	8,58300
	1-2 saat	66	45,5455	8,15274
	3-4 saat	232	45,8578	8,34440
	5-6 saat	159	46,2767	7,90843
	7 saat ve daha fazla	91	46,3077	7,95500
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	Hiç yok	14	42,9286	10,54269
	1-2 saatten az	38	41,9737	9,56482
	1-2 saat	66	40,7576	9,99855
	3-4 saat	232	40,7500	9,00397
	5-6 saat	159	41,8428	8,14468
	7 saat ve daha fazla	91	41,9341	7,95934
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	Hiç yok	14	138,5000	26,86075
	1-2 saatten az	38	133,1842	23,54737
	1-2 saat	66	134,0606	22,78385
	3-4 saat	232	134,2414	22,87974
	5-6 saat	159	136,2201	20,92078
	7 saat ve daha fazla	91	136,5714	20,24634
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 20’de görüldüğü gibi, öğrencilerin günlük boş zaman sürelerine yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek hiç yok $\bar{x} = 49,50 \pm 9,01$, en düşük 3-4 saat $\bar{x} = 47,63 \pm 9,08$, bilişsel alanda en yüksek 7 saat ve daha fazla $\bar{x} = 46,30 \pm 7,95$, en düşük 1-2 saatten az $\bar{x} = 45,18 \pm 8,58$, davranışsal alanda en yüksek hiç yok $\bar{x} = 42,92 \pm 10,54$, en düşük 3-4 saat $\bar{x} = 40,75 \pm 9,00$, toplamda en yüksek hiç yok $\bar{x} = 138,50 \pm 26,86$, en düşük 1-2 saatten az $\bar{x} = 133,18 \pm 23,54$ bulunmuştur.

4.21 Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Tablo 21: Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Duyuşsal	Gruplar arası	206,246	5	41,249	,561	,730
	Gruplar içi	43662,952	594	73,507		
	Toplam	43869,198	599			
Bilişsel	Gruplar arası	63,748	5	12,750	,190	,966
	Gruplar içi	39832,517	594	67,058		
	Toplam	39896,265	599			
Davranışsal	Gruplar arası	226,001	5	45,200	,581	,715
	Gruplar içi	46238,197	594	77,842		
	Toplam	46464,198	599			
Toplam	Gruplar arası	939,566	5	187,913	,384	,860
	Gruplar içi	290607,032	594	489,237		
	Toplam	291546,598	599			

Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerinde fark olup olmadığını belirlemek için, günlük boş zaman sürelerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(5-594)}=0,561$, $p>0.05$]

Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerinde fark olup olmadığını belirlemek için, günlük boş zaman sürelerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz

örneklemeler için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, bilişsel alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(5-594)}=0,190$, $p>0.05$].

Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerinde fark olup olmadığını belirlemek için, günlük boş zaman sürelerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklemeler için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, davranışsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(5-594)}=0,581$, $p>0.05$].

Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerinde fark olup olmadığını belirlemek için, günlük boş zaman sürelerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklemeler için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(5-594)}=0,384$, $p>0.05$].

4.22 Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 22: Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

		N	\bar{x}	SS
Duyuşsal	Kesinlikle yetersiz	48	48,3958	7,74250
	Yetersiz	86	48,0116	8,99084
	Normal	200	47,7450	8,00251
	Yeterli	163	47,0061	8,77250
	Kesinlikle yeterli	103	48,8155	9,25642
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	Kesinlikle yetersiz	48	46,7500	7,76106
	Yetersiz	86	46,5233	8,22868
	Normal	200	45,8100	7,65945
	Yeterli	163	45,3252	8,43339
	Kesinlikle yeterli	103	46,4466	8,83479
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	Kesinlikle yetersiz	48	42,6458	10,87940
	Yetersiz	86	42,5930	8,30928
	Normal	200	41,3250	8,54132
	Yeterli	163	40,2454	8,54263
	Kesinlikle yeterli	103	41,4951	9,00857
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	Kesinlikle yetersiz	48	137,7917	21,09448
	Yetersiz	86	137,1279	21,74440
	Normal	200	134,8800	21,34534
	Yeterli	163	132,5767	22,30952
	Kesinlikle yeterli	103	136,7573	23,66285
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 22'ye göre, öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek kesinlikle yeterli $\bar{x} = 48,81 \pm 9,25$, en düşük yeterli $\bar{x} = 47,00 \pm 8,77$, bilişsel alanda en yüksek kesinlikle yetersiz $\bar{x} = 46,75 \pm 7,76$, en düşük yeterli $\bar{x} = 45,32 \pm 8,43$, davranışsal alanda en yüksek kesinlikle yetersiz $\bar{x} = 42,64 \pm 10,87$, en düşük yeterli $\bar{x} = 40,24 \pm 8,54$, toplamda en yüksek kesinlikle yetersiz $\bar{x} = 137,79 \pm 21,09$, en düşük yeterli $\bar{x} = 132,57 \pm 22,30$ bulunmuştur.

4.23 Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Tablo 23: Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Duyuşsal	Gruplar arası	230,247	4	57,562	,785	,535
	Gruplar içi	43638,952	595	73,343		
	Toplam	43869,198	599			
Bilişsel	Gruplar arası	151,808	4	37,952	,568	,686
	Gruplar içi	39744,457	595	66,797		
	Toplam	39896,265	599			
Davranışsal	Gruplar arası	414,657	4	103,664	1,339	,254
	Gruplar içi	46049,542	595	77,394		
	Toplam	46464,198	599			
Toplam	Gruplar arası	2031,245	4	507,811	1,044	,384
	Gruplar içi	289515,353	595	486,580		
	Toplam	291546,598	599			

Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman sürelerinde fark olup olmadığını belirlemek için, haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=0,785, p>0.05$].

Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman sürelerinde fark olup olmadığını belirlemek için, haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik

oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklemeler için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, bilişsel alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=0,568, p>0.05$].

Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman sürelerinde fark olup olmadığını belirlemek için, haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklemeler için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, davranışsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=1,339, p>0.05$].

Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman sürelerinde fark olup olmadığını belirlemek için, haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklemeler için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(4-595)}=1,044, p>0.05$].

4.24 Öğrencilerin boş zamanlarını olumlu kullanmaya yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 24: Öğrencilerin boş zamanlarını olumlu kullanmaya yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

		N	\bar{x}	ss
Duyuşsal	Evet	169	49,2604	8,13010
	Kararsızım	271	47,4465	8,86420
	Hayır	160	46,9250	8,33010
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	Evet	169	47,5562	8,47255
	Kararsızım	271	45,4317	8,19225
	Hayır	160	45,1875	7,57120
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	Evet	169	42,6272	9,98019
	Kararsızım	271	40,8413	8,50276
	Hayır	160	40,8563	7,86110
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	Evet	169	139,4438	23,70023
	Kararsızım	271	133,7196	22,35875
	Hayır	160	132,9688	19,06177
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 24’de görüldüğü gibi, öğrencilerin boş zamanlarını olumlu kullanmaya yönelik aritmetik ortalamaları, duyuşsal alanda en yüksek evet $\bar{x} = 49,26 \pm 8,13$, en düşük kararsızım $\bar{x} = 47,44 \pm 8,86$, bilişsel alanda en yüksek evet $\bar{x} = 47,55 \pm 8,47$, en düşük kararsızım $\bar{x} = 45,43 \pm 8,19$, davranışsal alanda en yüksek evet $\bar{x} = 42,62 \pm 9,98$, en düşük kararsızım $\bar{x} = 40,84 \pm 8,50$, toplamda en yüksek evet $\bar{x} = 139,44 \pm 23,70$, en düşük hayır $\bar{x} = 132,96 \pm 19,06$ olarak bulunmuştur.

4.25 Öğrencilerin üniversitenin onlara sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarına yönelik frekans yüzde analizi sonuçları

Tablo 25: Öğrencilerin üniversitenin onlara sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarına yönelik frekans yüzde analizi tablosu

	n	%
Kesinlikle Yetersiz	269	44,8
Yetersiz	199	33,2
Normal	102	17,0
Yeterli	26	4,3
Kesinlikle yeterli	4	0,7
Toplam	600	100,0

Tablo 25’de üniversite öğrencilerinin üniversitenin onlara sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarına yönelik düşüncelerine ele alındığında, öğrencilerin 269’u kesinlikle yetersiz, 199’u yetersiz, 102’si normal, 26’sı yeterli ve 4’ü kesinlikle yeterli cevabını vermiştir.

4.26 Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları

Tablo 26: Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu

		N	\bar{x}	ss
Duyuşsal	Yalnız	78	47,8333	8,06051
	Ailemle	34	48,3235	6,54921
	Arkadaş grubuyla	482	47,8361	8,77627
	Diğer	6	43,3333	7,39369
	Toplam	600	47,8183	8,55788
Bilişsel	Yalnız	78	45,1282	8,15811
	Ailemle	34	47,5294	6,09140
	Arkadaş grubuyla	482	46,0207	8,31848
	Diğer	6	43,5000	4,18330
	Toplam	600	45,9650	8,16118
Davranışsal	Yalnız	78	39,7692	9,43594
	Ailemle	34	41,5000	8,13988
	Arkadaş grubuyla	482	41,6120	8,77063
	Diğer	6	39,8333	5,98052
	Toplam	600	41,3483	8,80736
Toplam	Yalnız	78	132,7308	21,02051
	Ailemle	34	137,3529	17,44060
	Arkadaş grubuyla	482	135,4689	22,57793
	Diğer	6	126,6667	15,40995
	Toplam	600	135,1317	22,06178

Tablo 26’da, öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek ailemle $\bar{x} = 48,32 \pm 6,54$, en düşük diğer $\bar{x} = 43,33$, bilişsel alanda en yüksek ailemle $\bar{x} = 47,52 \pm 6,09$, en düşük diğer $\bar{x} = 43,50 \pm 4,18$, davranışsal alanda en yüksek arkadaş grubuyla $\bar{x} = 41,61 \pm 8,77$, en düşük yalnız $\bar{x} = 39,76 \pm 9,43$, toplamda en yüksek ailemle $\bar{x} = 137,35 \pm 17,44$, en düşük diğer $\bar{x} = 126,66 \pm 15,40$ bulunmuştur.

4.27 Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Tablo 27: Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tablosu

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Duyuşsal	Gruplar arası	129,539	3	43,180	,588	,623
	Gruplar içi	43739,660	596	73,389		
	Toplam	43869,198	599			
Bilişsel	Gruplar arası	175,784	3	58,595	,879	,452
	Gruplar içi	39720,481	596	66,645		
	Toplam	39896,265	599			
Davranışsal	Gruplar arası	242,569	3	80,856	1,043	,373
	Gruplar içi	46221,630	596	77,553		
	Toplam	46464,198	599			
Toplam	Gruplar arası	1102,121	3	367,374	,754	,520
	Gruplar içi	290444,477	596	487,323		
	Toplam	291546,598	599			

Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(3-596)}=0,588$, $p>0.05$].

Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile

karşılaştırılmış, test sonunda, bilişsel alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(3-596)}=0,879, p>0.05$].

Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, davranışsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(3-596)}=1,043, p>0.05$].

Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir [$F_{(3-596)}=0,754, p>0.05$].

4.28 Öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine yönelik frekans yüzde analizi sonuçları

Tablo 28: Öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine yönelik frekans yüzde analizi tablosu

	n	%
Dinlenerek	306	51,0
Fiziksel etkinliklere katılarak	101	16,8
Sosyal etkinliklere katılarak	123	20,5
Kültürel etkinliklere katılarak	23	3,8
Sanatsal etkinliklere katılarak	11	1,8
Turistik etkinliklere katılarak	11	1,8
Diğer	25	4,2
Toplam	600	100,0

Tablo 28'de üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine yönelik düşüncelerine bakıldığında, öğrencilerin %51'i dinlenerek, %20,5'i sosyal etkinliklere katılarak, %16,8'i fiziksel etkinliklere katılarak, %4,2'si diğer, %3,8'i kültürel etkinliklere katılarak, %1,8'i sanatsal etkinliklere katılarak ve yine %1,8 turistik etkinliklere katılarak cevabını vermiştir.

4.29 Öğrencilerin boş zaman etkinliklerini tercih etme nedenlerine yönelik frekans yüzde analizi sonuçları

Tablo 29: Öğrencilerin boş zaman etkinliklerini tercih etme nedenlerine yönelik frekans yüzde analizi tablosu

	n	%
Yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için	288	48,0
İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için	193	32,2
İstediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için	25	4,2
Sağlık nedeniyle	26	4,3
Fazla para harcamamı gerektirmediği için	52	8,7
Diğer	16	2,7
Toplam	600	100,0

Tablo 29'da üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerini tercih etme nedenlerine yönelik düşünceleri incelendiğinde, öğrencilerin 288'i yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için, 193'ü iş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için, 52'si fazla para harcamamı gerektirmediği için, 26'sı sağlık nedeniyle, 25'i istediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için, 16'sı diğer cevabını vermiştir.

4.30 Boş zaman etkinliklerinin öğrencilerin üzerinde bıraktığı etkilere yönelik frekans yüzde analizi sonuçları

Tablo 30: Boş zaman etkinliklerinin öğrencilerin üzerinde bıraktığı etkilere yönelik frekans yüzde analizi tablosu

	n	%
Dinlendiriyor	204	34,0
Eğlendiriyor	160	26,7
Sağlığımı koruyor	41	6,8
Farklı yaşantılar sağlıyor	48	8,0
Sosyal statü ve çevremle iyi ilişkiler sağlıyor	138	23,0
Diğer	9	1,5
Toplam	600	100,0

Tablo 30'da üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerinin öğrencilerin üzerinde bıraktığı etkilere yönelik düşüncelerine bakıldığında, öğrencilerin %34'ü dinlendiriyor, %26,7'si eğlendiriyor, %23'ü sosyal statü ve çevre ile iyi ilişkiler sağlıyor, %8'i farklı yaşantılar sağlıyor, %6,8'i sağlığı koruyor ve %1,5'i diğer seçeneğini işaretlemiştir.

BÖLÜM 5

TARTIŞMA

Bu bölümde, üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumları ile ilgili bulgulara yönelik yorumlara/tartışmaya yer verilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını belirlemek için yapılan bu çalışmada öğrencilerin 272'si erkek ve 328'i kadındır. Cinsiyet değişkeni ile ilgili yapılan t testi sonucunda erkek ve kadın öğrenciler arasında duyuşsal alan, bilişsel alanda ve toplamda anlamlı farklılığın olduğu gözlenmiştir. Davranışsal alanda ise anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 1). Duyuşsal alan, bilişsel alan ve toplamda anlamlı farklılığın kadın öğrenciler lehine olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin gelir durumlarına yönelik görüşleri incelendiğinde 316'sı 500 tl'den az, 172'si 501-1000 tl, 48'i 1001-1500 tl, 29'u 1501-2000 tl ve 35'i 2001 tl ve üstü gelire sahiptir. Üniversite öğrencilerinin gelir durumuna yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek 1501-2000 tl, en düşük 500 tl'den az, bilişsel alanda en yüksek 2001 tl ve üstü, en düşük 500 tl'den az, davranışsal alanda en yüksek 1001-1500 tl, toplamda en yüksek 2001 tl ve üstü, en düşük 1501-2000 tl olarak bulunmuştur (Tablo 5). Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu 500 tl'den az gelire sahiptir ve bu durumun öğrencilerin boş zaman tutumlarını olumsuz yönde etkilediği söylenebilir. Öğrencilerin gelir durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, öğrenim gördükleri ilde ne kadar gelir elde ettiklerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 6). Sabbağ ve Aksoy (2011)'un "Üniversite Öğrencileri ve Çalışanların Boş Zaman Etkinlikleri: Adıyaman Örneği" isimli çalışmasında gelir durumlarına bakıldığında 0-500 tl arasında geliri olanların %52.6 ile en yüksek oranda olduğu görülmüştür. Araştırmamızın bu çalışmayla aynı yönde sonuçlar verdiği söylenilebilir.

Üniversite öğrencilerinin anne eğitim durumuna yönelik cevapları frekans sayısına bakıldığında 8 yıl ve altı 471, lise 96 ve yüksekokul/üniversite 33 kişi olarak bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin anne eğitim durumuna yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek lise, en düşük 8 yıl ve altı, bilişsel alanda en yüksek yüksekokul/üniversite, en düşük 8 yıl ve altı, davranışsal alanda en yüksek yüksekokul/üniversite, en düşük 8 yıl ve altı, toplamda en yüksek yüksekokul/üniversite, en düşük 8 yıl ve altı olarak bulunmuştur (Tablo 7). Tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre herhangi bir alt boyutta ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 8). Anne eğitim durumu her ne kadar da anlamlı bir farklılık doğurmuş olmasa da, anne eğitim durumunun artmasına paralel olarak boş zaman tutumunda olumlu bir değişim olduğu görülmektedir. Bunun da öğrencilerin temel değerlerini annelerinden kazanmış olmasının bir sonucu olduğu söylenebilir.

Üniversite öğrencilerinin baba eğitim durumuna yönelik frekans sonuçları 8 yıl ve altı 337, lise 182, yüksekokul/üniversite 77 ve lisansüstü 4 olarak bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin baba eğitim durumuna yönelik tanımlayıcı istatistik sonuçları incelendiğinde aritmetik ortalama duyuşsal alanda en yüksek lisansüstü(yüksek lisans/doktora), en düşük lise, bilişsel alanda en yüksek yüksekokul/üniversite, en düşük lise, davranışsal alanda en yüksek yüksekokul/üniversite, en düşük lisansüstü(yüksek lisans/doktora), toplamda en yüksek yüksekokul/üniversite, en düşük lise olarak bulunmuştur (Tablo 9). Tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 10). Baba eğitim durumunda anlamlı bir farklılık bulunmasa da, baba eğitim durumunun artmasıyla birlikte boş zaman tutumunda olumlu bir değişim olduğu görülmektedir. Bu durumun öğrencilerin karakteristik özelliklerini babadan almış olmasının bir sonucu olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin yaş değişkenine bakıldığında 96'sı 19 ve altı, 295'i 20-21 yaş, 138'i 22-23 yaş ve 71'i 24 ve üzeri yaş aralığındadır. Öğrencilerin yaş değişkenine yönelik yapılan Kruskal-Wallis testine göre öğrenciler ile ilgili duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 2). Benzer bir çalışmada Çelik (2014) "Ankara Polis Koleji Öğrencilerinin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" adlı çalışmasında polis koleji öğrencilerinin yaş değişkenlerine göre boş zaman tutumlarına ilişkin bulguları incelediğinde, bilişsel ve duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık bulurken, davranışsal alt boyutta anlamlı farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Çelik (2014)'in bu bulguları bilişsel ve duyuşsal alanda

çalışmamız bulgularıyla paralellik göstermezken, davranışsal alanda bulgularımızı desteklemektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik yapılan tanımlayıcı istatistik sonucunda, aritmetik ortalamaların duyuşsal alanda en yüksek Sağlık Meslek Yüksekokulu, en düşük Edebiyat Fakültesi, bilişsel alanda en yüksek Sağlık Meslek Yüksekokulu, en düşük Fen Fakültesi, davranışsal alanda en yüksek Eğitim Bilimleri Enstitüsü, en düşük Orman Fakültesi ve toplamda en yüksek Sağlık Meslek Yüksekokulu, en düşük Edebiyat Fakültesi olduğu bulunmuştur (Tablo 3). Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte, enstitü ve yüksekokula yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal alanda anlamlı bir farklılık gözlenmemişken, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmiştir (Tablo 4). Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın, bilişsel alanda Fen Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu; Edebiyat Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu arasında olduğu görülmüştür. Anlamlı farkın, davranışsal alanda Orman Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu arasında olduğu görülmüştür. Son olarak anlamlı farkın, toplamda Edebiyat Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu arasında olduğu görülmüştür. Tek yönlü varyans analizi sonucuna göre bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamdaki anlamlı farklılığın hepsinde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu mevcuttur ve diğer birimlerle kıyaslama yapıldığında Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun aritmetik ortalaması bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda en yüksek puana sahiptir. Bu bulgular, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin bilişsel alanda Fen Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerine, davranışsal alanda Orman Fakültesi öğrencilerine, toplamda Edebiyat Fakültesi öğrencilerine nazaran bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda boş zaman tutumlarının daha olumlu olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin geçmiş yaşantıları ve öğrenim müfredatlarının, onları diğer birimlerdeki öğrencilere kıyasla boş zaman etkinlikleri konusunda avantajlı bir konuma taşıdığı söylenebilir.

Öğrencilerin aile yaşam yerine yönelik sonuçları büyük il merkezi 211, il merkezi 104, ilçe 186, kasaba 14 ve köy 85 olarak bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin aile yaşam yerine yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek kasaba, en düşük il merkezi, bilişsel alanda en yüksek kasaba, en düşük büyük il merkezi, davranışsal alanda

en yüksek kasaba, en düşük köy, toplamda en yüksek kasaba, en düşük ilçe olarak bulunmuştur (Tablo 11). Tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 12).

Öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde nerede kaldıklarına yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek akrabalarımın yanında, en düşük özel yurttta, bilişsel alanda en yüksek akrabalarımın yanında, en düşük devlet yurdunda, davranışsal alanda en yüksek ailemle, en düşük akrabalarımın yanında, toplamda en yüksek akrabalarımın yanında, en düşük devlet yurdunda olarak bulunmuştur. Frekans aralığına bakıldığında ise sonuçlar ailemle 57, devlet yurdunda 164, özel yurttta 144, bekar evinde 227, akrabalarımın yanında 6 ve diğer 2 olarak bulunmuştur (Tablo 16). Frekans analizine göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun bekar evinde kaldığı ortaya çıkmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 17).

Üniversite öğrencilerinin çalışma durumlarına yönelik görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin %77,2'si çalışmıyorum, %13,5 yalnız yaz tatilinde çalışıyorum, %4'ü hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum, %3'ü kısmen kendi işimde çalışıyorum ve %2,3'ü tam gün çalışıyorum cevabını vermiştir (Tablo 13). Öğrencilerin çalışma durumlarına yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek tam gün çalışıyorum, en düşük hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum, bilişsel alanda en yüksek tam gün çalışıyorum, en düşük hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum, davranışsal alanda en yüksek tam gün çalışıyorum, en düşük hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum, toplamda en yüksek tam gün çalışıyorum, en düşük hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum olarak bulunmuştur (Tablo 14). Tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 15).

Öğrencilerin günlük boş zaman sürelerine yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek hiç yok, en düşük 3-4 saat, bilişsel alanda en yüksek 7 saat ve daha fazla, en düşük 1-2 saatten az, davranışsal alanda en yüksek hiç yok, en düşük 3-4 saat, toplamda en yüksek hiç yok, en düşük 1-2 saatten az olarak bulunmuştur. Frekans sonuçları ise hiç yok 14, 1-2 saatten az 38, 1-2 saat 66, 3-4 saat 232, 5-6 saat 159, 7 saat ve daha fazla 91 olarak bulunmuştur (Tablo 20). Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine yönelik yeterli boş zaman süresine sahip olduğu söylenebilir ve boş zaman sürelerinin boş zaman

faaliyetlerine yönelik tutumlarını etkilediği düşünülmektedir. Ancak yine de tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 21). Çelik (2014) “Ankara Polis Koleji Öğrencilerinin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adlı çalışmasında polis koleji öğrencilerinin boş zaman sürelerine göre boş zaman tutumlarına ilişkin bulguları incelediğinde, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alt boyutta anlamlı farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Çelik (2014) ayrıca polis koleji öğrencilerinin %13,3’ünün 0-2 saat, %41,6’sının 3-5 saat, %45,2’sinin ise 6 saat ve üzeri boş zamana sahip olduğunu bulmuştur. Bütün bu bulgular çalışmamız bulguları ile paralellik göstermektedir.

Üniversite öğrencilerinin akademik not ortalamalarında duyuşsal alanda, bilişsel alanda ve toplamda düşük düzeyde pozitif bir ilişki var iken, davranışsal alanda anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir (Tablo 18). Davranışsal alanda anlamlı farklılık olmamasının sebebi verilerin nötr olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu bulguya göre, üniversite öğrencilerinin akademik not ortalamalarının artması durumunda boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarında olumlu yönde bir değişim olacağı görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirmenin akademik başarıya ne yönde etkisinin olduğuna yönelik görüşlerinin aritmetik ortalamaları, duyuşsal alanda en yüksek başarıyı artırır, en düşük başarıyı düşürür, bilişsel alanda en yüksek başarıyı artırır, en düşük hiçbir etkisi yoktur, davranışsal alanda en yüksek başarıyı artırır, en düşük hiçbir etkisi yoktur, toplamda en yüksek başarıyı artırır, en düşük hiçbir etkisi yoktur olarak bulunmuştur. Frekans dağılımı sonuçlarına bakıldığında başarıyı artırır 523, başarıyı düşürür 19 ve hiçbir etkisi yoktur 58 olarak bulunmuştur (Tablo 19). Benzer bir çalışmada Öksüz (2012), “Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu İle Özel Yurtlarda İkamet Eden Öğrencilerin Boş Zaman Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi (Balıkesir İli Örneği)” adlı çalışmasında boş zaman değerlendirmenin akademik başarıya ne yönde etkisinin olduğuna baktığında “başarıyı artırır” 332 kişi ile en yüksek oranda olduğunu tespit etmiştir. Özmeden (1997) ise, “Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda İkamet Eden Öğrencilerin Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirme Sorunları Üzerine Bir Araştırma (Çanakkale İli Örneği)” isimli yüksek lisans tez çalışmasında başarıyı artırır %91,4 ile en yüksek oranda olduğunu bulmuştur. Araştırmamızın bu çalışmayla aynı yönde sonuçlar verdiği söylenilebilir.

Üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerinin öğrencilerin üzerinde bıraktığı etkilere yönelik görüşlerine bakıldığında, öğrencilerin %34'ü “dinlendiriyor”, %26,7'si “eğlendiriyor”, %23'ü “sosyal statü ve çevre ile iyi ilişkiler sağlıyor”, %8'i “farklı yaşantılar sağlıyor”, %6,8'i “sağlığı koruyor” ve %1,5'i “diğer” seçeneğini işaretlemiştir (Tablo 30). Öztürk ve Taner (2014) polislere uyguladıkları “Gaziantep Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Amirliğinde Görevli Polislerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları” isimli çalışmalarında boş zaman etkinliklerinin polislerin üzerindeki etkilerine baktıklarında “eğlendiriyor” seçeneğinin %71,7 ile en yüksek oranda olduğu görülmektedir. Dolayısıyla polislerle öğrencilerin boş zaman etkinliklerinin kazanımları ile ilgili olarak oldukça farklı düşünceye sahip oldukları, polislerin baskın bir biçimde eğlenme fonksiyonunu öne çıkardığı, öğrencilerin ise daha sağlıklı ve dengeli bir anlayışa sahip oldukları görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine yönelik görüşlerine bakıldığında, öğrencilerin %51'i “dinlenerek” %20,5'i “sosyal etkinliklere katılarak”, %16,8'i “fiziksel etkinliklere katılarak”, %4,2'si “diğer”, %3,8 “kültürel etkinliklere katılarak”, %1,8'i “sanatsal etkinliklere katılarak” ve yine %1,8 “turistik etkinliklere katılarak” cevabını vermiştir (Tablo 28). Öçalan, Öcal ve Yörübulut (2013), öğretmenlere uyguladıkları “Kırıkkale İl Merkezindeki İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarının İncelenmesi” isimli çalışmalarında öğretmenlerin boş zamanlarda tercih ettikleri etkinlik türlerini incelediğinde, öğretmenlerin %42,9'u “kitap-gazete” seçeneğini işaretlemiştir. Benzer bir çalışmada Tel (2007) “Öğretim Üyelerinin Boş Zaman Etkinlikleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Doğu Anadolu Örneği” isimli doktora tez çalışmasında öğretim üyelerinin katıldıkları boş zaman etkinliklerini araştırdığında, öğretim üyelerinin boş zaman etkinliklerine katılma durumu ve tercih edilen etkinliğe göre sıklıkla ve %54,9'unun “kitap, gazete, dergi okurum” cevabını verdiğini bulmuştur. Bu bulgular öğretmen ve öğretim üyelerinin kültürel etkinliklere katıldığını ortaya çıkarmıştır. Bizim araştırmamızda ise kültürel etkinliklere katılan öğrenciler %1,8 gibi düşük bir yüzdeye sahiptir. Bulgumuza göre, öğrencilerin boş zaman etkinliklerinin yararlarına dair bir farkındalığa sahip olmalarına rağmen, boş zaman kullanımı konusunda yeterli bir bilince sahip olmadıklarını ortaya koymaktadır. Zira büyük bir çoğunluk boş zamanlarını pasif geçirmeyi tercih etmektedir.

Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik düşüncelerinin frekans dağılım sonuçları kesinlikle yetersiz 48, yetersiz 86, normal 200, yeterli 163 ve kesinlikle yeterli 103 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterliliğine yönelik aritmetik ortalamaları, duyuşsal alanda en yüksek kesinlikle yeterli, en düşük yeterli, bilişsel alanda en yüksek kesinlikle yetersiz, en düşük yeterli, davranışsal alanda en yüksek kesinlikle yetersiz, en düşük yeterli, toplamda en yüksek kesinlikle yetersiz, en düşük yeterli olarak bulunmuştur (Tablo 22). Tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 23).

Öğrencilerin boş zamanlarını olumlu kullanmaya yönelik düşüncelerinin aritmetik ortalamaları, duyuşsal alanda en yüksek evet, en düşük kararsızım, bilişsel alanda en yüksek evet, en düşük kararsızım, davranışsal alanda en yüksek evet, en düşük kararsızım, toplamda en yüksek evet, en düşük hayır olarak bulunmuştur (Tablo 24). Kaya (2011), “Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlere Yönelik Tutumları ve Boş Zaman Motivasyonlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli yüksek lisans tez çalışmasında öğrencilerin boş zamanları etkili değerlendirip değerlendirmediklerine baktığında en yüksek %66,9 ile hayır cevabını bulmuştur. Diğer bir çalışmada Göral (2013), “İnternet Ortamında Geçirilen Boş Zamanın Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk ve Yaşam Doyum Değerlerine Etkisi” isimli yüksek lisans tez çalışmasında sorduğu “Boş zamanlarınızı verimli kullandığınızı düşünüyor musunuz?” sorusuna üniversite öğrencilerinin %26.9’u evet, %27.2’si hayır ve %45.9’u kısmen cevaplarını verdiğini tespit etmiştir.

Üniversite öğrencilerinin üniversitenin onlara sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarına yönelik düşünceleri ele alındığında, öğrencilerin %44’ü kesinlikle yetersiz, %32,2’si yetersiz, %17’si normal, %4,3’ü yeterli ve %0,7’si kesinlikle yeterli cevabını vermiştir (Tablo 25). Bu hususta Bartın Üniversitesi üst düzey yöneticilerinin okulun boş zaman değerlendirme imkanlarına yönelik çalışmalar yapmasının öğrencilerin yararına olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin boş zaman etkinliklerini tercih etme nedenlerine yönelik görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin 288’i “yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için”, 193’ü “iş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için”, 52’si “fazla

para harcamamı gerektirmediği için”, 26'sı “sağlık nedeniyle”, 25'i “istediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için”, 16'sı “diğer” cevabını vermiştir (Tablo 29). Öztürk ve Taner (2014), polislere uyguladıkları “Gaziantep Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Amirliğinde Görevli Polislerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları” isimli çalışmalarında boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenlerine yönelik görüşlerin sonucunda “yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için” seçeneğinin %40,6 ile en yüksek oranda olduğu sonucunu bulmuştur.

Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek ailemle, en düşük diğer, bilişsel alanda en yüksek ailemle, en düşük diğer, davranışsal alanda en yüksek arkadaş grubuyla, en düşük yalnız, toplamda en yüksek ailemle, en düşük diğer olarak bulunmuştur. Öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini kimle değerlendirdiklerine yönelik frekans dağılımları sonuçları “yalnız” 78, “ailemle” 34, “arkadaş grubuyla” 482 ve “diğer” 6 olarak bulunmuştur (Tablo 26). Tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Tablo 27). Yaşartürk (2013), “Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Eğilimlerinin Belirlenmesi (Bartın İli Örneği)” isimli çalışmasında öğrencilerin boş zaman etkinliklerine kimlerle katıldığını araştırdığında, öğrencilerin % 57.7 “arkadaş grubuyla”, %19.9 “yalnız” ve % 19.8 “ailemle birlikte” cevabını verdiğini tespit etmiştir. Çalışmamız bulguları ile Yaşartürk (2013)'ün bu bulguları benzerlik göstermektedir.

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bartın Üniversitesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını belirlemek için yapılan bu araştırmaya, Bartın Üniversitesinde öğrenim gören 600 üniversite öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Bartın Üniversitesinde 2014-2015 eğitim-öğretim bahar yarıyılında öğrenim gören 10,822 üniversite öğrencisi araştırmamızın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmaya ait verileri belirlemek için, üniversite öğrencilerine iki bölümden oluşan anket formu uygulanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında şunlar söylenebilir:

Anket formuna dahil olan üniversite öğrencilerinin cinsiyet dağılımı birbirine yakındır. Cinsiyet değişkenine göre kadın öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının erkek öğrencilere kıyasla daha olumlu olduğu görülmektedir. Buna göre “üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik cinsiyet değişkenine göre farklılıklar vardır” hipotezimiz doğrulanmıştır. Üniversite öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun düşük gelir düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Bu durum üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri birim değişkenine yönelik sonuçlar incelendiğinde, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’nda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin bilişsel alanda Fen Fakültesi ile Edebiyat Fakültesi öğrencilerine, davranışsal alanda Orman Fakültesi öğrencilerine, toplamda Edebiyat Fakültesi öğrencilerine nazaran boş zaman tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar “üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik öğrenim gördükleri birim değişkenine göre farklılıklar vardır” hipotezimi doğrulamaktadır. Anne eğitim durumu değişkeni sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeyi 471 kişi ile 8 yıl ve altı olarak bulunurken, baba eğitim durumu değişkeni sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeyi ise 337 kişi ile 8 yıl ve altı olarak bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin anne ve baba eğitim durumlarının düşük olması üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarını etkilemektedir. Son olarak, herhangi bir alt

boyutta anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Anne ve baba eğitim durumlarında her ne kadar da anlamlı bir farklılık ortaya çıkmasa da, anne ve baba eğitim durumlarının artmasına paralel olarak öğrencilerin boş zaman tutumunda olumlu bir değişim olduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin yaş değişkenleri bulgularına bakıldığında herhangi bir alt boyutta anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Buna göre “üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre farklılık vardır” yönündeki hipotezimiz doğrulanamamıştır.

Öğrencilerin çalışma durumuna bakıldığında %77,2’sinin bir işte çalışmadığı bulunmuştur. Ayrıca herhangi bir alt boyutta anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. “Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarına yönelik çalışma durumu değişkenine göre farklılıklar yoktur” hipotezimiz bu sonuçla doğrulanmıştır. Öğrenciler boş zaman faaliyetlerine yönelik yeterli günlük boş zaman süresine sahiptir ve günlük boş zaman sürelerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını etkilediği görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin akademik not ortalamalarında düşük düzeyde pozitif bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin akademik ortalamalarının artması durumunda boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının da olumlu yönde değiştiği gözlemlenmiştir. Bu sonuç, “üniversite öğrencilerinin akademik not ortalamalarının artması boş zaman tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir” hipotezimizi doğrulamaktadır. Boş zaman değerlendirmenin akademik başarıya ne yönde etkisinin olduğuna bakıldığında ise, öğrencilerin 523’ü akademik başarıyı artırır cevabını vermiştir. Öğrencilerin bu cevabı, boş zaman değerlendirmenin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Buna göre “boş zaman değerlendirmenin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği” yönündeki hipotezimiz doğrulanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri ilde kalma yeri değişkenine göre herhangi bir alt boyutta anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Böylelikle “üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri ilde kalma yeri değişkenine göre farklılıklar vardır” yönündeki hipotezimiz reddedilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerinin öğrencilerin üzerinde bıraktığı etkilere yönelik düşüncelerine bakıldığında, öğrencilerin %34’ü dinlendiriyor, %26,7’si

eğlendiriyor, %23'ü sosyal statü ve çevre ile iyi ilişkiler sağlıyor cevabını vermiştir. Dinlenme, eğlenme ve sosyal statü ve çevre ile iyi ilişkiler içinde olma gibi durumlar boş zaman etkinliklerinin öğrenciler üzerinde bıraktığı başlıca etkiler olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine yönelik düşüncelerine bakıldığında, %51'i dinlenerek, %20,5'i sosyal etkinliklere katılarak, %16,8'i fiziksel etkinliklere katılarak cevabını vermiştir. Bu değişkende öğrencilerin boş zamanlarını dinlenerek değerlendirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin boş zaman etkinliklerinin yararlarına dair bir farkındalığa sahip olmalarına rağmen, boş zaman kullanımını konusunda yeterli bir bilince sahip olmadıklarını ortaya çıkmıştır. Bunun nedeni öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun boş zamanlarını pasif bir şekilde geçirmeyi tercih etmesinden kaynaklanmaktadır.

Öğrencilerin haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterli olduğu bulunmuştur. Ayrıca öğrenciler günlük sahip oldukları boş zaman süresinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Üniversite öğrencilerinin üniversitenin onlara sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarına yönelik düşünceleri ele alındığında, öğrencilerin büyük bir çoğunluğu üniversite imkanlarının yetersiz olduğunu belirtmiştir. Bu durum üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Öğrencilerin boş zaman etkinliklerini tercih etme nedenlerine yönelik düşünceleri incelendiğinde, öğrencilerin 288'i yeteneklerine uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için, 193'ü iş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için cevabını vermiştir. Bu sonuçlar kişinin kendine ait özelliklerini ortaya çıkarmak ve bireylerle sosyal iletişimde bulunma gibi nedenlerle ilişkilidir.

Üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğunun boş zaman faaliyetlerine arkadaş grubuyla katıldığı görülmektedir. Ayrıca tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir.

Araştırmamızdan elde edilen bulgular ışığında bazı önerilerde bulunmak yerinde olacaktır:

- Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını daha etkili ve daha verimli bir şekilde değerlendirebilmeleri için rekreasyonel alanlar artırılabilir,
- Bartın Üniversitesi üst düzey yöneticileri okulun boş zaman faaliyetlerine yönelik imkanlarını artırabilir,
- Üniversite içerisinde rekreatif faaliyetler artırılabilir,
- Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını en verimli şekilde değerlendirmeye yönelik rehberlik birimleri açılabilir,
- Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını nasıl değerlendireceklerine yönelik rekreasyon dersi üniversitemizin diğer bölümlerinde seçmeli ders olarak verilebilir.

KAYNAKÇA

- Abadan, N. (1961). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman faaliyetleri. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, No: 135117, Ajans Türk Matbaası, Ankara.
- Akcan, Z.B. (2010). Çalışan ve çalışmayan kadınların rekreatif etkinliklerden sportif faaliyetlere katılım düzeylerinin araştırılması (Muğla ili örneği). (Yüksek lisans tezi), Kütahya Dumlupınar Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Akesen, A. (1984). Türkiye’de ulusal parkların açık hava rekreasyonu yönünden nitelikleri ve sorunları. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayını.
- Akgül, B.M. (2011). Farklı Kültürlerdeki Bireylerin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi: Ankara- Londra Örneği. (Doktora tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akgül, B.M. ve Gürbüz, B. (2010). Boş zaman tutum ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. 11. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.
- Akyüz, Ö. (2003). Yükseköğretim, üniversite ve toplum. Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi, 3, 4.
- Alay, S. (2000). Relationship Between Time Management and Academic Achievent Of Selected University Student. (Yüksek lisans tezi), Ankara ODTÜ/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arknaç, S.A. (2001). Sosyal psikoloji. 2. Baskı, İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Arslan, S. (1998). Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna Bağlı Yurtlarda Kalan Kadın Öğrencilerin Rekreasyon Sorunları Üzerine Bir Araştırma. (Yüksek lisans tezi, Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aslan, L.N. (2000). Üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme eğilimi. İzmir: Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Atalay, A., Akbulut, A.K. ve Yücel, A.S. (2013). Bireylerin sosyal algı ve sosyalleşme düzeylerinin gelişiminde rekreasyonel uygulamaların önemi. Uluslararası Hakemli Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi, 1(1).
- Axelsen, M. (2009). The power of leisure: I was an anoexic; I’m now A healthy triathlete. Lesiure Sciences, 31, 330–346.

- Aydın, A. (2009). Yurttta Kalan Öğrencilerin Turizm Faaliyetleri İçerisindeki Rekreatif Etkinliklere Katılımlarına İlişkin Görüşleri. (Lisans tezi), Ankara Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Aydın, M. (2000). Kurumlar sosyolojisi. Ankara: Vadi Yayınları.
- Balcı, A. (1990). Zaman yönetimi” Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 23(1).
- Balcı, V. ve Aydın, İ. (2006). Türkiye’deki üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılım düzeylerinin belirlenmesi, SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4(1), 11-18.
- Baltaş, A. ve Baltaş, Z. (1987). Başarılı ve sağlıklı olmak için stres ve başarıma yolları. 5. Baskı, Remzi Kitapevi, İstanbul.
- Baltaş, A. (1990). Stres. Remzi Kitapevi, İstanbul.
- Baser, E. (1996). Türk yükseköğretim sisteminin dünü, bugünü, yarını; eğitimimize bakışlar. Ankara: Kültür Koleji ve Eğitim Vakfı Yayınları.
- Baud-Bovy, M. and Lawson, F. (2002). Tourism and recreation: handbook of planning and design. London: Architectural Press.
- Bayer, M.Z. (1974). Memleketimizde tabiatı koruma ve rekreasyon. Çalışma ve Çalışma Dışı Zamanın Planlanması Semineri, Ankara: O.D.T.Ü Yayınları, 49-81.
- Baysal, A.C. (1981). Sosyal ve örgütsel psikolojide tutumlar. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.
- Bennet, A. (1992). Günün yirmi dört saatini yaşamak. Çeviri: Tahran Yamaç, Ankara: Cevat Şen Yayınları.
- Bozatatay, H. (1998). Devlet Memurlarının Rekreatif Faaliyetleri Üzerine Bir Araştırma. (Çanakkale İli Uygulaması). (Yüksek lisans tezi) Sakarya Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Bölükbaş, F. (2004). Yansıtıcı Öğretimin (Reflective Teaching) İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Tutum ve Başarıları Üzerindeki Etkililiği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Bucher, C.A. and Bucher, R. (1974). Recreation for today’s society. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.Englewood Cliffs.
- Büküşoğlu, N. ve Bayturan, A. F. (2005). Serbest zaman etkinliklerini gençlerin psiko-sosyal durumlarına ilişkin algısı üzerindeki rolü. Ege Tıp Dergisi, 44(3), 173–177.
- Canan, İ. (1997). Vakti en iyi değerlendirme: islam’da zaman tanzimi. İstanbul: Cihan Yayınları.

- Cevahircioğlu, B. (2007). Efes ile İlk Adım Basketbol Okulları Projesine Katılan 9-15 Yaş Grubu Çocukların Rekreasyon Aktivitelerine Katılımlarının Değerlendirilmesi. (Yüksek lisans tezi), Konya Selçuk Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Clawson, M. and Knetsch, J.L. (1974). Leisure in Modern America, J.F. Murphy (Ed.) Concepts of Leisure, Englewood Cliffs, Newjersey: Prentice-Hall.
- Çelik, Z. (2014). Ankara Polis Koleji Öğrencilerinin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. (Yüksek lisans tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çubuk, M. (1984). Turizmin dinleme, eğlenme ve BZD ile bütünleşmesi, yeniden tanım denemesi ve turizmin planlanmasında sistemli bir yaklaşım”, İstanbul: MSÜ Yayınları.
- Demir, C. (2003). Demografik özellikler ile sağlanan imkânların sportif faaliyet tercihleri üzerine etkileri; üniversite gençliğine yönelik bir uygulama. 1. Gençlik, Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu, Ankara: Türk Hava Kurumu Basım Evi İşletmeciliği.
- Demiray, U. (1987). Açıköğretim fakültesi öğrencilerinin boş zamanları değerlendirme eğilimleri. Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme), Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Demirel, M. (2009). Rekreasyonel Etkinliklere Katılım ve Çevresel Duyarlılık. (Doktora tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, M. ve Harmandal, D. (2009). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, ISSN: 1303-5134, 6(1).
- Diñç, Y. (2005). Boş zaman, rekreasyon yönetimi. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Dieter, V. (1998). Spor Sosyolojisi. Çeviri: Ayşe Atalay, İstanbul: Alkım Yayınları.
- Dumazedier, J. (1990). Boş zaman ve kültür. Çeviri: E. Topbaş, Ankara Türk Yurdu Dergisi, 38.
- Erdem, R. (1999). Yöneticiler için zaman yönetimi. Modern Hastane Yönetimi Dergisi, 3(7), 26-31.
- Erdem, R. ve Kaya, S. (1998). Zaman yönetimi. Çağdaş Yerel Yönetimler, 7(2), İstanbul.
- Eren, E. (1993). Yönetim ve organizasyon. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayını.
- Gediz, S. (2012). Kamu Hizmeti Olarak Rekreasyon Etkinlikleri Kapsamında Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri Batı Akdeniz Bölgesi Gençlik Merkezleri Analizi. (Yüksek lisans tezi), Antalya Akdeniz Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Gökçe, B. (1990). Türkiye koşullarında yeni bir üniversite nasıl kurulmalı, yükseköğretimde sorunlar ve çözümler. İstanbul: Cem Yayınları.

- Göral, Ş. (2013). İnternet Ortamında Geçirilen Boş Zamanın Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk ve Yaşam Doyum Değerlerine Etkisi. (Yüksek lisans tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gülbağçe, Ö. (1996). Boş Zamanları Değerlendirme Alışkanlıkları. (Yüksek lisans tezi), Erzurum Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Güngörmüş, A.H. (2007). Özel Sağlık-Spor Merkezlerinden Hizmet Alan Bireyleri Rekreatif Egzersize Gütüleyen Faktörler. (Doktora tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. (2003). Boş zaman ve rekreasyon yönetimi (Örnek animasyon uygulamaları). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hazar, A. (1999). Turizm işletmelerinde animasyon. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hazar, A. (2003). Rekreasyon ve animasyon. Ankara: Detay Yayıncılık.
- İbrahim, H. ve Cordes, K.A. (2002). Outdoor recreation, champaign. 2. Sagamore Yayıncılık.
- İnceoğlu, M. (2004). Tutum Algı İletişim. Ankara: Elips Kitap.
- Karaküçük, S. (1991). Rekreasyon ve dağcılığın rekreasyon olarak değeri. 1. Yüksek İrtifa ve Spor Bilimleri Kongresi, 30 Ekim-2 Kasım, Ankara.
- Karaküçük, S. (1995). Rekreasyon, boş zaman değerlendirme, kavram, kapsam ve bir araştırma. Ankara: Seren Matbaacılık Yayınları.
- Karaküçük, S. (1997). Rekreasyon boş zamanları değerlendirme kavram kapsam ve bir araştırma. Seren Ofset, Ankara.
- Karaküçük, S. (1999). Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme. Bağırman Yayınevi, Ankara.
- Karaküçük, S. (1999). Rekreasyon. 4. Baskı, Ankara.
- Karaküçük, S. (2005). Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karataş, N.Y. (2006). Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Okuyan Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları (Bingöl Örneği). (Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Kaya, A.M. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlere Yönelik Tutumları ve Boş Zaman Motivasyonlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. (Yüksek lisans tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Kır, İ. (2007). Yükseköğretim gençliğinin boş zaman etkinlikleri. Ksü Örneği, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(2), 307-328.

- Kırtepe, A. (2011). Fırat Havzasında Bulunan Bazı Üniversitelerde Öğrenim Görmekte Olan Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Etkinliklerine Katılımlarının ve Beklentilerinin Tespiti. (Yüksek lisans tezi), Elazığ Fırat Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Koç, N. (1991). Ankara üniversitesi ziraat fakültesi peyzaj mimarlığı bölümü rekreasyon ders notları. Ankara.
- Koçan, N. (2007). Geleneksel sporlarımızdan ciritin rekreasyon amacı ile günümüze uyarlanması. Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, ISSN: 1306-4371, 2(1).
- Kraus, R. (1971). Recreation and leisure in modern society. TACC, USA.
- Means, L.E. (1973). Intramurals, their organization and administration. Printice Hall, Inc, Englewood Cliffs N.J., USA.
- Meyer, H.D., Brigtbill, C.K. and Sessoms, H.D. (1970). Community recreation a guide to its organization. Vircinia, USA.
- Mirzeoğlu, N. (2011). Spor bilimlerine giriş. Ankara: Spor Yayınevi, 252.
- Mutlu, İ. (2008). Egzersiz Yapan Kişilerin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma (Kayseri İli Örneği). (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Niğde Niğde Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Öçalan, M., Öcal, Z. ve Yörübulut, S. (2013). Kırıkkale il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının incelenmesi. Mehmet Akif Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(8), 58-68.
- Öksüz, E. (2012). Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu İle Özel Yurtlarda İkamet Eden Öğrencilerin Boş Zaman Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi (Balıkesir İli Örneği). (Yüksek lisans tezi), Balıkesir Balıkesir Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Önal, A. (2007). Ev Hanımlarının Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımlarının Ve Beklentilerinin Tespiti. (Yüksek lisans tezi), Sakarya Sakarya Üniversitesi/Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Özdemir, S., Karaküçük, S., Gümüş, M. ve Kıran, S. (2006). Türkiye taş kömürü kurumu genel müdürlüğü'nde çalışan yeraltı işçilerinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının belirlenmesi. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, Muğla, 3-5 Kasım, 10.
- Özer, B., Gelen, İ. ve Öcal, S. (2009). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının günlük problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(12), 235-257.
- Özgen, C. (2002). Etkili zaman yönetimi. Ankara: Bilkent Üniversitesi Yayınları.

- Özgüven, İ.E. (1994). Psikolojik testler. Ankara: Yeni Doğu Matbaası.
- Özmaden, M. (1997). Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda İkamet Eden Öğrencilerin Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirme Sorunları Üzerine Bir Araştırma (Çanakkale İli Örneği). (Yüksek lisans tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztop, E. (2006). Kurumsal Kimliği Güçlendirmede Rekreatif Etkinliklerin Önemi: Bir Sanayi Kuruluşundan Örnek. (Yüksek lisans tezi), Ankara Hacettepe Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, H. ve Taner, H.H. (2014). Gaziantep emniyet müdürlüğü çevik kuvvet amirliğinde görevli polislerin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları. International Journal of Science Culture and Sport, (1), 424-431.
- Passmore, A. and French, D. (2001). Development and administration of a measures to assess adolescent's participation. Spring, 36(141), 67.
- Püsküllüoğlu, A. (2005). Türk dil kurumu, türkçe sözlük. 10. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ragheb, M.G. and Beard J.G. (1982). Measuring leisure attitude. Journal of Leisure Research, 14(2), 155-167.
- Rowland, M. (1996). Principles for campus landscape planning. The Regents of the University of California, USA.
- Sabbağ, Ç. ve Aksoy, E. (2011). Üniversite öğrencileri ve çalışanların boş zaman etkinlikleri: Adıyaman örneği. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(4), 10-23.
- Saçcan, M. (1986). Rekreatif ve turizm. İzmir: Cumhuriyet Baskıevi.
- Sayiner, Ü. (1973). Boş zaman ve boş zaman eğitimi - gençlik lideri el kitabı. Ankara: G.S.B. Yayını.
- Senemoğlu, N. (2004). Gelişim, öğrenme ve öğretim: kuramdan uygulamaya. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Şahin, C.K., Akten, S. ve Erol, U.E. (2009). Eğirdir meslek yüksekokulu öğrencilerinin rekreatif faaliyetlerine katılımlarının belirlenmesi üzerine bir çalışma. Artvin Çoruh Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, 10(1), 62-71.
- Tamer, K. (1998). Sportif Rekreatif Etkinliklerine Liderlik Eden Antrenörlerin Lider Davranış Boyutları. (Yüksek lisans tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Tavşancıl, E. (2002). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ed. Hakkı Mirici, Ankara: Nobel Yayınları.
- TDK, (1983). Türkçe sözlük. 7. Baskı, Ankara: T.D.K. Yayını.
- Tekin, A. (2003). Bir Rekreasyonel Etkinlik Olan Doğa Yürüyüşünün Tekstil İşgörenlerinin Uyum Düzeylerine Etkisi. (Doktora tezi), İstanbul Marmara Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tel, M. (2007). Öğretim Üyelerinin Boş Zaman Etkinlikleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Doğu Anadolu Örneği. (Doktora Tezi), Elazığ Fırat Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Tel, M. (2014). İlköğretim hayat bilgisi ders kitaplarındaki spor ve boş zaman temalarının değerlendirilmesi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(2), 1-11.
- Tel, M. ve Köksalan, B. (2008). Öğretim üyelerinin spor etkinliklerinin sosyolojik olarak incelenmesi. Fırat University Journal of Social Science, 18(1), 261-278.
- Tezcan, M. (1982). Sosyolojik açıdan boş zamanların değerlendirilmesi. Ankara: A.Ü. Yayını.
- Tezcan, M. (1993). Boş zamanlar sosyolojisi. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayını.
- Tezcan, M. (1994). Serbest zamanların değerlendirilmesi sosyolojisi. 4. Baskı, Atilla Kitapevi, Ankara.
- Tezcan, M. (1999). Boş zamanlar sosyolojisi. A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 174.
- Torkildsen, G. (2005). Leisure and recreation management. 5th Edition, Routledge, NewYork: Taylor and Francis Group.
- Tutal, Y. (2004). Öğretmenlerin boş zamanlarını değerlendirme biçimleri. Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Türkmen, M., Kul, M., Genç, E. ve Sarıkabak, M. (2013). Konaklama işletmesi yöneticilerinin rekreasyon algı ve tutumlarının değerlendirilmesi: Batı karadeniz bölgesi örneği. Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8(8), 2139-2152.
- Türk Dil Kurumu, (2012). Genel türkçe sözlük. <http://www.tdk.gov.tr>, 15.03.2012.
- Uygur, A. (2007). Yönetim ve organizasyon. 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Uzunoğlu, S. (1992). Zaman sermayesi. Zaman Gazetesi, 13-27 Nisan 1992.
- Ülgen, G. (1994). Eğitim psikolojisi: kavramlar, ilkeler, yöntemler, kuramlar ve uygulamalar. Ankara: Bilim Yayınları.

- Ünal, C. (1981). Genel tutumların veya değerlerin psikolojisi üzerine bir araştırma. Eğitim Psikolojisi Dizisi-1, Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Yağmur, R. (2006). Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerle Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Serbest Zaman Aktivitelerinin Karşılaştırılması. (Yüksek lisans tezi), Afyon Afyon Kocatepe Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.
- Yağmur, R. ve Ocak, Y. (2012). Afyon Kocatepe Üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri ile farklı bölümlerdeki öğrencilerin serbest zaman aktivitelerinin karşılaştırılması. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 4(1).
- Yaşartürk, F. (2013). Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Eğilimlerinin Belirlenmesi (Bartın İli Örneği). (Yüksek lisans tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yazıcı, M. (1998). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. (Yüksek lisans tezi), İstanbul Marmara Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yerlisu, L.T., Ardahan, F. ve Yıldız, F. (2010). Bisiklet etkinliklerine katılan bireylerin profilleri, bu sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.
- Yetim, A.A. (2000). Sosyoloji ve spor. Topkar Matbaacılık, Ankara.
- Zorba, E. (2001). Kamu Personelinin Rekreatif Eğilimleri (Muğla İli Örneği). (Yüksek lisans tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zorba, E. (2004). Muğla üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu rekreasyon bölümü 2. çalışma grubu toplantısı raporu. Muğla.
- Zorlu, E. (1973). Boş zamanlar sorunu. Gençlik Lideri El Kitabı, Ankara: GSB Yayını.

EKLER

Ek 1. Anket Formu

“Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği” adlı yüksek lisans tez çalışması için değerli görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Anketteki bilgiler sadece bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Lütfen herhangi bir kimlik bilgisi belirtmeyiniz. Cevaplarınızı şıkların karşısında belirtilen yerlere işaretleyiniz. Samimi ve içten cevaplarınız için teşekkür ederiz.

HAYRİ AKYÜZ
Bartın Üniversitesi

KİŞİSEL BİLGİLER VE GENEL SORULAR

1. Cinsiyetiniz? 1.Erkek () 2.Kadın ()
2. Yaşınız?
3. Fakülteniz/Yüksekokulunuz/Enstitünüz?
4. Bölümünüz?
5. Medeni haliniz? 1.Evli () 2.Bekar () 3. Diğer () (Belirtiniz)
.....
6. Gelir durumunuz?
1.500 tl'den az () 2.501-1000 tl () 3.1001-1500 tl () 4.1501-2000 tl ()
5.2001 tl ve üstü ()
7. Annenizin öğrenim durumu nedir?
1.8 yıl ve altı () 2.Lise () 3.Yüksekokul/Üniversite ()
4.Lisansüstü(Yüksek lisans/Doktora) ()
8. Babanızın öğrenim durumu nedir?
1.8 yıl ve altı () 2.Lise () 3.Yüksekokul/Üniversite ()
4.Lisansüstü(Yüksek lisans/Doktora) ()
9. Annenizin mesleği nedir?
10. Babanızın mesleği nedir?

11. Aileniz nerede yaşamaktadır?

- 1.Büyük il merkezi () 2.İl merkezi () 3.İlçe () 4.Kasaba () 5.Köy ()

12. Bir işte çalışıyor musunuz?

- 1.Çalışmıyorum () 2.Yalnız yaz tatilinde çalışıyorum () 3.Hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum () 4.Kısmen kendi işimde çalışıyorum ()
5.Tam gün çalışıyorum ()

13. Masraflarınızı hangi kaynaktan karşılıyorsunuz?

- 1.Tümüyle ailemden () 2.Ailemden ve burs veya krediden ()
3.Ailemden ve kendi kazancımdan () 4.Kendi kazancımdan ()

14. Öğrenim gördüğünüz ilde nerede kalıyorsunuz?

- 1.Ailemle () 2.Devlet yurdunda () 3.Özel yurttan () 4.Bekar evinde ()
5.Akrabalarımın yanında () 6.Diğer () (Belirtiniz)

15. Akademik not ortalamanız kaçtır?

16. Size göre boş zamanları değerlendirme akademik başarıya etkisi nasıldır?

- 1.Başarıyı artırır () 2.Başarıyı düşürür () 3.Hiçbir etkisi yoktur ()

17. Günlük boş zaman süreniz ne kadardır?

- 1.Hiç yok () 2.1-2 saatten az () 3.1-2 saat () 4.3-4 saat ()
5.5-6 saat () 6.7 saat ve daha fazla ()

18. Haftalık sahip olduğunuz boş zaman süresinin size göre yeterliliğini nasıldır?

- 1.Kesinlikle Yetersiz () 2.Yetersiz () 3.Normal () 4.Yeterli ()
5.Kesinlikle Yeterli ()

19. Boş zamanlarınızı olumlu kullandığınızı düşünüyor musunuz?

- 1.Evet () 2.Kararsızım () 3.Hayır ()

20. Üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarını yeterli buluyor musunuz?

- 1.Kesinlikle Yetersiz () 2.Yetersiz () 3.Normal () 4.Yeterli ()
5.Kesinlikle Yeterli ()

21. Boş zaman faaliyetlerine en çok kimlerle katılıyorsunuz?

- 1.Yalnız () 2.Ailemle () 3.Arkadaş grubuyla () 4.Diğer () (Belirtiniz)
.....

22. Boş zamanlarınızı genellikle nasıl değerlendiriyorsunuz?

- 1.Dinlenerek () 2.Fiziksel etkinliklere katılarak ()
3.Sosyal etkinliklere katılarak ()
4.Kültürel etkinliklere katılarak () 5.Sanatsal etkinliklere katılarak ()

6.Turistik etkinliklere katılarak () 7.Diğer () (Belirtiniz)

23. Boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenleri nelerdir?

- 1.Yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için ()
- 2.İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için ()
- 3.İstediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için ()
- 4.Sağlık nedeniyle () 5.Fazla para harcamamı gerektirmediği için ()
- 6.Diğer () (Belirtiniz)

24. Boş zaman etkinliklerinin bıraktığı etkiler nelerdir?

- 1.Dinlendiriyor () 2.Eğlendiriyor () 3.Sağlığımı koruyor () 4.Farklı yaşantılar sağlıyor () 5.Sosyal statü ve çevremle iyi ilişkiler sağlıyor ()
- 6.Diğer () (Belirtiniz)

BOŞ ZAMAN TUTUM ÖLÇEĞİ

					Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum					
1	2	3	4	5					
Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmak zamanı akıllıca kullanmaktır									
Boş zaman aktiviteleri bireyler ve toplum için faydalıdır									
İnsanlar çoğunlukla arkadaşlık ilişkilerini boş zamanlarında geliştirirler									
Boş zaman aktiviteleri sağlığa katkı sağlar									
Boş zaman aktiviteleri mutluluğu artırır									
Boş zaman çalışma verimini artırır									
Boş zaman aktiviteleri enerjiyi yenilemeye yardımcı olur									
Boş zaman aktiviteleri kişisel gelişim için bir araç olabilir									
Boş zaman aktiviteleri bireylerin rahatlamasına yardımcı olur									
İnsanlar boş zaman aktivitelerine ihtiyaç duyar									
Boş zaman aktiviteleri sosyal ilişkiler için iyi bir fırsattır									
Boş zaman aktiviteleri önemlidir									

Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olduğumda zaman çok çabuk geçiyor					
Boş zaman aktivitelerim bana keyif veriyor					
Boş zaman aktivitelerime değer veririm					
Boş zamanım boyunca kendim olabiliyorum					
Boş zaman aktivitelerim bana zevkli deneyimler sağlar					
Boş zamanın benim için iyi olduğunu hissediyorum					
Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmaktan hoşlanıyorum					
Boş zaman aktivitelerim canlandırıcıdır					
Boş zaman aktiviteleri ile sık sık meşgul olmanın uygun olduğunu düşünüyorum					
Boş zaman aktiviteleri için harcadığım zamanın boşa geçmediğini hissediyorum					
Boş zaman aktivitelerinden hoşlanıyorum					
Boş zaman aktiviteleri dikkatimin tamamını alıyor					
Boş zaman aktivitelerine sık sık katılırım					
İmkanım olsa bu boş zaman aktiviteleri için harcadığım zaman miktarını artırırım					
Gelir durumum müsaade ettiği ölçüde boş zaman aktivitelerimde kullanmak üzere araç-gereç satın alırım					
Zamanın ve param yetse daha yeni boş zaman aktivitelerine katılırım					
Boş zaman aktivitelerimde daha yeterli olabilmek için önemli derecede zaman ve efor harcarım					
Seçme şansım olsa boş zaman ihtiyaçlarını karşılayan bir şehir ya da çevrede yaşardım					
Plansız bile olsa bazı boş zaman aktivitelerine katılırım					
Boş zaman aktivitelerini daha iyi yapabilmek için bir seminer ya da kursa katılabilirim					
Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmak için boş zamanımın artması gerektiğini düşünüyorum					
Meşgulken bile boş zaman aktivitelerine katılırım					
Boş zaman aktivitelerine yönelik eğitim ve ön hazırlık için zaman harcayabilirim					
Diğer aktiviteler arasında boş zamanıma yüksek öncelik tanırım					

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Hayri AKYÜZ
Doğum Yeri ve Tarihi : TRABZON/MERKEZ 24.10.1987

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Adnan Menderes Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyet/Yayınlar :

Akyüz, H. (2015). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme biçimlerinin incelenmesi. 4. *Uluslararası Bilim, Kültür ve Spor Kongresi*, Makedonya.

Kul, M., **Akyüz, H.** ve Yaşartürk, F. (2014). Forests and environment in terms of recreation. 3. *Uluslararası Bilim, Kültür ve Spor Kongresi*, Bosna Hersek.

Kul, M., Türkmen, M., Bozkuş, T., Elçi, G. ve **Akyüz, H.** (2013). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu sınavına giren adayların atılganlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. 2. *Uluslararası Bilim, Kültür ve Spor Kongresi*, Antalya.

Kul, M., Türkmen, M., Çatıkkaş, F. ve **Akyüz, H.** (2013). Rekreatif etkinliklerde sporun rolü. 2. *Uluslararası Bilim, Kültür ve Spor Kongresi*, Antalya.

Yaşartürk, F., Çalık, F., Kul, M., Türkmen, M. ve **Akyüz, H.** (2014). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğrencilerin sosyal fiziki kaygı durumlarının incelenmesi. 3. *Uluslararası Bilim, Kültür ve Spor Kongresi*, Bosna Hersek.

İş Deneyimi

Stajlar : -
Projeler ve Kurs Belgeler : -
Çalıştığı Kurumlar : Bartın Üniversitesi 09.09.2013 -

İletişim

E-posta adresi : akyuz61@live.com
Tarih : 06.07.2015